

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 526

Poznań, środa dnia 13 listopada 1929

Rok XXIV

Polityka zagraniczna Francji

Posiadamy obecnie dokładne teksty przemówień, wygłoszonych we francuskiej Izbie deputowanych, na temat polityki zagranicznej. Była to rozprawa niezwykle interesująca i pouczająca, zwłaszcza, że poprzedni rząd p. Brianda upadł z powodu nieudzielenia wyjaśnień w sprawie ewakuacji Nadrenji i że od nowego rządu oczekiwano jasnego wypowiedzenia się głównie w tej dziedzinie. Ostatnie przesilenie gabinetowe we Francji wykazało, że może nią rządzić tylko większość prawicowo - centrowa, a sam kryzys wyniknął z powodu rozdzwiku, jaki powstał między tą większością a p. Briandem na tle konferencji haskiej. P. Briand, pozostawszy w rządzie p. Tardieu, musiał się poniekąd dostosować do opinii większości w Izbie, która pozbawiona otrzymania satysfakcji przez powierzenie ministerstwa wojny energicznemu p. Maginot, zdeklarowanemu przeciwnikowi bezwarunkowej ewakuacji Nadrenji.

P. Briand odniósł w Izbie wielki, podobno nawet bezprzykładny sukces. Mowa jego, obliczona na zjednanie niektórych żywiołów lewicy a utrzymanie prawicy, była wypowiedziana z umiejętnością i modulacją wielkiego „koncertowego” mówcy, jakim jest p. Briand. Co do nas, czytając ją w „Tempie”, nie możemy ulec czarowi głosu, a chłodno oceniając tekst, trudno popaść w entuzjazm słuchaczy.

P. Briand wychodzi z założenia, że polityka porozumienia francusko - niemieckiego jest jedynie możliwa dla Francji. Nie mówi tylko dlaczego. Można się tylko domyślać powodów tej tezy. Francja nie może dziś liczyć na Anglię, z powodu długów stosunki jej z Ameryką nie są czyste, a z Włochami również nie są najlepsze, choć w ostatnich czasach, w związku z wypadkami na konferencji haskiej i zamiarem państw anglosaskich rozbrojenia na morzu Włoch i Francji, nieco się one poprawiły. Briand uważa więc, że Francja skazana jest na przyjaźń z Niemcami, z którymi może zresztą prowadzić dobre interesy gospodarcze. Minister spraw zagranicznych Francji przypuszcza poza to, że tego rodzaju polityka stabilizuje pokój, a z nim obecne stosunki europejskie. Polityka ta wpływa również z poczucia, że Francja, silniejsza obecnie od Niemiec również na gruncie finansowym, nie potrzebuje się ich obawiać. Dlatego też naogół nie napotyka we Francji na zasadniczą opozycję.

Opór, który wywołuje, wpływa raczej z obawy, że jest ona przeprowadzana w sposób absolutny, ze zbytnią wiarą w Niemcy, bez dostatecznych zabezpieczeń i bez możliwości odwrotu. Co prawda p. Briand zapewniał, że prowadził tę politykę z „godnością i stanowczością”, że nie przystępował do zagadnień wewnętrznych „ze stanem umysłu zwycięzcy”, że nigdy nie zatracił „świadomości niebezpieczeństwa” i nie zapominał o ofiarach, jakimi Francja okupiła zwycięstwo, lecz piękne te swro-

Poznań w obronie ziemi

Co czuje i myśli Poznań narodo-
wy i co czuje i myśli wogóle społeczeństwo ziem zachodnich w sprawie zrzeczenia się przez rząd polski prawa likwidacji 200 tys mórg ziemi, znajdujących się w ręku niemieckim, a przede wszystkim w sprawie zrzeczenia przez rząd polski z prawa pierwokupu w stosunku do osad, stworzonych przez pruską Komisję Kolonizacyjną, tego świadectwem była wczorajsza wieczorna olbrzymia manifestacja w gmachu Ogrodu Zoologicznego. Napływ publiczności był już na pół godziny przed ósmą wprost niebywały. O ósmej sala była nabitą: kwadrans później masy przybyłych zapelnily sąsiednie ubikacje tak, że trzeba było zamknąć wejście do gmachu. Wewnątrz jego znalazło się zgórą dwa i pół tysiąca ludzi; więcej, niż tysiąc osób zostało już drzwi zamknięte. Wśród zgromadzonych byli także członkowie Narodowej Partii Robotniczej w charakterze gości.

Zebranie zagal prezesa Stronnictwa Narodowego w m. Poznaniu red. Powidki, podnosząc powagę chwili i doniosłość sprawy, która nas zgromadziła. Po zwycięskich wyborach przyszła kolej na akcję obrony ziemi. Przewodniczący wskazał na osobę referenta, posła prof. Winiarskiego, który przez trzy lata był energicznym prezesem Komitetu Likwidacyjnego w Poznaniu, a w okresie „sanacji” został z tego stanowiska usunięty.

Posel Winiarski rozpoczął od stwierdzenia, że społeczeństwu polskiemu podano do wiadomości tylko ogólnikowy komunikat. Społeczeństwo nie zna szczegółów umowy. Prywatnie głosi się o rzekomych niesłychanych korzyściach Polski. Niemcy rzec się mieli na rzecz państwa polskiego aż... „czterech miliardów”. Jest to cyfra zupełnie fantastyczna. Można do niej dojść chyba tylko, jeżeli się stanie na gruncie śmiesznych pretensyj niemieckich do badońskich wprost dopłat likwidacyjnych. Jak jednakże wyglądają te rozszczenia w świetle rzeczywistości? We-

źny przykład: Książę Turn - Taxis żąda dopłaty likwidacyjnej w wysokości 58 milionów zł. Sam zaś oszacował swój majątek na połowę tej sumy. Drugi przykład: Za gazownię warszawska żąda się 200 milj zł dopłaty podczas gdy można mówić chyba o paru milionach. Zresztą jeżeli chodzi o pretensje w jako tako racjonalnych granicach to lepiej Niemcom nawet dopłacić, byle tylko nie wracali względnie się wynieśli od nas. Niemcy sami przyznają, że rzekli się pretensyj nierealnych, bez widoków urzeczywistnienia. Społeczeństwo ma prawo domagać się podania do publicznej wiadomości rozszczeń pieniężnych z jednej i drugiej strony, bo pieniężne ustępstwa polskie są realne nie fikcyjne.

Polska rzekła się prawa dalszej likwidacji mienia niemieckiego. Z tą likwidacją działy się dziwne rzeczy. Przez pierwsze lata w tej sprawie prawie nic nie robiono. Likwidowano wówczas tylko te majątki niemieckie, których właściciele z własnej woli pod wpływem strachu opuszczali Polskę. Dopiero w następnych latach zabrano się do likwidacji. Ale w roku 1926 zahamowano ją z góry. Obecnie zaś rzekamy się 200 tys mórg przeważnie wielkiej własności ziemskiej niemieckiej i czynimy to w okresie, kiedy rozlega się hasła reformy rolnej. W samym Poznaniu pozostało do zlikwidowania 30 kilka tysięcy hektarów. A G. Śląsk, Kongresówka, Małopolska?

Najgorsze jest to, że Polska rzekła się ponadto prawa odkupu w stosunku do osad kolonizacyjnych. Mówca omawia tę sprawę szczegółowo i wykazuje całą karykaturalność sytuacji: Rząd polski zobowiązał się wobec rządu niemieckiego do uprzywilejowanego traktowania własnych swoich obywateli pochodzenia niemieckiego, czyli przyznał rządowi Rzeszy wpływ na wewnętrzne polskie stosunki. Powtóre Polska rzekła się prawa przedkupu w stosunku do kolonistów Niemców, ale istnieje w dalszym ciągu to prawo w stosunku do tych osad, które Polacy wykupili od kolonistów z wolnej ręki. Czyli Niem-

plan Younga nie jest nawet ratyfikowany, a ratyfikacja w Niemczech opóźnia się z powodu plebiscytu Briand w rozmowie z ambasadorem niemieckim oświadczył, że dopóki akcja Hugenberg nie będzie zlikwidowana sprawa pozostaje w zawieszeniu. Również z mowy Brianda wynikałoby, że rokowania w sprawie Saary mieć będą nieobowiązujący charakter gospodarczy, bez przesądzenia politycznej strony kwestji.

Coś się więc zmieniło w polityce francuskiej. W związku z mocniejszym tonem wobec Niemiec, uderzało w mowie programowej p. Tardieu zdanie, że Francja szukać będzie wszelkich zbliżeń, lecz wśród swoich przyjaciół uprzywilejowane miejsce zachowa dla sojuszników z czasu wojny. Czyżby to był zwrot do sojuszków? Czyżby to była próba zbliżenia do Włoch, gdzie p. Tardieu cieszy się dużą sympatją? Być może, lecz wówczas nastąpiłaby zmiana nie tylko w taktyce, lecz w podstawach polityki francuskiej.

Narazie Francja zajęła stanowisko wyczekujące i ostrożne. Locarno trwa niewątpliwie, ale chwilowo nie idzie naprzód. Lecz jak w tem świetle wygląda nasz rodzimy „neo - locarnizm”? Rządy pomajowe były rzekomo przeciwne Locarno, ale okazały się bardziej „briandowskie” od samego Brianda.

cy mają większe w Polsce prawa, aniżeli Polacy.

Umowa likwidacyjna nie będzie ważną bez zgody Izby, a te powinny bezwzględnie odmówić zgody na ratyfikację.

Długotrwałymi oklaskami zebrani wyrazili pos. Winiarskiemu wdzięczność zarówno za referat, jak za jego działalność likwidacyjną.

Przewodniczący red. Powidki powitał przybyłego na zebranie posła NPR, Milczyńskiego.

W dyskusji senator Seyda stwierdził zwartość żywiołów narodowych w obronie ziemi. Nieliczni nasi przeciwnicy, którzy dzięki subwencjonowanej prasie nadają sobie pozory czynników w społeczeństwie wpływowych, głoszą, jakoby nasza obrona ziemi wypływała z pobudek walki partyjnej przeciwko obozowi prorządowemu. To jest fałszem. My zresztą z obozem walczyc nie potrzebujemy takimi środkami, bo „sanacja” i bez tego leży. Jak powiedział robotnik radny m. Poznania p. Augustyniak w niedzielę na zebraniu radnych narodowców, ruch narodowy toczy się po całym kraju jak lawina, i nikt go powstrzymać nie zdoła. Obecni na sali przedstawiciele policji kryminalnej, których witamy, jako rodaków, niechaj stwierdzą, gdzie należy, jaką jest wola szerokich mas narodowych, i jakie jest ich odczucie konieczności obrony ziemi. Tej ziemi bronimy nie z ubocznych względów, ale dla sprawy samej, bośmy jej przez dziesiątki lat za czasów pruskich bronili kłami i pazurami, sprzedawczyków wykluczając ze społeczeństwa, zarazem dorykając się zwycięsko z całym pruskim systemem eksterminacyjnym, najpotworniejszym ze wszystkich systemów wynaradawiających.

Kto wówczas umiał się tylko zdobyć na platoniczne, ogólnikowe od czasu do czasu artykuły, ale nie miał odwagi, jak hart, przed niezem się nie cofając, uganiać się za kolonizatorami i ich podsuniętymi figurantami, kto świeżki palil Wilhelmowi i kłaniał mu się na zamku, ten oczywiście — chłodniej bez wytechnienia, z osobistym narażaniem się tropili sprzedawczykostwo z dnia na dzień i ratowali ziemię polską od zagłady. Mówca wezwał zgromadzenie do protestu, przypomniał, że, jak my na zachodzie, tak rodacy nasi na ziemiach wschodnich tak samo bronić muszą polskości przed jej niszczeniem przez złą politykę, poczem wniósł następującą

rezolucję:

„Zebrani w dniu 12 listopada w liczbie zgórą 2 i pół tysiąca osób, obywałe m. Poznania, protestują z całą stanowczością przeciw zawieraniu bez wiedzy społeczeństwa układu w sprawach, w których odmienna wola tego społeczeństwa zawsze się wyrażnie, mocno wypowiedała. — protestują zwłaszcza przeciwko temu, że w nieświadomości pełnego stanu rzeczy zostawione jest społeczeństwo ziem zachodnich, które najlepiej z własnego doświadczenia ocenia te sprawy, a protestuje tem bardziej, że Niemcy są o tym układzie szczegółowo poinformowani.

„Zebrani domagają się ogłoszenia układu, ogłoszenia rzeczywistych cyfr strat, które Polska miałaby ponieść.

„Zebrani stwierdzają, że układ ten bez zgody parlamentu nie może być ratyfikowany, i wzywają Izby ustawodawcze do odrzucenia układu jako niesłychanie dla Polski szkodliwego.

„Zebrani apelują do społeczeństwa polskiego we wszystkich dzielnicach, by się przyłączyło do protestu ziem zachodnich, tak, jak ziemię te wnoszą stanowczy protest przeciwko polityce, która gubi sprawę polską na ziemiach wschodnich.”

Zarówno przemówienie senatora Seydy, jak wniesiona rezolucja doznały

ty retoryczne nie uspokoiłyby zapewne oponentów po prawej stronie Izby, gdyby nie jasne, precyzyjne oświadczenie premiera Tardieu o sprawie Nadrenji.

Z oświadczenia tego wynika, że ewakuacja trzeciej strefy nie rozpoczęła się. Min. Maginot wydał rozkazy, wstrzymujące niepokojące ruchy wojsk francuskich w Nadrenji i osłabiające okupację. Ewakuacja Nadrenji uzależniona jest od ratyfikacji planu Younga i od wprowadzenia go w życie. Zanim to nie nastąpi, Izba, zdaniem p. Tardieu, nie potrzebuje się niepokoić.

Co znaczy rozpoczęcie wykonania planu Younga? Nastąpi ono wówczas, gdy, po ratyfikacji, utworzony zostanie Bank Międzynarodowy, gdy rozpocznie on swoje funkcje i gdy uzyska od Niemiec pierwszy pakiet obligacji, mających być rozsprzedanymi celem częściowego skomercjalizowania odszkodowań niemieckich. Gdy to nastąpi rozpocznie się dopiero ewakuacja trzeciej strefy. Premier Tardieu stwierdził, że być może data 30 czerwca 1930 r., jako termin ewakuacji, nie będzie mogła być utrzymana, bo w chwili jej ustalania nie liczone się ze śmiercią Stresemanna i z kryzysem we Francji. Możemy tu dodać, że nie liczone się też z akcją Hugenberga w Niemczech.

Narazie więc o całkowitem opróżnieniu Nadrenji nie może być mowy, gdyż

ze strony olbrzymiego zgromadzenia jak najgorętszego przyjęcia. Po każdym niemal zdaniu, zrywała się burza oklasków i okrzyków, potwierdzająca wywody mówcy i zwracająca się w najostrzejszych słowach przeciwko temu, co w sprawie ziemi zrobiono.

Z kolei nowy prezes wojewódzki N. P. R. poseł Milczyński oświadczył, że w obronie praw narodowych N. P. R. solidaryzuje się ze Stronnictwem Narodowym. Mówca wystąpił ostro przeciw dzisiejszym stosunkom i przeciw traktowaniu narodu polskiego jako narodu idiotów i złodziei. Robotnik lożył przed wojną grosze w bankach polskich, by wykupywać ziemię z rąk niemieckich, a teraz ma być dobrowolnie zrzekać się prawa do ziemi. Wśród oklasków poseł Milczyński przeciwstawił się objawom niepraworządności i zwrócił się pod adresem Stronnictwa Narodowego z tem, by w najbliższym czasie odbyło się wspólne zgromadzenie stronnictw mieszanicyjnych w obronie prawa i praworządności.

Z kolei złożył p. Płonczyński oświadczenie następującej treści: Młodzi Obozu Wielkiej Polski solidaryzują się całkowicie i stanowczo z wywodami p. posła Winiarskiego. Nie walczyliśmy już, jak starsze pokolenie, bezpośrednio z zaborcą w czasie niewoli o ziemię polską. Ale idea obrony naszego dziedzictwa narodowego przed zachłannością niemieckiego Drang nach Osten pozostanie naszym pierwszym narodowym nakazem i obowiązkiem. Składając hold wszystkim obrońcom ziemi polskiej, składając hold tym zwłaszcza, którzy z Romanem Dmowskim na czele wywalczyli nam granicę zachodnią oraz zapewnili nam w traktacie wersalskim prawa,

zapewniające nam odniemczenie naszych ziem zachodnich, zapewniamy, że żadne umowy likwidacyjne, żadne ustępstwa nie powstrzymają młodego pokolenia polskiego od obrony ziemi polskiej. Naród polski może być pewny, że ostatnie wypadki wzmożą tylko naszą czujność. Jeżeli Niemcy przypuszczają, że ostatnia umowa polsko-niemiecka ułatwi im rewizję granic, to potrafimy im pokazać, jak Polacy, a zwłaszcza Młodzi, potrafią im odpowiedzieć na tę zuchwałość. Od naszej ziemi wara!

Prezes Młodzieży Wszecpolskiej p. Jaroszewski oświadczył, że nie przemawia w imieniu jednej organizacji, gdyż cała niemal młodzież akademicka skupia się dzisiaj pod sztandarami obozu narodowego. Młodzież ta z największym bólem i rozgoryczeniem dowiedziała się o umowie likwidacyjnej z Niemcami. Czyżby zapomniano już o tysiącletnim parciu żywiołu germańskiego na nasze ziemie? Czyżby w niepamięć puszczono martyrologię Polaków w zaborze pruskim. Wrześnię i wóz Drzymały? Młodzież polska przeciwstawi cały zapał swej duszy i całą swą wolę temu, by Niemcy mieli triumfować z powodu zdobyczy w dziedzinie posiadania ziemi. Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród!

Następnie zgromadzenie przyjęło rezolucję z entuzjazmem. Przewodniczący red. Powidzki podkreślił wagę manifestacji tej narodowej i wezwał zebraną do powstrzymania się od urzędzenia manifestacji ulicznych, a wolę swą i energię zarezerwowali do ważniejszych poczyną.

Odśpiewano „Rote“ poczem tysięcy tłumy rozeszły się z okrzykiem: „Niech żyje ziemia polska!“ na ustach

Wydatki miasta na P. W. K.

Podczas, gdy rząd wydał 17 milionów zł, miasto Poznań wydało samo przeszło 30 milionów

W związku z notatką o kosztach, poniesionych przez rząd na Powszechną Wystawę Krajową, warto przytoczyć kwoty, wydane w związku z przygotowaniem i urządzaniem wystawy przez miasto Poznań.

Otóż w budżecie wydatków zwyczajnych na lata 1928 i 1929 przewidywano, poza normalnymi wydatkami, przeszło 6 milionów złotych, a w wydatkach nadzwyczajnych i przedsiębiorstwach miejskich przeszło 14 milionów złotych, czyli łącznie sam przewidywał na wydatki połączone z wystawą przeszło 20 milionów złotych. Jak wykazują zamknięcia rachunkowe za rok 1928, które magistrat radzie miejskiej w tych dniach przedłożył, preliminowane kwoty zostały przy wykonaniu budżetu znacznie przekroczone, tak, że, przy u-

względnieniu nieznanymi jeszcze przekroczeń budżetowych za rok 1929, a z pominięciem kosztów na zakup terenów pod wystawę ocenić należy ogólny wydatek miasta Poznania na cele wystawowe na przeszło 30 milionów złotych. Jest to, jak na miasto prowincjonalne, jakim jest Poznań, wysiłek bardzo wielki, w stosunku zaś do ujawnionych wydatków rządu (17 298 200 zł) wprost olbrzymi.

I na taki wysiłek w interesie ogólnopństwowym zdobyło się miasto, które rządzą od zarania Polski czynniki narodowe, i które przy ostatnich wyborach do rady miejskiej, odbytych bezpośrednio po zamknięciu Wystawy, dały zdecydowaną większość obozowi narodowemu.

Kościół w Stanach Zjednoczonych

Nowy Jork, w październiku. Kościół spełnia na wychodźstwie podobne zadanie, jak to, które mu przypadło w udziale w Polsce, w czasach porozbiorowych. Jest on ostoją nie tylko mowy polskiej, ale, co ważniejsze ducha polskiego. Dzięki niemu od Kanady do granic Meksyku i od Nowej Anglii, czy Florydy do Kalifornii, dzieci, urodzone w Stanach Zjednoczonych, uczą się czytać i pisać po polsku, śpiewać i modlić w języku ojców. A zarazem uświadamiają sobie, iż nie należy się wstydić pochodzenia polskiego.

Gdy sięgniemy wstecz, w okres lat wojennych, stwierdzamy, iż wiekopomnego swego dzieła: utworzenia armji błękitnej, wychodźstwo nie byłoby dokonało bez współpracy duchowieństwa. Nazwiska pracowników niezmordowanych i niedocenianych, jak ks. Grudzińskiego i ks. Celichowskiego, winny być zapisane w historii Polski, obok nazwisk innych zasłużonych Polski. Bez pomocy wychodźstwa amerykańskiego nie wywalczonyby dla Polski prawa zasiadania w Wersalu po stronie zwycięzców. Przywódcami zaś wychodźstwa w tym okresie byli księża polscy w Stanach Zjednoczonych.

Zyjemy dzisiaj w okresie nie tylko ogólnego zamieszania, ale i fałszów historycznych. Na wychodźstwie panuje jeszcze w pełni chaos pomajowy. Choć mamy tutaj własne zagadnienia, pilne i żywotne, niektóre czynniki starają się tu przeszczyć intrygi polityczne z kraju, nie mające znaczenia dla przyszłości wychodźstwa i obce jego przeszłości.

Zwracaliśmy już kilkakrotnie uwagę czytelników „Kurjera Poznańskiego

go“ na niezmiernie trudne warunki, w jakich znajduje się obecnie prasa polska w Stanach Zjednoczonych. Jest ona obok Kościoła najważniejszą ostoją polskości. Otóż miejscowi „sanatorzy“, działający często w imię rządu polskiego i legitymujący się orderami, czy autografami, zniechęcili duchowieństwo do pracy narodowej, podobnie jak odstręczyli czytelników od prasy, wydawanej w języku polskim, przez wprowadzenie na jej łamy bezprzedmiotowych osobistych polemik i forsowanie propagandy, obcej wychodźstwu.

Duchowieństwo jako ostoja polskości, potrzebuje dzisiaj pomocy całego społeczeństwa wychodźczego, a także poparcia opinii publicznej w Polsce. Nacisk amerykanizacyjny jest niezmiernie silny. Presja, aby wprowadzić język angielski do kościoła polskiego, coraz bardziej daje się odczuć. Kapłan Polak znajduje się nieraz w trudnym położeniu wobec przełożonego duchownego Niemca, czy Irlandczyka, a Rzym daleko. A tymczasem rozwijają się sekty religijne, np. kościół narodowy „biskupa“ Hodura, rezydującego w Scranton.

Nie zdarzają się wprawdzie wypadki, aby usunięto księdza Polaka, a na jego miejsce mianowano obconarodowca. Gdy jednak polski proboszcz umrze, niebezpieczeństwo tego rodzaju staje się bezpośrednie. Walka jest trudna, a tymczasem prasa „sanacyjna“, legitymująca się zaufaniem władz, bezpośrednio lub pośrednio atakuje duchowieństwo, umniejsza jego zasługi na polu narodowym i podkopuje zaufanie parafian do proboszcza. Praca tego rodzaju obraca się przeciw polskości. Władze polskie, od których

W czwartek, dnia 14 listopada, o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego św. Marcina 65, p. red. Ryszard Piestrzyński wygłosi, na podstawie osobistych obserwacji w Genewie, referat p. n.

Polska na X. Zgromadzeniu Ligi Narodów

Wstęp wolny dla członków Stronnictwa Narodowego i Obozu Wielkiej Polski.

W pewien odłam prasy tutejszej oczekuje wskazówek, powinny bezzwłocznie wyjaśnić swe stanowisko przez podkreślenie uznania, z jakim się spotyka w

Warszawie praca narodowa i społeczna duchowieństwa polskiego w Stanach Zjednoczonych. A. M.

Pisma włoskie o Gdyni i Gdańsku

W miesiącu wrześniu pojawił się w jednym z pism włoskich („Provincia di Como“ z 18. 9. 1929 roku) artykuł o Polsce nad Bałtykiem („La Polonia sul Baltico“) wyślany z Gdyni, a podpisany przez dobrane już w Polsce znanego dziennikarza p. Egisto de Andreisa. Artykuł ten powtórzył wkrótce szereg pism włoskich („Corriere Padano“, „Corriere Adriatico“, „Gazzetta del Mezzogiorno“, „Gazzetta di Messina“, „Solco Fascista“, „Voce del Mattino“). Widocznie problem ten interesuje prasę włoską i opinię ogółu. Terścenniejszym jest ten artykuł, że napisał go dziennikarz, znający dobrze Polskę, spędzający w niej corocznie od szeregu lat czas dłuższy, znający doskonale nasz język, nasze stosunki. W Gdańsku i Gdyni był już kilkakrotnie i mógł sobie wcale dokładnie wyrobić pojęcie o istotnym stanie sprawy naszego dostępu do morza i naszego stanu posiadania nad Bałtykiem.

W artykule swoim daje De Andreis pogląd na ewolucję stosunku W. M. Gdańska do Polski. Stwierdza on, że Gdańsk zaczyna wreszcie rozumieć wartość przyjaznych stosunków z Pol-

ską, że przestał już skarżyć się i lamentować w Genewie, że antypolskie demonstracje zmniejszyły się znacznie. Artykuł podkreśla silnie, że w interesie samego Gdańska leży zacieśnić swoje związki z Polską, a nie z Niemcami, bo to drugie grozi mu niebezpieczną konkurencją Szczecina i Królewca. Że rząd polski swoją wyrozumiałość wobec Gdańska posuwa bardzo daleko, tego dowodem niedawne oficjalne odwiedziny szefa rządu Bartla. Dzisiejszy ekonomiczny wzrost Polski potrzebuje zarówno Gdyni, jak i Gdańska, który jest organicznie związany z dorzeczem Wisły. Oba porty wzajemnie się uzupełniają, oba rozwijają się szybko dzięki żywotności państwa polskiego, i przed jednym i przed drugim otwierają się przy takiej właśnie współpracy olbrzymie możliwości.

E. De Andreis ujął sprawę jasno i przekonywująco. Propagandzie niemieckiej trudno będzie dość silnie przeciwne argumenty wynaleźć. Na ogół w prasie włoskiej sprawa naszego dostępu do morza przedstawia się dla nas korzystnie. (P)

Napaść na ks. prałata Świeykowskiego

Proboszczem w Gorlicach w Galicji jest ksiądz prałat Świeykowski, podkomorzy Ojca św. Sędziwy ten kapłan otaczany jest powszechną czcią i miłością zarówno za swą długoletnią działalność duszpasterską jak i dowody cywilnej odwagi, które składał niejednokrotnie.

Gdy w czasie wojny światowej wrzał bój między armjami rosyjską i austriacką o Gorlice, ks. Świeykowski pozostał na swym posterunku duchownym mimo niebezpieczeństw, jakie mu groziły. Cesarz Karol podziękował mu potem za bohaterstwo w liście, pełnym pochwał i przesłał najwyższe odznaczenie austriackie, lecz czcigodny staruszek odpowiedział, iż spełnił tylko swój obowiązek, a odznaczenia nie przyjął.

Przed kilku miesiącami krakowski „Głos Narodu“ zamieścił pewną enuncjację polityczną zawierającą zwroty nieprzyzwoite. Ks. Świeykowski nadesłał wówczas do redakcji tego pisma list otwarty z oświadczeniem, że organ katolicki podobnych enuncjacji zamieszczać nie powinien.

W związku z wypadkami, które rozegrały się w Sejmie w ostatnim dniu października, marszałek Daszyński otrzymał od ks. prałata następującą depezę:

„Za prawdziwie rycerską odwagą, okazaną przy godnym Meksyku zamachu na niezawisłość Sejmu, wyrażam najgłębszą cześć.

(—) Ks. Ignacy Świeykowski Świeży ten dowód dzielności i najpiękniejszego poczucia obywatelskiego spotkał się z ordynarną napaścią czołowego organu „sanacyjnego“ „Gazety Polskiej“ (dawny „Głos Prawdy“), która w numerze 8 z dnia 6 bm. poważyła się napisać:

„Uboicznie dowiadujemy się, że podobno i czcigodna gospodyni ks. proboszcza Świeykowskiego (z Gorlic) do pisała się do owej depezy, która w tak słuszny zachwyt wprowadziła tow.

Ignacego Daszyńskiego i „Robotnika“ i umocniła go niezbitie w słuszności jego postępowania. Bo jakże: sam ks. Świeykowski...“

Słusznie Adolf Nowaczyński, piętnując ten ohydny i lichy „dowcip“ na łamach „Gazety Warszawskiej“ (nr. 322) oświadcza:

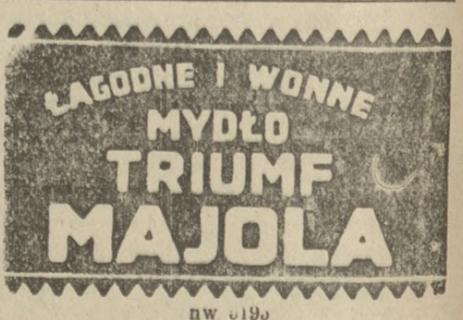
„Jest to koncept godny ostatniej szmaty, ściery rwnsztokowej, nie pisma podtrzymującego jakikolwiek regime.

„Ten dowcip o „gospodyni księdza proboszcza Świeykowskiego“ zapamiętam, zapamięta historia.

„Za ten dowcip odpowie kiedyś ciężko, jeżeli nie zdobędzie się na przeproszenie najczcigodniejszego kapłana.“

Odnaczenie kolejarzy

Gdynia, 12. 11. (PAT.) W dniu 11. bm. odbyło się w Gdyni pod przewodnictwem dyr. Dobrzyckiego wręczenie dyplomów 18 pracownikom kolejowym okręgu dyrekcyjnego gdańskiego, którzy przez lat 40 bez przerwy wypełniali wzorowo obowiązki swego zawodu. Pracownikom tym przyznał minister komunikacji iędnorazową remunerację w wysokości całomiesięcznego uposażenia.

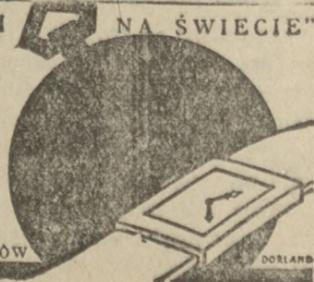

nr 0190

„NAJLEPIEJSZE ZEGARKI NA ŚWIECIE“

TAVANNES WATCH CO.

W PIĘKNYCH SKLEPACH BIŻUTERII I KLEJNOTÓW

Świetne zwycięstwo kawalerzystów polskich

Polacy zdobyli najwyższą nagrodę

Nowy Jork, 13. 11. (PAT). Kawalerzyści polscy poraz trzeci wygrali najważniejszą nagrodę na dorocznym konkursie hipicznym a mianowicie „International Military Trophy”. Punktacja przedstawia się następująco: Polacy 2½ punkty, Włosi 6½, Stany Zjednoczone 8, Irlandia 13½, Kanada 20. Olbrzymi „Nadison

Squard Garden“ wypełniony był po brzegi 20-tysięcznym tłumem publiczności, która owacyjnie oklaskiwała polskich jeźdźców. Ambasador włoski i dowódca garnizonu nowojorskiego złożyli posłowi Filipowiczowi życzenia. Pos. Filipowicz zaprosił drużynę polską do Waszyngtonu, gdzie na jej cześć wydaje bankiet.

Plebiscyt w sprawie planu Younga odbędzie się dopiero w końcu grudnia

Berlin, 13. 11. (PAT). Boersen Courier donosi ze źródła wiarogodnego, że plebiscyt w sprawie projektu ustawy przeciw planowi Younga odbędzie się prawdopodobnie dopiero 22 grudnia. Na odroczenie terminu plebiscytu wpłynąć miał m. in. wzgląd na

to, że miarodajni politycy i mężowie stanu Niemiec, których obecność wymagana będzie przy przygotowaniach do plebiscytu, prawdopodobnie przed połową grudnia nie będą mogli powrócić z Hagi do Berlina.

Sąd zniósł konfiskatę

Gniezno, 13. 11. (Tel. wł.) Kilka dni temu, jak już donosiliśmy, skonfiskowano nr. 258 „Lecha” gnieźnieńskiego za artykuł wstępny p. t. „Umożliwienie likwidacyjna z Niemcami”. Obecnie Sąd Okręgowy w Gnieźnie zniósł konfiskatę, stwierdzając, że skonfiskowany artykuł nie zawiera cech przestępstwa.

Zgon W. Zubkowej

Bonn, 13. 11. (Radjo wł.). Dzisiaj o 7-ej rano zmarła tutaj w szpitalu Franciszkanów Wiktorja Zubkowa, wdowa po ks. Schaumburg-Lippe, siostra b. cesarza Wilhelma II. Przed dwoma laty poślubiła awanturnika rosyjskiego, tancerza Zubkowa.

Nowy wybuch wulkanu

Nowy Jork, 13. 11. (AW.) Z Guatemalji donoszą, iż nastąpił nowy wybuch wulkanu St. Maria. Mieszkańcom, którzy powrócili do swoich siedzib, grozi ponownie ogromne niebezpieczeństwo. Wybuchom towarzyszą grzmoty podziemne. Poprzedni wybuch pociągnął za sobą 60 ofiar w ludziach.

Pertinax krytykuje poglądy Hoovera

Paryż, 13. 11. (Radjo wł.). Wybitny pisarz polityczny Pertinax krytykuje w „Echo de Paris” przemówienie prezydenta Hoovera wygłoszone z okazji 11 rocznicy zawieszenia broni. Pertinax podkreśla fakt, że obecnie stoi pod bronią 30 milionów żołnierzy, a więc o wiele więcej niż przed rokiem 1914. Możliwość wojny jest o wiele bardziej prawdopodobna, aniżeli się to wydaje Hooverowi.

W dalszym ciągu odpiera Pertinax oświadczenie Hoovera, dotyczące zaprowadzenia nietykalności międzynarodowej okrętów wiozących żywność w czasie akcji wojennej. Przeprowadzenie tego postulatu jest niemożliwe, gdyż właśnie blokada dowozu środków żywnościowych wykazała, iż jest jednym z najskuteczniejszych środków pokonania przeciwnika.

Uratowanie lotników

Medjolan, 13. 11. (Radjo wł.) Stacja morska w Specja przyjął sygnał SOS, nadawany ustawicznie przez zagrożony hydroplan. Natychmiast powiadomiono wszystkie okręty na morzu o wypadku. Włoski parowiec „Piccolo Augusto” znalazł koło Sardynji na falach uszkodzony samolot i uratował lotników.

Burza na Atlantyku

Paryż, 13. 11. (Radjo wł.) Burza, która nawiedziła w nocy z poniedziałku na wtorek Kanał La Manche, wyrządziła ogromne szkody na wybrzeżu i w głębi kraju. W Lille pod naporem wiatru zwałił się wysoki mur, grzebiąc pod sobą młodą dziewczynę. Wiatr zerwał wiele dachów i wyrwał wiele drzew z korze łami. Okręty i łodzie koło Brestu musiały wyrzucić podwójne kotwice. Eskadra francuska kanałowa schroniła się w porcie, wiele łodzi rybackich i rybaków utonęło.

Oslo, 13. 11. (Radjo wł.) Z całej Norwegii donoszą o zgnębnych skutkach szalejącej w poniedziałek burzy. M. i. rozbił się niemiecki parowiec „Arkona”. W Oslo zagasło światło elektryczne, wskutek zerwania drutów.

Wilhelm II protektorem Kruppa

Berlin, 13. 11. (AW) „Berliner Morgenpost” zamieściła artykuł, omawiający interesy finansowe b. cesarza Wilhelma, który był współwłaścicielem zakładów Kruppa. Dziennik zarzuca cesarzowi, iż spowodował on wyjątkowo uprzywilejowane stanowisko przy dostawach wojskowych zakładów Kruppa i że na krwi najlepszych synów Niemiec budował swoją fortunę. Dziennik twierdzi, iż tego rodzaju postępowanie było wielkim skandalem w historii.

Cesarz złożył skargę do prokuratorji o oszczerstwo za pośrednictwem adwokata Blocha, przeciwko redaktorowi naczelnemu „Berliner Morgenpost” Mündelowi.

Ku czci Ign. Łukasiewicza

Warszawa, 13. 11. (AW) Zjazd naftowy, który obradował w Drohobyczu uchwalił celem uczczenia pamięci Ignacego Łukasiewicza, twórcy polskiego przemysłu naftowego, stworzyć fundację medalu jego imienia. Dwa takie medale będą rozdawane co dwa lata przez wyznaczoną kapitułę tym, którzy ulepszeniami lub wynalazkami przyczynią się do rozwoju przemysłu naftowego. W uznaniu szczególnych zasług Zjazd nadał pierwszy medal im. Ignacego Łukasiewicza P. Prezydentowi Rzeczypospolitej prof. Ignacemu Mościckiemu.

Walka z powstańcami

Lwów, 13. 11. (AW.) „Dilo” podaje za charkowskim piśmie „Komunist” że w Połtawskim oddziały G. P. U stoczyły walkę z powstańcami pod przewodnictwem atamana Gonty. Wzięto do niewoli 47 osób, które rozstrzelano. Gonicie udało się zbiec.

Groźba Hendersona

Nowy Jork, 13. 11. (AW.) Londyński korespondent „New York Times” donosi, jakoby Henderson oświadczył, że Austria tak długo nie otrzyma żadnej pożyczki międzynarodowej, jak długo zagranica nie otrzyma pewności, że system parlamentarny w Austrii nie jest zagrożony.

Alechin mistrzem gry szachowej

Wiesbaden, 13. 11. (PAT). 25-ta partja turnieju o mistrzostwo świata w grze szachowej między Alechinem a Bogolubowem zakończyła się po 55 posunięciach na remis. W ostatecznym wyniku Alechin zdobył 15½ punktów, Bogolubów 9½. W ten sposób Alechin zatrzymuje nadal tytuł mistrza świata w grze szachowej.

Złoto dla Francji

Paryż, 13. 11. (Radjo wł.) Wczoraj do Cherbourga przybił parowiec pasażerski „Mauretania” i przywiózł 160 milionów franków w sztabach złotych, które częściowo koleją częściowo zaś samochodami przewieziono do Paryża.

Niebezpieczna telefonistka

Wiedeń, 13. 11. (AW.) Oficjalne czynniki rządowe zaniepokojone są po-

ważnie aferą podsłuchową w centrali telefonicznej. Meldunki telefoniczne kanclerza związkowego jak i rządu centralnego oraz zarządzenia wydawane poszczególnym instancjom rządowym dochodziły do wiadomości kierowników partji socjal-demokratycznej. Po długim śledztwie stwierdzono, iż funkcjonariuszka centrali telefonicznej w Wiedniu, niejaka Bernatschek podsłuchiwała i stenografowała rozmowy urzędowe. Bernatschekowa została natychmiast zwolniona ze swego stanowiska. Jest ona żoną komendanta okręgowego republikańskiego Schutzbundu Górnej Austrii i jednocześnie męża zaufania socjal-demokratycznej partji Ludwika Bernatscheka.

Jeszcze o zebraniu Powstańców i Wojaków

W uzupełnieniu wczorajszej naszej notatki, o niedzielnym zebraniu zjazdu delegatów I. okręgu Związku Towarzystw Powstańców i Wojaków donoszą nam, że zebranie to oprócz opowiedzenia się przeciw przystąpieniu do Federacji uchwaliło wotum nieufności dla zarządu Związku.

Sanacyjna „Gazeta Polska” podaje w nr. 14 spis zasłużonych członków Federacji. W spisie tym znajdujemy m. in. pp. Juliana Langego, Stefana Szykownego i Zygmunta Głowackiego ze Zarządu Zw. Powst. i Wojaków, a dalej Miecz. Palucha, Józefa Głowackiego, Kazimierza Jesionkę i innych.

Wybory na zjazd ogólno-akademicki

Dwie listy kandydatów

Dzisiaj upłynął termin składania list kandydatów na VI Zjazd Ogólny Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Wpłynęły do Okręgowej Komisji Wyborczej 2 listy kandydatów. Lista nr. 1 jest listą narodową, popieraną przez wszystkie najpoważniejsze organizacje Uniwersytetu Poznańskiego i Wyższej Szkoły Handlowej; na jej czele stoi p. Alfons Lisewski.

Lista nr. 2 jest listą „sanacyjną”; na jej czele stoi p. Andrósowski. Same wybory odbędą się 26 listopada rb. Poznań wybiera 15 delegatów na zjazd. Głosowanie jest pięcioprzymiotnikowe.

Sam zjazd odbędzie się w połowie grudnia w Warszawie.

Oświadczenie

P. prof. dr. Józef Kostrzewski przesyła nam następujące oświadczenie:

„W numerze 15 warszawskiej „Gazety Polskiej” („sanacyjnej” — red.) ukazała się wiadomość, jakoby w czasie niedzielkowego odczytu p. Kadena-Bandrowskiego został „spoliczkowany” przez prof. Znamierowskiego, nie mogącego ścierpieć stanowiska, jakie zająłem, „podjudzając korporantów do dalszych ekscesów”. Stwierdzam, że z prof. Znamierowskim ani w czasie odczytu, ani po nim wogóle się nie zetknąłem i dopiero z „Gazety Polskiej” dowiedziałem się wogóle o jego obecności na odczycie. Tak samo wiadomość o rzekomem „podjudzaniu” przez mnie korporantów jest fałszywa. Redaktorowi „Gazety Polskiej” wytoczyłem sprawę sądową o oszczerstwo.

Prof. dr. Józef Kostrzewski.”

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI!

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,72 zł, gotówką — 212,30 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,50 zł, gotówką — 173,15 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 13 listopada 1929. Dzisiejsza giełda była więcej ruchliwą i miała tendencję utrzymaną. Przeważnie dokonywano obrotów papierami procentowymi, w których płacono za 5 proc. poź. konwers. 50 proc., za poź. inwestycyjną 116—117,—, dalej za 8 proc. obligacje m. Poznania z 1926 wzgl. 1927 r. 92 proc. w złocie, za 8 proc. listy zast. Zach. Pol. T-wa Kredyt. Miejsk. 91,50 proc. w złocie oraz za 8 proc. listy dolarowe ziemskie 89 proc. (przy dew. 8,90) i za 4 proc. listy zast.

konwert. ziemskie 40 proc. Zauważono zaofiarowanie 6 proc. listów żytnich po 23,— bez odbiorców. Podawano kurs placenia po 22,—.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 169—168,50 i za Centr. Skór 18,—, zaś R. Mayem obracano po 93,—.

Ccduła urzędowa z dnia 13 listopada 1929.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 50% P.
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92% P.
8% oblig. m. Poznania z 1927 r. 92% P.
8% listy zastawne Zach. Pol. T-wa Kred. Miejsk. w Poznaniu 91,50% P.
8% dolarowe listy ozn. Ziemstwa Kred. 89% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40% P.

(Kurs w złotych)
4% Prem. Poż. Inwestycyjna 116—117,— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 169—168,50 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Centrala Skór I em. zł. 18,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 93,— +
Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 13 listopada 1929 r.

Waluty Gółwka
Dol. St. Zjedn. tr. 8,90 sp. 8,92 kup. 8,88

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,73	125,04	124,42
Holandja	360,00	361,90	359,10
Londyn	043,4-1/4	043,59	043,77-1/2
Nowy Jork	008,89-3/4	008,91-3/4	008,87-3/4
Paryż	035,11	035,20	035,02
Praga	026,41	026,47	026,35
Szwajcaria	172,79	173,22	172,39
Sztokholm	209,52	211,12	208,92
Wiedeń	125,38	125,69	125,09
Włochy	046,69	047,81	046,57

Papiery państwowe i obligacje:

4% poź. inwest.	000,00	119,50	121,00
5% poź. prem. dol.	086,00	085,00	086,25
5% poź. konw.	000,00	000,00	051,00
6% poź. dol.	000,00	000,00	080,75
10% poź. kol.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—127,00
Bank Handlowy	119,00—120,00
Bank Polski	168,00—168,50
Bank Zachodni	000,00—075,50
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Firley	000,00—045,00
Lilpop	034,50—034,00
Modrzewów	000,00—014,74
Częstocice	023,00—028,25
Haberbusch	000,00—103,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejate za 1000 kg reszta za 100 kg
Berlin, dnia 13 listopada 1929.

Pszenica march od st. zał	220,00—221,00
76-77 kg. przeciętn. jakości	
Tendencja zamk. wzmocniona.	
Pszenica march od st. zał	223,00—224,00
78-79 kg. przeciętn. jakości	
Tendencja zamk. wzmocniona.	
Zyto march od stacji załad	158,00—160,00
72 kg. przeciętn. jakości	
Tendencja zamk. wzmocniona.	
Owies march od stacji załad	149,00—158,00
Tendencja zamk. wzmocniona.	
Jęczmień Pastewny i przemysłowy	166,00—177,00
Tenden. ja słabsza.	
Jęczmień br. warty	184,00—200,00
Tendencja słabsza.	
Kukurudza loco Berlin Laplata	187,00—188,00
Tendencja słaba.	
Maka pszenna	26,50—32,50
Tendencja słaba.	
Maka żytnia	22,00—25,00
Tendencja słaba.	
Osna pszenna	10,00—10,50
Tendencja spokojna.	
Osna żytnia	8,75—9,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	32,00—38,00
Groch dr. jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Rób polny	19,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Lubin niebieski	13,50—14,50
Lubin żółty	16,50—17,25
Makuch rzepakowy	18,50—19,00
Makuch lniany	23,40—23,60
Wyłoki suszone	09,00—09,40
Srót Soja	18,10—18,40
Płatki ziemniaczane	14,40—14,90
Ogólna tendencja	niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 13 listopada 1929.
Wypłaty na Warszawę 46,775 46,975
Noty wielkie 46,720 47,120

Państwowy Medal Złoty
otrzymała na P. W. K.
Kujawska Wytwórnia Win
H. Makowski, Kruszwica.
(Monitor Polski Nr. 241 18. X. 1929 r.)

O obniżenie stopy dyskontowej

Warszawa, 13. 11. (AW). Jutro odbędzie się posiedzenie Rady Banku Polskiego przy udziale doradcy finansowego p. Devey'a. Pierwszy punkt porządku obrad przewiduje dyskusję nad ustosunkowaniem się Ban-

ku Polskiego do niższej stopy dyskontowej, dokonanej przez szereg banków emisyjnych zagranicą. Jak wiadomo istnieje projekt obniżenia stopy dyskontowej Banku Polskiego z 9 na 8 procent.

Na pograniczu Polski

Skargi starosty krajowego — Upadek rolnictwa — Wzrost uświadomienia narodowego ludności polskiej

Berlin, 13. 11. (Radio wł.) W tych dniach grono dziennikarzy niemieckich zwiedzało nową prowincję „Grenzmark Posen-Westpreussen”. Jak donoszą pisma, dziennikarze skonstatowali upadek gospodarki kraju szczególnie większych gospodarstw rolnych, których właściciele wymawiają pracę fernalom i robotnikom. Na przyjęciu u Starosty Krajowego dr. Caspariego oświadczył tenże dziennikarzom, iż dotacja rządowa dla „Grenzmark” w sumie 2 200 000 mk jest za niska. Powinna ona wynosić 3 100 000. W dalszym ciągu starosta żalił się, że t. zw. wał chłopów

niemieckich na wschodzie jest tylko teorią. Sprawa osadnicza posuwa się zółwim krokiem, grozi jej przytem nowe niebezpieczeństwo w razie zawarcia traktatu handlowego z Polską, który zagrozi interesom rolnictwa niemieckiego. W końcu uzalał się Starosta Krajowy, że domeny państwowe nad granicą nie są oddawane drobnym osadnikom, którzy jedynie mogą stanowić przeciwwagę wobec „niebezpieczeństwa” polskiego, wzrastającego w powiecie zlotowskim i babimojskim wskutek wzmoczonej propagandy oświatowej wśród Polaków.

Amb. Skirmunt u min. Hendersona

London, 13. 12. (PAT). Ambasador Skirmunt odbył dłuższą rozmowę z min. Hendersonem. Tematem rozmowy było mające nastąpić 19. bm. doręczenie listów uwierzytelniających na dworze królewskim, oraz aktualne

zagadnienia polityki międzynarodowej. Brytyjski min. spraw zagr. interesował się zwłaszcza polsko-niemieckim wyrównaniem finansowym oraz rokowaniami handlowymi między Polską a Niemcami.

Budżet Sowietów na 1930 r.

Moskwa, 13. 11. (PAT) Rada komisarzy ludowych Z. S. R. R. uchwaliła preliminarz ogólnie państwowego budżetu na r. 1930, opiewający na 11.390.000.000 rubli. W porównaniu z budżetem szesnastym budżet ten jest większy o 44,8 procent. Z poszczególnych pozycji zwraca przede wszystkim uwagę podniesienie w porównaniu z budżetem szesnastym o 618 procent dochodów z handlu państwowego. Komentarz urzędowy stwier-

dza, że dochód z przedsiębiorstw państwowych zwiększony zostanie przede wszystkim przez obniżenie kosztów produkcji. Ponieważ nie można jednak przypuszczać, aby tego rodzaju obniżenie kosztów mogło nastąpić na skutek dokonanej w ciągu ub. roku reorganizacji technicznej przemysłu, nasuwa się przeto przypuszczenie, że obniżenie kosztów własnych odbędzie się w głównej mierze kosztem pracy i zarobków robotniczych.

Narada Prezydenta z premierem

Warszawa, 13. 11. (Tel. wł.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej odbył wczoraj w godzinach popołudniowych dłuższą naradę z premierem p. Świątalskim w aktualnych sprawach państwowych. Kola polityczne przywiązują do tej narady bardzo duże znaczenie. (w)

Odnaczenie armji włoskiej

Warszawa, 13. 11. (AW). Dziś w sali przyjęć Ministerstwa Spraw Wojskowych wiceminister gen. Konarski wręczy wojskowemu attache włoskiemu pułk. Roata odznaki honorowe 10 pułków polskich, które w ub. r. otrzymały takie odznaki od armji włoskiej.

Porozumienie stronnictw chłopskich

Warszawa, 13. 11. (AW). W dniach najbliższych odbędzie się ponowne posiedzenie komisji porozumiewawczej stronnictw chłopskich. Porządek dzienny obejmuje m. i. sprawę projektu zmiany konstytucji oraz sprawozdanie przedstawicieli poszczególnych klubów z terenu. Zaznaczyć należy, że w skład komisji porozumiewawczej nie wchodzi stali reprezentanci swoich klubów, lecz zależnie od tego, jakie sprawy są omawiane, poszczególne kluby stronnictw chłopskich delegują odpowiednich specjalistów.

Autobusy kolejowe

Warszawa, 13. 11. (AW). W budżecie Min. Komunikacji umie-

szczono po raz pierwszy sumę 1 200 000 zł przeznaczoną na zakup autobusów. Autobusy zakupione przez Ministerstwo mają być przeznaczone do utrzymania państwowych linii autobusowych, które mają przedłużać poszczególne linie kolejowe, bądź też istnieć samodzielnie w miejscowościach nieposiadających linii kolejowych

Zgon M. Soltysa

Warszawa, 13. 11. (Tel. wł.) We Lwowie zmarł dyrektor lwowskiego Towarzystwa Muzycznego wybitny kompozytor Mieczysław Soltys, przeżywszy lat 66. Soltys był autorem wielu kompozycji i oper jak np. „Opowieści Ukraińskie” na tle Marji Malczewskiego, „Radziwiłł Panie Kochanku”, oratorjum „Śluby Jana Kazimierza” itd. (w)

Samobójstwo

Warszawa, 13. 11. (Tel. wł.) 34-letnia Stanisława Kłobukowska, żona inżyniera Czesława Kłobukowskiego, popełniła w taksówce samobójstwo. Była matką 2 małych córeczek, od roku nie żyła z mężem. (w)

Nagrody Nobla

Sztokholm, 13. 11. (Radio wł.) Szwedzka akademja umiejętności przyznała nagrodę Nobla dla działu fizyki za rok 1928 londyńskiemu prof. fizyki Owen W. Richardsonowi, a z działu fizyki za rok 1929, księciu Louis Victor de Broglie w Paryżu za jego odkrycie istoty fal elektronów.

Nagrodę literacką otrzymał pisarz niemiecki Tomasz Mann.

Nagrodę z działu chemji podzieliło pomiędzy prof. un. sztokholmskiego H. Euler Chelpin i prof. un. londyńskiego Arthura Hardena.

Proces o męźobójstwo

Lwów, 13. 11. Przed sądem przysięgłych rozpoczęła się sensacyjna rozprawa przeciwko Walentyń Szukajło I voto Chlorkowskiej, II voto Rekszyńskiej, oskarżonej o zamordowanie męża Bronisława Rekszyńskiego, urzędnika Zakładu Ubezpieczeń od wypadków. Rekszyńska pochodziła z Władystoku. W Rosji poznała się ze swym mężem Chlorkowskim i z nim przybyła do Polski. W Rosji pracowała Rekszyńska, jako tancerka kabaretowa. W Polsce rozwiodła się z pierwszym mężem i wyszła za Rekszyńskiego. Gdy wynikił sprzeczek i nieporozumienia małżeńskie, a Rekszyński miał zamiar wszcząć kroki rozwodowe, oskarżona trzema strzałami z rewolweru pozbawiła męża życia, poczem oddała się w ręce policji, tłumacząc swój czyn rozstrojem z powodu rzekomych zdrad małżeńskich ze strony męża. Do sprawy powołano 40 świadków, potrwa ona około 4 dni.

„Nie damy się osłabić w walce polsko-niemieckiej”

„Gazeta Warszawska o układzie likwidacyjnym z Niemcami

„Gazeta Warszawska” w nr. 326 z dn. 10 bm. zamieszcza zasadnicze uwagi na temat układu likwidacyjnego z Niemcami, zatytułowane „Nie damy się osłabić w walce polsko-niemieckiej”. Czytamy w nich m. i.:

„Z polskiego punktu widzenia, a niewątpliwie i z niemieckiego, na plan pierwszy wysuwają się ołbrzymie ze strony Polski ustępstwa polityczne, usuwając w cień względy pieniężne.

„Układ likwidacyjny stanowi posunięcie, charakteryzujące wcale wyraźnie drogi naszej dzisiejszej polityki zagranicznej. Ustępstwa polityczne, jakie dyplomacja niemiecka zyskuje, świadczą, iż oficjalna polityka Polski — określając najłagodniej — nie docenia niebezpieczeństwa od Zachodu i nie rozumie biegu wypadków, choćby tylko w perspektywie lat najbliższych.

„Nie chce się wprost wierzyć, aby przy układzie rozstrzygającej rolę odegrały korzyści finansowe, perspektywy pożyczek zagranicznych, ewentualne odprężenie w rolnictwie przez zawarcie małego traktatu handlowego i pewien wywóz z Polski do Niemiec.

„Polska znajduje się w dość trudnym położeniu pieniężnym i gospodarczym. Nie wolno nam jednak poddawać się naciskowi chwili, nie należy uważać sytuacji za tak ciężką, by zachodziła konieczność rezygnowania z podstawowych praw politycznych.

„Tylko niepoprawny pacyfista, tylko nieodpowiedzialny lekkoduch mógłby zamykać oczy na walkę niemiecko - polską, z której Niemcy nie zrezygnowały, szykując środki i wy czekując stosownej chwili.

„Czy wolno Polsce dla tak przemijających względów, jak wątpliwe korzyści finansowe, jak ułatwienie chwilowej sytuacji utrwaląc dzieło komisji kolonizacyjnej i wyrzekać się tak ważnego środka, jak likwidacja dóbr niemieckich?

Jak to, więc mamy sami opuścić nasz front zachodni?

Walkę traktatowi wersalskiemu wypowiedziały Niemcy najazutrz po jego podpisaniu. Nikogo to dziwić nie może. Najwyższe jednak zdumienie ogarnąć musi, gdy Polska, po 11 latach istnienia zręka się w dobrowolnych układach praw, z takim trudem zdobytych przez jej przedstawicielstwo w Paryżu przed laty 10, gdy Polska osłabia sama siebie w walce polsko - niemieckiej, którą — chcąc czy nie chcąc — prowadzić musi.

„Układ polsko - niemiecki spotka się z bezwzględny sprzeciwem narodu polskiego.

„Trudności finansowe polskiego życia nie mogą być usuwane za pomocą takich rezygnacji politycznych, z jakimi mamy do czynienia w ostatnim układzie.

„Jeśli w okresie niewoli trzymanie się ziemi ojczystej było najwyższym nakazem patriotyzmu — to wyrzekanie się praw do ziemi dzisiaj, rezygnowanie z likwidacji niemieckiego stanu posiadania i przekreślenia akcji komisji kolonizacyjnej nie odpowiada świętym tradycjom walki o ziemię i narusza najistotniejsze interesy Rzplitej.

„Twórcy układu niechaj nie liczą na bierność i bezwład społeczeństwa polskiego. Wyteży ono wszystkie siły, by układ ten przekreślić”.

Słuchajcie panienki..

Gdzie Warta modra toczy swe wody,
Słyną dziewczęta z cudnej urody...
Kto chce im sprostać —
rada życzliwa,
Niech kremu „MIAFLOR”
ŻAKA używa!...
Pw 50.19 20 Z.045/8

Nowoczesny liberal przeciwko propagandzie antyreligijnej.

(KAP) Niedawno w „Neues Wiener Journal” wolnomyślny pisarz dr. E. Wengraf, polityczny publicysta tego dziennika, umieścił artykuł o antyreligijnej propagandzie, w którym pisze m. in.:

„Wszelka propaganda antyreligijna wydaje mi się przestępstwem. Uważam ją za niemoralną i obrzydliwą. Nie z gorliwości religijnej, lecz z prostego, w ciągu długiego doświadczenia nabytego przekonania, że w tych samych warunkach człowiek religijny jest szczęśliwszy od niere-

ligijnego”.

„Co wy, wolnomyśliciele, z waszą krzykliwą nauką — woła Wengraf — dajecie tym biednym (ludziom, pozbawionym wiary) wzamian za to, co im kradniecie? Czyż otuchy i pociechy, którą dotychczas znajdowali w swym Bogu, w swym Kościele i, być może, przed obrazem świętego, mają szukać w wieczystej materji? Zamiast kochanego Boga... dajecie im jedną z hipotez naukowych, wybranych z pośród dziesięciu innych, albo formułę filozoficzną, nad którą nie każdy się może zastanawiać, co ona mu przynosi”.

Wengraf uważa za rzecz zrozumiałą, że ten, kto jest głęboko przekonany, iż posiada przynależną mu błogosławieństwo wiary, stara się pozyskać dla niej innych. Natomiast propaganda niewiary wydaje mu się nie do zniesienia; nikt bowiem nie ma prawa odbierać innemu dachu nad głową, jeżeli nie może dać mu lepszego i piękniejszego domu. W końcu autor artykułu zwraca się przeciwko sacjaldemokracji, która w swym fanatyzmie antyreligijnym najdelikatniejsze najgłębsze i najbardziej niezastapione dobra życia ludzkiego czyni przedmiotem rozgrywki politycznej i triumfująco zestawia bilans zdobyczy, jeżeli uda jej się zepchnąć kilka tysięcy osób z „rozgrzewającego serca świata legend” w stan rozpaczy i trzęsawości. Dla partji tej nadejdzie dzień sadu, kied y rozczarowane masy podniosą okrzyk: „Zabrałeś nam pokój, a co dałeś w zamian?”

Choć Wengraf w wierze religijnej nie dostrzega nic więcej oprócz „rozgrzewającego serca świata legend”, to jednak wyraża, jakie spustoszenie powoduje w duszach ludzkich utrata wiary.

do
Czyszczenia
wszelkich
PRZEDMIOTÓW
DOMOWYCH
i
KUCHENNYCH
jakoteż
do
MYCIA RĄK

Do
CZYSZCZENIA
METALI
SZYB i
LUSTER tylko:

P 5 785 62 700

Poważna Warszawska Fabryka Cukrów, Czekolady i Biszkoptów

odda zastępstwo na woj. Poznańskie. Energicznie, dobrze wprowadzeni u klientów zechcą złożyć oferty do biura ogłoszeń Tcofila Pietraszka w Warszawie, Marszałkowska 115, sub „Zakłady”. nw 5359 Wymagane zabezpieczenie hipoteczne, bankowe lub gotówkowe.

SIVIZNA

TO STAROŚĆ, ZANIK ENERGJI.
POTRZEBNEJ DO WYDAJNEJ PRACY

Tak myśli szef, przełożony spogładając na siwiejącego współpracownika. Łatwo tego uniknąć używając płynu „Orientine”

który nie plami, nie brudzi, jest zupełnie nieszkodliwy, i stopniowo, niezauważalnie otaczających przywraca siwym kolorom pierwotny zupełnie i naturalny kolor i miękkość

Parf. d'ORIENT, Warszawa
Wszędzie do nabycia

Zebranie Stronnictwa Narodowego

Dzielnica Łazarz

odbędzie się w piątek, dn 15 b m. w lokalu p Smoczyka, ul Marsz Focha 70 o godz 8 mej. Referat wygłosi p. red. Józef Siemianowski na temat: „O naszą ziemię”

Członków i sympatyków uprzejmie zaprasza

ZARZĄD.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Rola Banku Międzynarodowego

w układzie stosunków gospodarczych Europy

Sprawa powstania Banku Międzynarodowego jest zagadnieniem, którym opinia polska mało dotychczas się zajmuje, poza stosunkowo nielicznym gronem osób, którym w udziale przypada, czy to ze względów naukowych, publicystycznych, urzędowych wreszcie ze względu na pracę w naczelnych naszych organizacjach gospodarczych, zajmować się tem zagadnieniem. Wynika to głównie z tego powodu, że Polska nie zdołała uzyskać bezpośredniego wpływu na pracę około organizacji tego banku, bowiem tam uczestniczą przedstawiciele siedmiu państw, które urzędowa opinia międzynarodowa uważała, jakoby za najbardziej zainteresowane w uregulowaniu sprawy odszkodowań, t. j. Francja, Anglja, Belgja, Włochy, Japonja, Stany Zjednoczone i Niemcy. Tem nie mniej zagadnienie Banku Międzynarodowego dla Polski jest nader ważnym i należy sobie zeń dokładnie zdawać sprawę.

Jakkolwiek poczynania około organizacji Banku Międzynarodowego jeszcze nie są posunięte zbyt daleko, gdyż przedstawiciele wyżej zacytowanych państw, obradujący w Baden-Baden, jeszcze nie uporali się całkowicie ze statutem banku, jednakowoż z przebiegu obrad, o których dochodzą nas pogłoski, jak również z opinii o tem zagadnieniu na swe stanowisko urzędowe, czy też w organizacjach gospodarczych, wywnioskować można, że Bank Międzynarodowy nie będzie li tylko bankiem o zadaniach nader szczupłych z zakresu przelewania wpłat niemieckich z tytułu reparacji na rzecz poszczególnych państw wierzycielskich, lecz jednocześnie będzie to bank, w zakresie czynności którego będą wchodziły zadania nader szerokie z zakresu unormowania powojennych stosunków gospodarczych przy finansowej pomocy instytucji, wyposażonej w olbrzymie środki, gdyż sam kapitał zakładowy banku przewidziany jest w kwocie 100 milj. dolarów.

Pozatem z przebiegu prac organizacyjnych Banku Międzynarodowego wnioskować należy, że jakkolwiek myśl założenia banku powstała w Ameryce, jednakowoż czynnik europejskie starają się cały plan wykorzystać dla celów wybitnie europejskich. Otóż okazuje się, żeżet dążeniem, o czywiście narazie niezbyt jasno uwidaczniającem się nazewnątrz, aby zagadnienie Banku Międzynarodowego rozwiązać w ten sposób, by stał się on pomocnym w realizacji bliższej współpracy gospodarczej państw, aż do stworzenia gospodarczych stanów zjednoczonych Europy włącznie. Dla tego, kto się na przyszły Bank Międzynarodowy zapatrywać będzie pod tym kątem widzenia, staje się jasnym, że pożądana instytucja finansowa o charakterze międzynarodowym, która będzie miała charakter jakby centralnego banku dla banków emisyjnych poszczególnych państw, z łatwością będzie mogła odgrywać z czasem w Europie rolę kierownika systemu bankowego na wzór systemu federacyjnych banków rezerwy w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Oczywiście do tego dojdzie nie odrazu, jednakowoż znając sentyment czolo-

wych przedstawicieli gospodarczej polityki międzynarodowej w Europie, pod których wpływem p. Briand zdecydował się sprawę t. zw. Pan-Europy wysunąć zupełnie oficjalnie na czoło zagadnień gospodarczych w Lidze Narodów, przypuszczać należy, że czynniki kierujące przyszłym Bankiem Międzynarodowym dotożą wszelkich starań, aby wpłynąć na rządy poszczególnych państw europejskich w kierunku z początku złagodzenia polityki celnej, by potem zaś po pewnym okresie przejściowym wprowadzić dla całej Europy ustrój gospodarczy bez skrepowania barjerami celnymi.

Za istnieniem podobnych tendencji przy opracowywaniu projektu Banku Międzynarodowego przemawia również fakt, że równocześnie wśród prac Ligi Narodów, zakrojonych na wielką skalę, na czoło wybija się dążenie do ustalenia planu działania w kierunku uregulowania najbardziej pięknego zagadnienia, jakim jest w Europie zbytnia rozbieżność interesów gospodarczych państw, przyczyniająca się do upadku znaczenia gospodarczego Europy w świecie. Oczywiście więc trudno sobie wyobrazić, aby kierownicy międzynarodowej polityki gospodarczej, mający wpływ na prace Ligi Narodów, pominęli tak doskonałą okazję wykorzystania dla swych planów tak poważnego czynnika, jakim będzie w Europie Bank Międzynarodowy. Nawiasem trzeba zauważyć, że opinia amerykańska idzie na rękę poczynaniom europejskim z tego zakresu, gdyż Ameryka nie boi się gospodarczej Pan-Europy, natomiast ma nadzieję, że w tej przyszłej Europie wzmoże się znacznie zamożność ludności, przez co pogłębi się rynek zbytu, a więc Ameryka będzie mogła eksportować do Europy więcej niż obecnie.

Musimy wyraźnie podkreślić, że nasza opinja publiczna zagadnienie gospodarczej konsolidacji europejskiej traktuje jako zagadnienie, spoczywające w sferze utopji, ku czemu walenie przyczyniła się prasa przez podawanie zagranicznych odgłosów z tego zakresu, nader pobieżnie traktowanych. Tymczasem zagranicą rzecz się ma odmiennie. Zagadnienie współpracy ogólnoeuropejskiej na tle gospodarczym jest obecnie traktowane nader poważnie, przyczem ze względu na to, że niema jeszcze definitywnie opracowanego planu wprowadzenia samej idei w czyn, przeto do wiadomości szerokiej warstw publiczności dostają się tylko okruchy wiadomości o pracach z tego zakresu.

Rozwiązanie problemu Banku Międzynarodowego znacznie przyspieszy tok tych prac, których dotychczasowy przebieg postaramy się podać na naszych łamach w krótkim czasie. Również wypadnie nam zastanowić się nad znaczeniem Banku Międzynarodowego dla Polski, gdyż zagadnienie to, traktowane pod kątem widzenia, zobrazowanym w niniejszym artykule, przynieść może naszemu Państwu z jednej strony sporo strat i niebezpieczeństw, z drugiej strony da nam pewne zyski, z czego sobie zdawać sprawę winniśmy zupełnie wyraźnie.

S. C.

Krótkie informacje gospodarcze

— W tych dniach odbył się w Warszawie zjazd kupców żydowskich, na którym postanowiono przystąpić do Związku Eksporterów Zboża R. P.

— Rokowania związane z wprowadzeniem bezpośredniej taryfy towarowej między Polską a Rosją zostały już definitywnie przeprowadzone. Taryfa zacznie obowiązywać od 15 bm.

— W min. rolnictwa odbyła się konferencja z przemysłowcami drzewnymi w sprawie zaopatrzenia tartaków krajowych w surowiec z lasów państwowych.

— Polski komitet normalizacyjny przy min. przemysłu i handlu wydał ostatnio 69 norm układu pasowań i 39 norm narzędzi, używanych przy obrabiarkach.

— Austriackie organizacje rzeźnicze wypowiedziały się przeciw premjowaniu eksportu bydła i zboża pod postacią t. zw. „świadczeń wwozowych”.

— Niemiecki minister żywienia oświadczył, że kształtowanie się cen trzody w Rzeszy stoi obecnie w związku z utrudnionym zbytem żyta.

— Lipskie wiosenne targi włókiennicze w r. 1930 odbędą się w dniach 2-6 marca w związku z ogólnymi targami wzorów.

Podatek dochodowy ulgi dla rolników

W listopadzie i grudniu br. zbiegają się terminy płatności podatku dochodowego, gruntowego oraz grudniowej raty podatku majątkowego. Zdolność zaś płatnicza rolników, wobec niskich cen na płody rolne i trudności ich realizacji osłabła, przeto celem ułatwienia tej kategorii płatników uiszczenia powyższych należności, min. skarbu okólnikiem L. D. V. 15 716/1 upoważniło naczelników urzędów skarbowych do rozkładania na trzy równe raty, płatne 25 listopada, 15 grudnia rb. i 15 stycznia 1930 r. należności z tytułu państwowego podatku dochodowego na rok 1929 bez względu na wysokość kwot lecz tylko tym właścicielom posiadłości rolnych, którzy złożą do dnia 20 listopada rb. należycie uzasadnione indywidualne podania i którzy znajdują się istotnie w trudnych warunkach finansowych.

Od rozłożonych na raty kwot państwowego podatku dochodowego będą pobierane ulgowe odsetki za odrocze-

Kino Apollo

wyświetla jeszcze tylko kilka dni wspaniały film orientalny

Kwiat wschodu

W rolach głównych:
Claudia Vietrix —
Jaque Catelain.

Najbliższą premierą będzie monumentalne arcydzieło lotnicze

Skrzydłata flota

W roli głównej ulubieniec publiczności całego świata
Ramon Novarro

Program

Kina Metropol

stanowi nieodwołalnie ostatnie dni wstrząsający dramat pod tytułem

Zapomniane twarze

W rolach głównych:
Clive Brook — Mary Brian
William Powell — Olga Baklanowa.

Następnym filmem będzie obraz według powieści mistrza realizmu Emila Zoli p. t.

Płodność

Reżyserował N. Jeureinow, autor „Tego, co najważniejsze”. Film ten prasa europejska nazwała „najsmielszym filmem świata”. nw 5 16

nie — 1 proc. od ustawowych terminów płatności, przyczem do wyznaczonych terminów nie może mieć zastosowania 14-dniowy ulgowy termin.

Płatnicy, którym zostanie przyznana powyższa ulga, mają być uprzedzeni, że niedotrzymanie choćby jednego z wyznaczonych terminów pociągnie za sobą natychmiastowe przymusowe pobranie całej zaległej kwoty podatku dochodowego wraz z karami za zwłokę od ustawowego terminu płatności i ewentualnymi kosztami egzekucyjnymi. (c)

Polska na wystawie w Liege

W Izbie przemysłowo-handlowej w Warszawie odbyło się posiedzenie w sprawie udziału Polski w Międzynarodowej Wystawie w Liege, której otwarcie wyznaczone jest na kwiecień 1930 r.

Belgja organizuje w 1930 r. dwie wystawy, jedną w Antwerpij o charakterze kolonialnym i morskim, i drugą w Liege o charakterze przemysłowo-rolnym.

Reprezentacja Polski na Wystawie morskiej zalatwiona będzie przez ministerstwo przemysłu i handlu. Wystawa zaś w Liege będzie zorganizowana przez sfery gospodarcze. Koszt udziału w Wystawie pokryty będzie w części przez rząd, w części zaś przez sfery gospodarcze. Dostarczone sumy będą miały częściowo charakter sum gwarancyjnych. Dr. Wachowiak, który delegowany był jako ekspert do Belgji, zaznajomił zebranych o tem, iż teren przeznaczony dla Polski wynosi 1 600 m. kw. i leży na linii głównej arterji, gdyż między pałacem francuskim a rzeką.

Na Wystawie w Liege winny się znaleźć przede wszystkim te eksponaty, które szczególnie interesują rynek belgijski, a mianowicie przemysł włókienniczy, przemysł elektrotechniczny ze względu na udział kapitału belgijskiego w tym przemyśle, niektóre wyroby metalowe, produkty rolne eksportowe, kartofle, słoń, drzewo, nasiona, któremi belgijczycy ogromnie się interesują soda, krochmal, szkło. Muszą tam także znaleźć swój wyraz: jajczarstwo, serowarstwo, masło, mięso, bekony, skóry i futra, chmiel, spirytus, cukier. Ponadto, ponieważ wystawa ta jest międzynarodowa, wchodzą również w rachubę wszystkie nasze możliwości eksportowe do innych także krajów.

Pracami nad zorganizowaniem polskiego pawilonu kierować będzie Komitet Organizacyjny, do którego każda Izba wydeleguje po jednym przedstawicielu, Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Handlu, Górnicstwa i Finansów — 5 osób, Naczelna Organizacja Zjednocz. Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski — 5 osób, rolnictwo — 5 osób, z tem, że Komitet będzie miał prawo kooptacji. Prócz tego powołany będzie Komitet ścisły, do którego zaproszono pp. prezesa Ad. Bnińskiego, prez. Kaz. Fudakowskiego, prez. Cz. Klarnera, prez. Zychlińskiego z prawem kooptacji.

KRONIKA GOSPODARCZA

(K) Dzienniki zajęć uczniów ogrodniczych i rejestracji uczni. Wielkopolska Izba Rolnicza przypomina, że w myśl uchwały Wielkopolskiego Zw. Tow. Ogrodniczych wszyscy uczniowie ogrodniczy są zobowiązani do prowadzenia dzienników zajęć. Uchwała ta obowiązuje od listopada r. b. Od wiosny roku przyszłego wszyscy uczniowie przystępujący do

egzaminu będą musieli przedłożyć dzienniki zajęć, a uczniowie, którzy dzienników żądanych przedłożyć nie będą mogli, nie dopuści się do egzaminu. Dzienniki zajęć są do nabycia w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej, ul. Mickiewicza 33 i w Wielkopolskim Zw. Towarzystw Ogrodniczych w Poznaniu, ul. Pocztowa nr. 30. Cena dziennika w dobrej oprawie wynosi 3 zł. Przypomina się też o obowiązku zarejestrowania uczniów w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej.

(k) Wytwórczość tartaków w Polsce. Na terenie Polski istnieje ogółem 1 491 tartaków, z czego na województwa centralne przypada 466, na woj. południowe — 381, na woj. poznańskie i pomorskie — 372, wreszcie na woj. śląskie — 58 tartaków. Zakłady powyższe o łącznej 2 040 silników ogólnej mocy 95 393 KM. zatrudniają 38 831 robotników. Zdolność wytwórcza roczna wynosi 10 367 292 metrów sześć. W roku ub. przetarto w wymienionych wyżej tartakach drewna 6 618 726 metrów sześć, z czego na rynek wewnętrzny przypada drewna miękkiego 3 761 400 i drewna twardego 3 918 188 mtr. sześć, zaś na eksport drewna miękkiego — 2 288 175 i drewna twardego — 177 333 mtr. sześć.

(k) Nowe zastępstwa Banku Polskiego. Z dniem 11 listopada 1929 r. rozpoczynają swe czynności nowe zastępstwa Banku Polskiego w Dąbrowie koło Tarnowa, Debicy, Gniewie, Gródki Jagiellońskim, Kolnie, Koźminie, Rożyszczach, Starym Samborze i Żółkwi. Prowadzenie agend zastępczych powierzono miejscowym instytucjom finansowym.

Z WYDAWNICTW

(w) Pomorze i Gdynia. Ukazał się 3-ci numer dwutygodnika gospodarczego, organu Izby przem. i handlowej w Grudziądzu „Pomorze i Gdynia”. Obok sprawozdania z przebiegu plenarnego zebrań Izby w Grudziądzu, zawiera nowy numer czasopisma doskonale artykuły, wiadomości gospodarcze z kraju z zagranicy i eksportowe oraz spis firm zagranicznych reflektujących na import z Polski uzupełnia treść ciekawego numeru.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 13. 11. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Pozn. ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (119,5 f. w. hol.); b) pszenicy 753 gr. (123,0 f. w. hol.) „Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	25,25—25,75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	38,75—40,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	25,00—26,00
Jęczmień browarowy	26,00—29,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	21,50—23,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia w workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	39,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% w worku	59,00—63,00
Usposobienie spokojne.	
Otreby żytnie	16,00—17,00
Otreby pszenne	18,00—19,00
Rzepak	70,00—74,00
Gruch polny	38,00—42,00
Gruch Victoria	48,00—55,00
Gruch Rolgers	42,00—47,00
Ziemniaki fabryczne franco fabryka za kg. % mączki:	0,19
Słoma luźna	3,20—3,50
Słoma prasowana	4,20—4,50
Siano luźne	08,00—09,00
Siano prasowane nadnoteckie	10,00—11,00

Ogólne usposobienie spokojne. Uwagi: Ziemniaki ładuje bez hardlu jęczmień pojawiający się na rynku w większej ilości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ofiary wypadków samochodowych

Tragiczny finał zderzenia się — Śmierć pod kołami autobusu — Nie miał prawa jazdy — Złamanie ręki

Na szosie w pobliżu Szamocina (pow. chodzieski) autobus PZ 10588, kierowany przez szofera Stefana Przybyłę z Wągrówca, najechał na wóz rolnika Roberta Jahnsa z Kowalewa (pow. chodzieski). Wskutek zderzenia się z autobusem, Jahns spadł z woza i przednie koła autobusu przeszły mu przez głowę. Obrażenia były tak ciężkie, że śmierć nastąpiła natychmiast.

Na ul. Poznańskiej w Bydgoszczy, auto kierowane przez szofera Anasztaza Pelczyńskiego, najechało na Martę Panków z Ossowej Góry pod Bydgoszczą. Ofiarę wypadku przewieziono do bydgoskiego szpitala, gdzie nieszczęśliwa zmarła wkrótce w ciężkich boleściach. Winę wypadku ponosi nieznany chłopiec, który wbiegł pod jadący samochód, zmuszając szofera do nagłego zahamowania poja-

zdu; kierowca usiłując uchronić chłopca od najechania, skręcił w bok i wpadł na Martę Panków.

W Lesznie koło Rynku zderzyły się samochody własność Ludwika Orzelkiewicza z Leszna i Zygmunta Kozirowskiego z Kamieńca w pow. poznańskim. Zderzenie spowodował Orzelkiewicz, który jechał lewą stroną. Przy tej sposobności okazało się, że kierujący samochodem p. Kozirowskiego Roman Kucharczyk z Poznania nie posiadał dyplomu uprawniającego do prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Na szosie między Paczkowem a Swarzędzem w pobliżu Jasina samochód firmy „Elabor” w Poznaniu wpadł do rowu. Jadący jako pasażer p. Bolesław Zaczynski z Poznania doznał złamania prawej ręki. (k)

Echa tragicznego zajścia

W piekarni przy ul. Prusa 19 — Z czyjego polecenia demonstrowali pracownicy piekarscy

W sprawie krwawego zajścia w piekarni przy ul. Prusa 19 w nocy na niedziele, którego ofiarą padł 24-letni pomocnik piekarski Maksymilian Wesolowski dowiadujemy się następujących szczegółów:

Krytycznej nocy, grupa pracowników piekarskich przeważnie bez zajęcia, obchodziła wieczorem i nocą pewne piekarnie w mieście, ażeby przekonać się, czy odbywa się w nich nocna praca. Jak twierdzą sami, czynili to z polecenia Związku i z porady inspekt. Pracy oraz wicedyr. policji Drosta. Właściciela piekarni przy ul. Prusa 19, 56-letniego Wawrzyńca Nowaka, uprzedził późnym wieczorem ktoś z jego znajomych, że grupa czeladników obchodzi piekarnie. W nocy około godz. 1 kilku z nich usiłowało wejść, odeszli jednak z powodu zamknięcia bramy i udali się do piekarni p. Cyrklera (przy Rynku do Jeżyckim), znajdujący się w najbliższej odległości. Znajomy Nowaka stał w oknie wystawowym i gdy spostrzegł ponownie zbliżających się czeladników piekarskich, na co zwrócił uwagę Nowakowi. Demonstrowali tym razem zastali bramę otwartą i wszeli na podwórce. Nowak otworzył okno, strzelił dwukrotnie z fuzji, raniąc pierwszym strzałem Wesolowskiego. Było to mniej więcej o godz. 1.30. W związku z zajściem przywołano policję, pogotowie ratunkowe i księdza. Pomocników piekarskich, którzy byli w towarzystwie śp. Wesolowskiego przytrzymał i wraz z Nowakiem od-

stawiono do aresztu śledczego, skąd po spisaniu protokołu i przesłuchaniu wstępnie odstawiono ich w dniu wczorajszym do sądziego śledczego. Nowaka zatrzymano w więzieniu śledczym, czeladników piekarskich zaś, zamieszanych w sprawę, w liczbie 14, zwolniono po przesłuchaniu.

Związek Robotników i Rzem. Z. Z. P., ul. Półwiejska 20, z swej strony tak oświadczył:

Śp. Wesolowski Maksymilian był członkiem Zw. Z. Z. P. filja piekarzy, obecnie bez pracy. Jako taki był delegowany wraz z innymi kolegami do kontrolowania piekarń na Jeżycach. Działo się to w porozumieniu z p. dyrektorem Drostem z Miejskiego Urzędu Bezp. i Porz. Publ., który kazał winnych nie przestrzegania przepisów podawać do ukarania. Co do Wawrzyńca Nowaka podajemy: liczy skończonych 58 lat, a nie jak mylnie podano 76 lat. Mylnem także jest, iż dotychczas nie był karany, gdyż był ukarany przez Sąd Grodzki w Poznaniu za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących niedzielnej pracy. Wypadek sam przedstawia się następująco: Zaprzeczamy, aby strzały padły po ostrej wymianie słów, gdyż strzał padł z okna mieszkania bez ostrzeżenia ze strony Nowaka, raniąc śp. Wesolowskiego śmiertelnie w głowę. Po przybyciu księdza i pogotowia ratunkowego, śp. Wesolowski został zabrany do szpitala, gdzie nie odzyskawszy przytomności o godz. 3.15 zmarł.

Słuszny sprzeciw

O kaplicę w gimn. Marcinkowskiego Komitet rodzicielski przeciwko projektowi zniesienia kaplic gimnazjalnych

W tych dniach odbyła się konferencja rodzicielska Tow. Przyjaciół gimn. im. K. Marcinkowskiego. Zarząd złożył sprawozdanie ze swej działalności, przyczem podał do wiadomości, że z zebranych funduszy przeznaczono pewne sumy na cele harcerstwa, urzędzenia stacji biologicznej, na gimn. klub wioślarski, na wydawnictwo szkolne „Orleń” i t. p. Ogółem rocznie zbiera się składek około 13 tys. zł. Po uzupełnieniu zarządu, wyłoniła się b. ożywiona dyskusja nad sprawą odebrania wspomnianej szkole kaplicy, która powstała kosztem 16 tys. zł, złożonych przez członków Towarzystwa.

W auli gimnazjum urządzono kaplicę, którą w czasie P. W. K. zamieniono na teatrzyk gimnazjalny. Obecnie rodzice dzieci szkolnych dopominają się skasowania teatru i przywrócenia kaplicy, czego dotąd jeszcze nie załatwiono. Sprawa ta napotyka na trudności ponieważ kuratorjum szkolne jakoby miało być odmiennego zdania. Chodzą plotki, że kościół p. bernardyński ma być przeznaczony dla młodzieży szkolnej, a kaplice w gimnazjach mają być zniesione. Gdyby tak istotnie stać się miało, to trudno wymagać, aby uczniowie z dzielnic bardziej odległych, z Łazarza i Górczyna itd. uczęszczać mieli do miasta na nabożeństwa. Komitet rodzicielski temu stanowczo się opiera. Urządzając

teatr w szkole, w miejscu, gdzie dotąd była kaplica nie zwracano się wcale do komitetu w tej sprawie, czem oczywiście rodzice czują się głęboko dotknięci. Delegacja też jeszcze raz ma się udać do Kuratorjum, by ostatecznie dowiedzieć się, czy kaplica będzie przywrócona. (z)

KALENDARZYK

Środa, 13 listopada 1929.

Słońce: wschód 7.10 — zachód 16.03 — długość dnia 8 godzin 53 min.

Księżyc: wschód 14.55 — zachód 3.01 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 6 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosf. niskie 745 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 10 st. Cels. najniższa plus 6 st. Cels. Ilość opadu 3 milimetry.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych — wczoraj i dziś plus 0.14 m.

Kal. rz.-kat.: Stanisław K. — jutro Serafin.

Kal. słow.: Wszeraż — jutro Bronisława

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12 — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski.
Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22
Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.
Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 24.

W innych dzielnicach służbę pełnią apteki miejscowe.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał pp. Jan Wiśniewski z Chelмна, w woj. pomorskiem; Alfred Schlitter z Bleszna w woj. kieleckiem; Władysław Zenobusz Pikuła z Częstochowy, a dyplom nauk prawnych z tytułem magistra praw uzyskał p. Adam Dyllon z Łodzi.

— **Srebrne gody** obchodzą w piątek dnia 15 bm pp. Bolesław Świdorski z małżonką Marią z Tefelskich, ul. Marsz. Focha, kawiarnia przy Parku Wilsona.

WYKŁADY

— **W Tow. Miłośników Języka Polskiego** odbędzie się w piątek 15 bm. o godzinie 20 w sali 17 Coll. Minus odczyt dr Tomaszewskiego: „Język polski na I-ym Zjeździe filologów słowiańskich”.

ZYCIE SOKOLE

— **Sekcja Lekko - Atletyczna T. G. Sokół.** Zebranie odbędzie się w sobotę o godzinie 20 w szatni na boisku Sokola. Na porządku obrad fachowy wykład o sporcie, oraz wiele innych ważnych spraw. Przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Sekcja Bokserska T. G. Sokół.** Zebranie konstytucyjne zwołuje się na sobotę do sekretariatu na boisku Sokola, na które zaprasza się wszystkich sympatyków tej gałęzi sportu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Koła Rodaków z Warmii, Mazur i Ziemi Malborskiej.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek dnia 14 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Bayerowej przy placu Bernardyńskim. — Zaprasza się wszystkich członków, przyjaciół i sympatyków. Lokal zarządu znajduje się przy ulicy Kraszewskiego 4, III ptr. tel. 61-27. (—) Fr. Sobolewski, prezes.

— **Z Akademickiego Koła Misyjnego.** Plenarne zebranie dnia 14 bm. o godz. 20 w Collegium Medicum. Obecność członków obowiązkowa. Goście mile widziani.

— **Ze Związku b. uczniów Gimnazjum im. Bergera.** Pierwsze doroczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, dn. 16 bm. o godzinie 20 w górnej salce „Pod Strzechą”.

WIECZORY, KONCERTY

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu** urządzi w poniedziałek 18 listopada r. b. wieczorem o godzinie 7.30 na sali Królowej Jadwigi uroczystą wieczornicę. Obszerny program wypełni wykład p. red. Powidzkiego p. tyt.: „Powstanie Listopadowe”; dalej monolog, deklamacje i niespodzianki. Uprasza się o liczne przybycie z rodzinami. Zarząd

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Oświetlanie klatek schodowych.** Wobec nastających dłuższych wieczorów przypominamy pp. właścicielom wzgl. zawiadowcom i stróżom domów przepisy rozporządzenia policyjnego z dnia 6 maja 1914 r., w myśl których wejścia do domów, klatki schodowe aż do najwyższych pomieszczeń zamieszkałych (nie wyłączając bocznych klatek schodowych) oraz o ile do posiadłości należą zamieszkałe budynki podwórzowe, także podwórza wzgl. dostęp do oficyn, należy oświetlać z nastaniem ciemności wieczornej, najpóźniej z rozpoczęciem publicznego oświetlenia ulic, do godziny 10-tej wieczorem, t. j. godziny obowiązkowego zamykania bram domów. Klatki schodowe pozbawione światła dziennego należy oświetlać także podczas dnia.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Posiedzenie rady miejskiej,** zwołane na dzień dzisiejszy, zostało odwołane.

— **Konfiskata „Polonji”.** W Katowicach policja skonfiskowała nr 1834 „Polonji” z powodu artykułów „Naród i wojsko” oraz „Migawki”

— **Z Targu.** Dnia 13 b m. na pl. Sa pieżyńskim placu na nabiał 1 kg masła wiejskiego 5.80—6.20 zł; masła mleczarskiego 7.00—7.20 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 3.40—3.60 zł; litr śmietany 2.80—3.20 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3.20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 3.20—4.40 zł; cielęciny 3.20—4.80 zł; skopowiny 2.80—3.20 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4.00—4.20 zł; za drób: para kurcząt 5.00—6.00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 6.00—8.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; para gołębi 2.00—3.00 zł; para kuropatek 6.00—7.00 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 3.00—4.80 zł; karpia 4.00—5.00 zł; lina 3.60—4.40; karasja 2.00—4.40 zł; leszcza 1.60—2.40 zł; okonia 2.00—2.60 zł; suma 4.00—5.00 zł; białych ryb 0.80 do 1.50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 gr; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 40—50 gr; szpinaku 60—80 gr; jarmużu 50 gr; 1 kg pietruszki 50 groszy; seleru 1.00 zł; 1 kg brukselki 1.60 zł; białej kapusty 25—40 groszy; modrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0.90—1.00 zł; 1 kg melonu 30 gr; 1 kg bobu 1.20

Przy zwapieniu naczyn krwionośnych mózgu i serca, używając codziennie małą ilość naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa osiąga się łatwe wypróżnienie. Wybitni profesorowie — kierownicy klinik chorób wewnętrznych nawet u ludzi z porażeniem połowy ciała osiągnęli za pomocą wody Franciszka Józefa doskonały skutek w funkcjach trawienia. nw 5351

zł; 1 kg. pomidorów 50—60 groszy; za owoc: 1 kg jabłek 0.40—1.60 zł; gruszek 1.00—1.60 zł; śliwek 0.50—0.80 zł; winogron 5 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 1.00 zł; 1 kg zielonek 1.00—1.20 zł; 1 kg maślaków 1.00—1.20 zł; 1 kg borowików 2.40 do 4.00 zł; 1 kg. podpieńki 0.80—1.20 zł; czubajki, szare zielonki, sarny i inne grzyby 1.00 zł za kg; 1 kg chleba 40 gr. — Dowozy dość duże, jednak targ mało ożywiony. Ceny naogół bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Tramwaj zderzył się z wozem** mistrza piekarskiego p. Zaremby we wtopek na ulicy św. Marcina. W wypadku tym ucierpiała również stojąca w pobliżu taksówka samochodowa. Odepchnięty siłą uderzenia wóz wpadł na samochód, wskutek czego rozbił mu wszystkie szyby. Jednak i zaprzęg p. Zaremby nie wyszedł bez szwanku. Koń odniósł okaleczenia, a u wozu poszedł dyszel w kawalki. Wypadek ten zwabił liczne rzesze gapiów. (w)

— **Zderzenie wozu z tramwajem.** — Dnia 9 bm o godzinie 11 tramwaj linii 5 zderzył się na ul. św. Marcina z wozem majętności Edwardowo, przyczem i wóz i tramwaj zostały lekko uszkodzone. Wóznicza Dolata Andrzej odniósł lekkie obrażenia na nodze i ręce. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Na gorącym uczynku.** W składzie p. Busiakiewiczówny przy św. Marcinie 12 przytrzymał Łabęcką Martę, zamieszkałą przy ul. Rolnej blok 12, w chwili, gdy usiłowała skraść 5 par pończoch damskich. (z)

— **Rabunek na ulicy.** Dnia 11 b m przechodzącą ulicą Składową pani Knoll Annie wyrwał nieznany osobnik torebkę z ręki. W czasie ucieczki przytrzymał złoczyńcę; jest to Sobota Stanisław, bez stałego mieszkania. (z)

— **Kradzież wieprza.** W mieszkaniu Ziółkowskiego, znanego specjalisty w kradzieżach wieprzów, znaleziono uszy i nogi wieprzowe, a w mieszkaniu Maciejewskiego, Grobla 19, około 20 kg mięsa z skradzionego wieprza. Ziółkowski do kradzieży się nie przyznał mimo, że mięso od niego odebrał Maciejewski. Ziółkowski odstawiony został do aresztu śledczego. (z)

— **Kradzieże i włamania.** P. Młynkiewicz Pelagia, zamieszka przy ul. Pocztowej 1, zgłosiła w policji, że włamano się do jej składu i skradziono pewną ilość swetrów, bluzek i pończoch damskich, łącznej wart. 4000 zł. — P. Kobusowi Władysławowi z Skoków skradziono z wozu przy pl. Bernardyńskim kozuch, wart. 360 zł. — P. Młynarczykowi, zamieszka przy W. Garbarach 52, skradziono tekę z aktami oraz 300 zł i legitymację urzędniczą z fotografią — Przy ul. Mickiewicza 11 włamano się do mieszkania p. Tomasz Arla i skradziono garderobę wartości 2000 zł. — Z samochodu pozostawionego przy pl. Wolności skradziono panu Schmidtowi Antoniemu z Gluchowa pow. Kościan futrzaną pelerynę. Obwiniony jest Nowak Józef, zamieszka przy ul. Gen. Prądzyńskiego 45, którego ujęto — P. Biesiadeckiemu Wacławowi, zamieszka przy ul. Dąbrowskiego 9-11, skradziono rower męski marki „Preciosa” nr fabr. 1897 nr rej 147, który pozostawił przy Alejach Marcinkowskiego. (z)

— **Czyja własność?** Ujętemu Nowakowi Stefanowi z ul. Staszica 6 i Gronanowi Józefowi z ul. Lipowej odebrano suknię granatową z paskiem, u dotu obszytą kolorowymi wstawkami, swetr kolorowy damski, 194 paczek po 50 gr tytoniu „Tabak - Monopol Danzig, Feinze-schnittener Rauchtak” z opaską Polskiego Monopolu Tytoniowego. Nowakowi odebrano również tabliczkę rowerową rejestracyjną z nr 2253 Poznań. Ponieważ wymienieni nie mogli udowodnić, że rzeczy te nabyli uczciwie, zachodzi podejrzenie, że je skradli. Właściciele wymienionych rzeczy jak i skradzionego roweru zechcą się zgłosić w pokoju 71 Wydziału Śledczego. (z)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Kwiat wschodu”.
Aurora: „Czarny Pirot” z Douglasem Fairbanksem.
Bajka: „Milość i Izy Szopena”.
Casino: „Milość i Izy Szopena”.
Colosseum: „Bebe i Ską”.
Corso: „W mocy awanturnika”.
Edison: „Karnawał wenecki”.
Kapitol: „Królowa Jego serca”.
Metropolis: „Zapomniane twarze”.
Odeon: „Kochanka Rozwolskiego”.
Polonja-Górczyn: „Tajny Kurjer”.
Renaissance: „Zeppelin w płomieniach”.
Stylowe: „Pod banderą miłości”.
Wilsona: „Spowiedź 16-toletniej”

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Skutki nieostrożności.** W Dzień w pow. mogileńskim dwaj chłopcy pasący trzodę na łące, odbili zamkniętą na kłódkę łódź i wyjechali nią na torowisko. W międzyczasie czolno wywróciło się, wskutek czego obaj chłopcy wpadli do wody. Jednego z nich, 14-letniego Leonarda Wilhelma, uratowano, a drugi, 14-letni Karol Szujkowski, utonął (k)

— **Napadnięto na drodze między Ostrowem a Raszkiem** komornika miejskiego Wojciecha Biele, jadącego rowerem. Nieznany osobnik zwał Biele z roweru i wyrwał mu z kieszeni zegarek z dewizką, poczem najwidoczniej spłoszony zbiegł. W wyniku dochodzeń okazało się, iż sprawcą napadu jest Józef Sobczak z Ostrowa, którego też aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego. (k)

— **Użył broni w Międzychodzie** posterunkowy Zieleski, który przytrzymał niejakiego Skrzypkowiaka. Przytrzymał go usiłując odbić jakiś nieznany osobnik, który następnie zbiegł, a podczas do prowadzenia Skrzypkowiaka do posterunku, 15 nieznanych osobników zastąpiło posterunkowemu drogę. Zieleski przybył z pomocą przodownik Waliewicz, poczem wymienieni osobnicy rzucili się na policjantów, wobec czego użyli oni w obronie własnej białej broni a następnie przodownik Walkiewicz wystrzelił dwukrotnie z rewolweru. W wyniku zajścia aresztowano Skrzypkowiaka i Dudziaka. (k)

— **Dwa wypadki samobójstwa** wydarzyły się 12 bm. w Lesznie. Z nieznanego przyczyny powiesiła się 57-letnia Paulina Weigt, pochodząca z Tarnowej Łąki. — W Hotelu Polskim usiłował popełnić samobójstwo nauczyciel szkoły powszechnej z Krobi w pow. gostyńskim 28-letni Wawrzyniec Musiałkiewicz. Stan zdrowia desperata nie jest groźny. Przyczyna targnięcia się na życie był rozstrój nerwowy. (k)

— **Wypadł z parowozu pociągu** spiesznego, wyruszającego w nocy o godz. 1.40 z Zbąszynia, pałac p. Karz. Wyprzedził się nadmierne podczas pełnego biegu pociągu i spadł na tor. Kierownik parowozu p. Lutomski zauważył brak palacza przy zatrzymaniu się pociągu na jednej ze stacji. Ciężko rannego palacza przewieziono do Buku, a po zaopatrzeniu go, do szpitala kolejowego w Poznaniu. Mimo ciężkich ran jest nadzieja utrzymania nieszcześliwego przy życiu. (zt)

— **Świątokrądowno** popełniono w Borku. Nieznani sprawcy włamali się do kościoła Matki Boskiej i porozbijali wszystkie skarbonki. Nie obłowili się jednak, bowiem puszkki były puste. Policja wszczęła energiczne śledztwo. (cz)

— **Zamordowano na szosie** w dniu 11 b. m. o godz. 1 w nocy niedaleko Siaraka w pow. wąbrzeskim niejakiego Alojzego Kapustę z Orzechowa. Przyczyną morderstwa były prawdopodobnie porachunki osobiste. Za sprawcami, którzy zbiegli w stronę Kowalewa, zarządono natychmiastowy pościg.

— **Samobójstwo popełnił** w Starogardzie przy ul. Owidzkiej 8 bednarz Michał Szklarski. Udał się mianowicie do swej pracowni, gdzie się powiesił. Żona, która wkrótce przybyła, zastała już tylko zimne zwłoki. Powodem rozpaczliwego kroku miały być niesnaski rodzinne (dt)

— **Tragiczny wypadek** zdarzył się na szosie starogardzkiej w pobliżu Pelpina. Pewien woźnica przewoził furmanką rzeźniczą z niejakiego Tomczyka z Lipnow. W pewnej chwili wóz przewrócił się i przyniósł jadącego również Tomczyka. Nieszczęśliwego zdolano wydobyć z pod wozu, zmarł jednak niebawem wskutek silnych obrażeń wewnętrznych. (dt)

JARMARKI

— **Pobiedziska.** Jarmark ogólny odbędzie się w środę dnia 20 bm.

— **Strzałkowo.** Jarmark ogólny odbędzie się dnia 20 bm. Spęd inwentarza żywego z wyjątkiem trzody chlewnej dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Włamanie do mieszkania.) W dniu 10 bm. przy pomocy wytrycha włamano się do mieszkania p. Kałuzimiera Tarkowskiej, przyczem nieznany włamywacz zabrał z biurka 400 zł w gotówce. (k)

Nad mogiłą ś p. Tadeusza Grynwald

Mało jest ludzi, których odejście w świat wywołuje tak żywo — szczerzy odruch żalu u żegnającego tłumy. I rzadko zawisa nad otwartym grobem taka powszechna, do dna skupiona w sobie głęboka bolesna cisza... Wszystko to zdarza się tylko w obliczu zaśnięcia na wieki człowieka bez zółci, w obliczu zastęgnięcia serca, które sobie na daninę wszystkich serc zasłużyło.

Takim był ś. p. Tadeusz, ostatni z Grynwaldów.

Ujmująca powierzchowność, wysoka kultura umysłowa na podłożu, wybitnej inteligencji wrodzonej, odzwierciedlająca się również w umiłowaniu sztuki zwłaszcza muzyki, a przytem iście złote serce, dla wszystkich otwarte, niczyjej krzywdy

niepragnące, to były znamiona, które zniewalały każdego, komu danem było zetknąć się z Nim. To też miał przyjaciół rzeszę cała.

Urodzony w roku 1892 w Warszawie z ojca Wielkopolanina i matki, z domu Ossowskiej, pochodzącej z b. Królestwa Kongresowego, uzyskał w roku 1911 w warszawskim gimnazjum polskim Chrzanowskiego świadectwo dojrzałości z odznaczeniem. W jesieni tegoż roku był więziony za bojkot rosyjskiego uniwersytetu. Powrótywszy w roku 1912 maturę dla jej uprawomocnienia w państwowym gimnazjum rosyjskim w Kazaniu, udaje się następnie do Lipska na studia w tamtejszej Akademii Handlowej, które kończy w sierpniu 1914 r.

Krótko potem stara się dotrzeć do Krakowa, zostaje jednak jako poddany niemiecki zatrzymany na granicy i przekazany władzom pruskim. Następstwem tego było odbycie przez niego w wojsku niemieckim całej wojny światowej. Po jej zakończeniu wraca do Warszawy i natychmiast wstępuje do tworzącego się wojska polskiego, z którego zwolniony zostaje w roku 1919 wskutek choroby. W latach następnych do początku 1922 widzimy go w charakterze urzędnika w Ministerstwie b. dzielnicy pruskiej, naprzód w oddziale warszawskim, potem w centrali poznańskiej, aż do likwidacji tego urzędu. W 1921 jednak przerywa tę pracę, stając na apel Ojczyzny i zapisując się na ochotnika do walki z bolszewikami.

W połowie 1922 angażuje go Związek Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego w Poznaniu, w której to instytucji zostaje wkrótce szefem ważnego i odpowiedzialnego wydziału, jedynacem sobie coraz większe uznanie i niezmienną sympatię przełożonych, kolegów i podwładnych.

Słabe zdrowie, którego wartości zdawał się sam nie cenić, zaczęło się z początkiem r. 1929, raptownie pogarszać i w czerwcu tegoż roku wypowiedziało mu posłuszeństwo zupełnie. Nie pomógł wyjazd do Szwajcarii; nie zdolały żadne zabiegi lekarskie ani troskliwa pielęgnacja Kochającej siostry zatrzymać ulatającego, młodego życia. Skończył 3 listopada, mając zaledwie 37 lat. Świadomy bliskiego zgonu, oczekiwał go na łożu boleści miesiące całe bez jednej skargi, bez cienia goryczy, jak prawdziwy męczennik.

Niemasz go już między nami, ale świetlana pamięć, co po nim została, przeżyje go o długie lata, pielęgnowana młogiem, kochającymi sercami.

Jeden z wielu.

SPORT

Boks

„Teutonia” — „Warta”. W dalszym ciągu podajemy opis zawodników drużyny „Teutonia” z Berlina która będzie startować w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Metropolis”. Konitzy (w. lekka) stoczył dotychczas 46 walk z których wszystkie wygrał. Jonschker (w. piórkowa) walczył 90 razy przegrywając tylko 24 razy; posiada świetną technikę i doskonałą pracę nóg. Stegemann (w. kogucia) posiada mistrzostwo Brandenburgii i jest uważany za przyszłego mistrza Niemiec, gdyż w tym roku, li tylko z powodu choroby nie mógł startować. Rokde (w. musza) jest jednym z najlepszych przedstawicieli swej kategorii; z 13 stoczonych walk wygrał 9. Początek zawodów punktualnie o godz. 12. Przedprzedaż biletów w firmie „Camera” ul. Fr. Ratajczaka 3.

Gry ruchowe

Akademicki Związek Sportowy sekcja lekkoatletyczna urządza z początkiem grudnia „Turniej w piłkę koszykową o puchar f. Gąsiorowski i Frankowski. W turnieju mogą brać udział wszystkie towarzystwa i szkoły. Zgłoszenia wraz ze spisem zawodników drużyny (od 5 — 7 graczy), oraz dołączenia wpisowego, które wynosi od drużyny 5 zł. (każde towarzystwo może zgłosić dowolną ilość drużyn) należy nadesłać do dnia 24 bm. pod adresem: Jan Michalski, Wały Leszczyńskiego 6 p. 174 tel. 16-49. Ustnych informacji udziela się codziennie od 20 do 21. Zgłoszenia bez wpisowego nie będą uwzględniane.

Piłka nożna

Prezes P. K. S. p. Mallow wrócił na swoje stanowisko, otrzymując pełne zadośćuczynienie, bowiem specjalna komisja stwierdziła całkowitą bezzasadność zarzutów p. Przygodzkiego. Teraz naszym zdaniem władze piłkarskie powinny odpowiednio ukarać tego ostatniego, bowiem niedopuszczalne jest tolerowanie szargania cudzej czci i w razie nadmiernej pobłażliwości w tym względzie sport zeszłoby na bardzo niebezpieczne manowce.

Różne

Program zimowych mistrzostw akademickich, które odbędą się od 6 do 12 stycznia przy udziale 32 państw, a m. i. Polski — jest następujący: 6. 1. — wylosowanie do konkurencyj narciarskich; 7. 1. — dwa kola jazdy na bobsleighach i mecze hokejowe; 8. 1. — to samo; 9. 1. — jazda artystyczna panów i pań, mecze hokejowe, długodystansowy bieg narciarski; 10. 1. — slalom, popisy indywidualne w jeździe artystycznej pań i panów, mecze hokejowe i tyżwiarstwo (500 i 1500 m); 11. 1. — sztafety narciarskie, biegi parami, mecze hokejowe i tyżwiarstwo (1000 i 5000 m); 12. 1. — finały w hokeju, skoki narciarskie i rozdawanie nagród.

Wśród zawodowców

Spotkania pięściarskie. W Paryżu zwyciężył we wtorek wieczorem Trevidic nadzieja bokserka Francuzów młodego dobrze zapowiadającego się Anglika Gibsona w drugim starciu przez k. o. Jonny Cuthbert mistrz wagi piórkowej Anglii walczył z Amerykaninem Benny Valgier (w. lekka) w 12 starciach z wynikiem nierozstrzygniętym przyczem miał począwszy od 8 starcia znaczną przewagę. Młody Trevidic spotka się obecnie z Amerykaninem Gennaro obecnym mistrzem świata w wadze muszej. (radjo)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś przedostatni gościnny występ Józefa Wolińskiego w operze „Lucja z Lamermooru”. We czwartek, 14 bm. stale wyprzedzana „Hrabina Marica” z pp. Fontanową, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim; kapelmistrz p. Leszczyński.

W piątek wspaniałe wystawiony balet Różyckiego p. t. „Pan Twardowski”. „Zemsta nietoperza”, melodyjna pełna humoru operetka, dana będzie w niedzielę, 17 bm. na przedstawieniu popołudniowym po cenach niższych.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś w środę oraz jutro w czwartek ostatnia nowość repertuarowa, nie grana dotąd na żadnej scenie „Miłość czy pieśń” K. Dunin-Markiewicza i M. Fijałkowskiego. W piątek wraca na afisz komedia konkursowa Adolfa Nowaczyńskiego „Wiosna narodów”.

W niedzielę po południu po cenach niższych odegrana będzie rekordowa krotoczwila Grzymala - Siedleckiego p. t. „Mama do wzięcia”.

Pod kierunkiem p. Wysockiej od dłuższego czasu odbywają się próby z komedji Szaniawskiego „Adwokat i róże”, która w Warszawie grana jest od kilku miesięcy z nadzwyczajnym powodzeniem. — Główną rolę kreuje dyr. Szczurkiewicz.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych sensacyjna komedia znakomitego autora Pagnola p. t. „Pan Topaz” (wielkie A B C.). Komedja ta, grana na wszystkich scenach Europy z ogromnym powodzeniem, odniosła na scenie Teatru Nowego niebywały sukces. Autor nie zwykle subtelnie i wnikliwie pokazuje prawdziwe oblicze powojennych spekulantów i aferzystów. W roli tytułowej znakomity nasz gość p. K. Justian, który z niezrównaną maestrią odtwarza postać Topaza, nauczyciela etyki, wywołując nie milknące oklaski przy otwartej kurtynie. Dalszą obsadę stanowią pp. Gruszecka, Jerzmanowska, Zeromska oraz pp. Chmurkowski, Mazanek, Smoczyński, Stróżewski, Kitka-Sokolowski, Szarski i Tyleczyński. Ceny niższe.

Dania Drrling — fenomenalna 7-letnia tancerka cudowne dziecko — Polka z Ameryki wystąpi w Poznaniu.

Dania Darling, cudowne dziecko, fenomenalna 7-letnia tancerka, Polka z Ameryki, po niebywałych wprost sukcesach w Ameryce oraz wielkich triumfach w Warszawie, Lwowie i Krakowie — przybędzie niebawem do Poznania i wystąpi w niedzielę, dnia 17 listopada r. b., o godzinie 12 w południe, w sali teatru „Słońce”. Dania Darling — to prawdziwy fenomen natury. Wszystko cośmy czytali w pismach amerykańskich i polskich o tej tancerce — nie jest bynajmniej przesada choćby w najmniejszym stopniu. Dania Darling — to skończona artystka! Czująca ta dziewczeczka jest ulubienicą całej Ameryki, gdzie uznana była wielokrotnie za najpiękniejsze dziecko. Dania Darling na poranku niedzielnym wykona przepiękny program złożony z 14 efektownych numerów — między innymi najpiękniejsze tańce klasyczne, charakterystyczne, polskie, holenderskie, amerykańskie, wschodnie i ekscentryczne. Z tym samym programem wystąpiła Dania Darling niedawno w Warszawie i we Lwowie wywołując o-

Przez szybkę

Udogodnienie życiowe

Jednym z największych udogodnień życiowych jest telefon. Obaj z Felusiem (to mój przyjaciel) jesteśmy zgodni na ten temat. Jakże on nam ułatwia życie.

Dostałem naprzykład bilety do kina. Nie potrzebuję wydawać na tak sówki, na tramwaje, żeby go zawiać. Podchodzę do niewinnego czarnego, lakierowanego pudełka; kręcę: raz, dwa, trzy, cztery.

— Halo, Feluś! Mam bilety do kina.

— W porządku. Dziękuję. Już idę. Dowidzenia. Albo chcę pożyczyc od niego kilka złotych. Kręcę: raz, dwa, trzy, cztery!

— Halo, Feluś!

— Co za, Feluś! — przerywa mi damski głosik. — Tu niema żadnego Felusia.

Przepraszam, odkładam słuchawkę. Za chwilę znów kręcę.

— Halo, Feluś! Chciałem...

— Jestem Sylwester, panie — huczy obcy bas w telefonie — i odczep się pan ze swoim Felusiem. Nie zdążyłem

gólny zachwył. „Publiczność była tą przemną dziewczynką tak zachwyconą. Ze najchętniej chciałyby, by małeńka artystka bisowała wszystkie tańce. A kiedy Dania wykonała po mistrzowsku wprost andrusa z Lyczakowa i inne charakterystyczne typy — przepelnioną salę ogarnął niebyswały dotychczas w naszym mieście entuzjazm” — pisze po występie Dani Darling jeden z krytyków lwowskich. Bilety na ten atrakcyjny występ, który niewątpliwie zgromadzi tłumy publiczności — są do nabycia w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38, zw 20 188

Jan Dahmen na II. Koncercie Symfonicznym Filharmonji Poznańskiej

Na drugi koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej, który odbędzie się w przyszłą niedzielę, dnia 17 listopada w południe, o godzinie 12, w Auli Uniwersyteckiej, udao się Filharmonji Poznańskiej pozyskać fenomenalnego skrzypka Jana Dahmena, który na sobotnim koncercie w Poznaniu jak i niedzielnym koncercie z Filharmonją Warszawską wprowadził w zachwył wszystkich słuchaczy i recenzentów. Dahmen, który nie tylko olśni wszystkich swą wspaniałą techniką, ale dzięki wielkiemu temperamentowi i głębokiemu poczuciu muzykalności porwa wprost publiczność, wykona na niedzielnym koncercie symfonicznym Mendelssohna koncert skrzypcowy który należy do najpiękniejszych utworów literatury skrzypcowej. Jako dyrygenta pozyskano dyrektora tutejszej Opery p. Zygmunta Wojciechowskiego. W programie Różyckiego poemat symfoniczny „Bolesław Śmiały” Mendelssohna Koncert skrzypcowy i Dvorzaka V. Symfonia (Z nowego Świata). Sprzedaż biletów u p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, zw 20 141

Teatr Wielki

DZIŚ — „Lucja z Lamermooru”, opera Donizetti’ego — Gość, występ Józefa Wolińskiego.

Czwartek, 14 11 „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Piątek, 15 11 „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.

Sobota, 16 11 „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Niedziela, 17 11 o godz 15 „Zemsta nietoperza”, opera komiczna Straussa. — (Ceny niższe).

Niedziela, 17 11 wieczorem „Lucja z Lamermooru”, opera Donizetti’ego — (Ostatni gościnny występ Józefa Wolińskiego.)

Poniedziałek, 18 11 „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Wtorek, 19 11 „Madame Butterfly”, opera Puccini’ego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuścić nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Miłość czy pieśń”.

Czwartek, 14 11 „Miłość czy pieśń”.

Piątek, 15 11 „Wiosna narodów”.

Sobota, 16 11 „Wiosna narodów”.

Niedziela, 17 11 o godz 15 „Mama do wzięcia”. (Ceny niższe).

Niedziela, 17 11 wieczorem „Miłość czy pieśń”.

Poniedziałek, 18 11 „Mama do wzięcia”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Topaz” (wielkie A. B. C.). Występ K. Justiana.

Czwartek, 14 11 „Pan Topaz” (wielkie A. B. C.). Gościnny występ K. Justiana.

Piątek, 15 11 „Pan Topaz” (wielkie A. B. C.). Gościnny występ K. Justiana.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygardowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

przeprzeć, bo słuchawka trzasła, aż mi spuchł bębenek w uchu.

Mój telefon ma dwie wady. Jest przekorny i ambitny. Jeśli śpieszy mi się bardzo lub jeśli chcę poprosić kogoś o pożyczkę — psuje się z reguły. Kto mu zawsze o tem powie — nie mam pojęcia.

Za to nie psuje się nigdy, jeśli jestem zajęty i nie mam czasu na odbieranie telefonów. O! wtedy działa z niezwykłym ożywieniem. Co minutę dzwoni, jak na pożar. Zli ludzie umawiają się wtedy widocznie, żeby mi przeszkadzać. Zapytają mnie: czy mam pokoje do wynajęcia, o której odchodzi express do Swarzędza, ile placę za wagon owsa, każą mi przyjechać natychmiast, bo ktoś tam złamał nogę, albo jeden pan bije drugiego pana.

Wtedy przeklinam telefon i Amerykanina, który go wymyślił, aby mnie życie zatruć i obrzydzić. Jednak, obaj z Felusiem zgadzamy się, że telefon to rzecz miła i pożyteczna. Tylko z telefonem należy się umiejętnie obchodzić.

Ale o tem w następnym feljetonie.
X. A wery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NAUKA I ŻYCIE

Komisja filologiczna poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbyła posiedzenie, w którym na porządku dziennym znalazły się referaty prof. dr. Grabowskiego i prof. dr. Morawskiego.

Pierwszy zdawał sprawę z własnej pracy p. t. „Krytyka Literacka na emigracji” (1831—1853). Scharakteryzował krytykę romantyczną w Polsce, zaznaczył, że najbardziej żywotnym jej ośrodkiem była emigracja. Rozwijając się na przestrzeni około lat trzydziestu, stanowi ona najgłębszy wyraz przemiany, jaka pod wpływem romantyzmu dokonała się w literaturze, a więc i w krytyce. Ruch na tem polu rozpoczął Słowacki wysunięciem programu antimesjanistycznego. Wywołało to odpowiedź Mickiewicza, który pogłębiał właśnie swój mesjanizm. Szczęśliwym punktem w walce Słowackiego z krytyką emigracyjną były dygresje epopei o Beniowskim. Blżej Mickiewicza stoją Ropelewski, Kozmian, Jabłonowski. Natomiast Goszczyński znalazł w Słowackim wartości, których nie widziała ani wtedy ani potem krytyka emigracyjna.

Najwyżej stanął w krytyce, obok przynajmniej tylko zajmującego się Krasińskiego, Mickiewicz. Jako profesor w Collège de France, usiłował on dostosować materiał literacki do pewnej historjografii wspólnej mu z de Maistre, obu Schlegelami, nawet Gerwinusem. Jak Fryderyk Schlegel, tępił i on obcość i wniknął w ducha pisarzy i dzieł, by suchy schemat Szafarzyka wypełnić własną treścią w szczegółach i ogólnej charakterystyce szerepu słowniastego. Tak stał się Mickiewicz historykiem literatury słowiańskich, a choć wiele pominął, okazał więcej instynktu historycznego od wielu współczesnych.

Po r. 1848 jego miejsce na emigracji zajmuje Klaczko. Nie jest on mesjanistą, w krytyce zbliża się do realizmu w przedmiotowym stosunku do studjum jednostek twórczych. Na tej drodze dochodzi do wyżyn, na których okazał się znawcą tragedji dusz takich, jak Dante i Michał Anioł. Natomiast Leon Zienkiewicz był tylko gawędziarzem w swych wykładach o literaturze emigracyjnej. Uzupełnia obraz Norwid, który potępia mesjanizm, a szerzy kult pracy przepojonej miłością i sztuką, jako czynnika odrodzenia. Wykłady jego o Słowackim w r. 1859 przyczyniają się do stworzenia kultu wielkiego romantyka.

Z kolei zabrał głos prof. dr. Morawski, by wyjaśnić etymologję niektórych używanych u nas słów obcego pochodzenia, jak fortugał, fortugal, fordygał, portugal.

Prelegent dowodził, że staropolskie „fortygal, fortugal” w znaczeniu „rogówka” pochodzi od francuskiego „vertugalle”, formy potocznej zamiast „verdugade”, co Trotz tłumaczy przez „opuszka wielka pod spódnicą białogłowską”. Suknia kolista (robe-ronde) pojawia się we Francji za króla Franciszka I. (ok. r. 1530); do nas przybyła ona ok. 1580. r., może już za panowania Henryka Waleczusza (1574), a wyszła z mody ok. 1620 r. W sto lat potem (ok. 1718 r.) pojawia się na nowo pod nazwą „paniery” (z francuskiego panier), a w XIX wieku zmarnychwstaje po raz wtóry — i zapewne nie ostatni jako krynolina. — Forma oboczna fortygała: „portugal” tłumaczy się najprościej słowem ludowym, podczas gdy „fortygal” w znaczeniu „trzępiot, figlarz” (u Kochowskiego), z niezmiernie rzadkiem w dziejach semazjologii przeniesieniem nazwy stroju niewieściego na istotę płci męskiej, suponuje zdaniem referenta następującą metamorfozę: „mężczyzna uganiający się za fortygalami, kobieciarz”, stąd „bawidamek, balamut, trzępiot”.

T. Gr.

KSIAŻKI NADESLANE

Władysław Bibersztajn - Kazimirska: „Dlaczego?”. Wilno 1929. Polska Drukarnia Nakładowa „Lux”.

Marian Kukiel: „Zarys historii wojskowości w Polsce”. Kraków 1929. Nakł. Krakowskiej Spółki Wydawniczej.

Adam Krzyżanowski: „Polska konjunktura gospodarcza w świetle teorii przesilen i przewidywań”. Kraków 1929. Nakł. Krakowskiej Spółki Wydawniczej.

Dr. med. Wł. Lindeman, prof. uniw. warszawskiego: „Iperyt”. Warszawa 1929. Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy.

O DAWNYM LWOWIE

(Bardzo przyjemna książka).

Mamy przed sobą jedną z tych książek, które się czyta, pomimo że nie są romansami. Stanisław Wasylewski napisał już takich szereg, wyraźnie zabiegając o popularność wśród kobiet, które są wyroczniami w sprawie poczytności. „Ducissa Cunegundis”, „Klasztor i kobieta”, „Na dworze Króla Stasia”, „O miłości romantycznej”, „O siedmiu duszach kobiety”, „Portrety pań wytwornych”, „Romans prababki”, „U księżnej Pani” itd. itd. — oto tytuły tego pisarza-zdobycy. Obecna książka nosi tytuł: „Bardzo przyjemne miasto” (Poznań Wyd. Polskie, R. Wegnera). Niejedną będzie miała czytelniczkę — zanim się która z nich spostrzeże, przeczyta do końca, choć nie tylko o kobietach w niej Lwowa. Mowa o Lwowie.

Autor bierze za serce wszystkich, którym to miasto jest drogą i zawstydzająco, którym to piękne miasto nie jest drogą, którzy uważają, że mogłoby ono być kiedykolwiek niepolskie. Autor daleki od afektacji, owszem wysuszający każdą łzę ciepłym humorem, nazywa to miasto naogół obojętnie: „Bardzo przyjemne miasto”! Ach, jak przyjemne!

Dawniej inne dzielnice poza Galicją tylko je podglądały; dzisiaj, wcielone do całości polskiej, otwarte dają widok, darzone być winno od każdego Polaka jawnym, równym, powszechnym, bezpośrednim uczuciem miłości. Wartość książki St. Wasylewskiego na tem przedewszystkiem polega, że pokazuje ludziom, niezawsze świadomym swych uczuć, za co Lwów kochał. Autor ma dar zbliżania do oczu rzeczy odległych i ożywnia niemal teatralnego tradycję. Samo stosowanie metody anegdotycznej nie dawałoby tego efektu, gdyby autor nie miał w oczach całości obrazu historycznego. Stosuje tyle anegdoty, ile do szkicu potrzeba, dlatego też każdy jego obrazek ma wartość roboty historjograficznej.

Jego szkice różnią się od naukowych tem, że są kolorowe od anegdot i że — wzorem powieści — nie powołuje się na źródła. Autor daje im życie samoistne, dlatego wpada w zakres beletrystyki. Sposób malowania ma przytem wesoly. Żeby uniknąć patosu legendy, figluje z wywołanymi z grobów duchami, jakby nigdy tam nie zstępowały. Raczej my czujemy się przeniesieni w tamte czasy i patrzymy — pełni doświadczenia i nie bez poczucia wyższości naszych czasów, ale pobłażliwie — na naiwności dawnych typów i stosunków.

Jest dzisiaj pewna racja traktowania martyrologicznej nawet przeszłości na wesoło. Sen mara, Bóg wiara. Minęło to jak ciężki sen i nie można się snami przejmować. Ale w historii wiele bywa snów znaczących, nie bowiem w niej nie ginie. Ten sam Lwów żyje. Autor to czuje i potrafi wydobyć, gdzie trzeba akcenty dramatyczne.

Prowadzi nas przecież przez piekło dziejów tej dzielnicy — od rozbiorów poprzez mroki józefińskich rządów, przez pustynię dziejów. Akcenty dramatyczne dobywa umiejętnie przez zestawienie upadku duchowego sfer szlacheckich z egzaltacją patriotów, wprawianych w szal przez tajne związki, nie dające żadnego ratunku w myśli politycznej. Trafność historyczna autora i w tem się przejawia, że uwidatnił rafinowane okrucieństwo rządów austriackich przez zestawienie ich z barbarzyńską prostotą okrucieństwa rosyjskiego.

Wasylewski umie czytać pamiętniki, a tych sporo w archiwach Ossolineum. Pamiętniki Henryka Bogdańskiego dostarczyły mu niewątpliwie sporo materiału do czasów porowolucyjnych, gdy we Lwowie Zaliwski i inni wysłańcy emigracji uczynili z Galicji teren spiskowych działań i ściągali prześladowania rządu austriackiego. Kto zna dzieje Galicji porozbiorowe, choćby z dzieła Stan. Schnürpeltowskiego („Z przeszłości Galicji 1772—1862”), ten odczuje żywą wdzięczność dla Wasylewskiego za to, że do bezbarwnych opisów dał tak żywą ilustrację.

Nieoceniony jest Wasylewski, gdy charakteryzuje kolorowo życie obyczajowe epoki. To wszystkich obrazków jest obyczajowe. W szkicu „Bo-

gata pani z góry św. Jura” maluje z brawurą — ile ze ręką do kobiet ma lekką — postać historyczną pani Katarzyny z Potockich Kossakowskiej bardzo wyraziście, ale też do odmalowania jej czerpał farby z dwu epok załamanych rozbiorami, z których każdej ta kobieta czoło stawiała; król Stanisław bał się jej, nawet ks. Krasiński, a Józef II. składał jej czołobitność. A na drugim końcu książki i epoki — jeśli chodzi o kobiety — „Dziewczątka z orlem białym” w broszce, cała perkalikowa, różowa z serduszkami „wypelnionem po brzegi ekstazą i miłością”. Doskonałe też są portrety mężczyzn np. Leszka Borkowskiego, Tadeusza Wasilewskiego, albo J. N. Kamińskiego. Ten ostatni to śliczna kartka dziejów kultury polskiej na niwie teatru.

Hojną dłonią sypie Wasylewski informacje personalne z dziejów literatury i sztuki. Śmiejąc się z przekory dziejów, że synowie sprowadzonych (w roli katów) do Galicji Niemców i Czechów spolszczyli się, wskazuje na to pochodzenie więzionych: Karola Widmana, Henryka Szmitta, malarza Szlegla, radykała Hausnera, objaśnia pochodzenie Ludwika Nabelaka belwederczyka, Pola Szajnochy, całej gromady malarzy itp. Pycha lwowska tak ponosi autora, że znaczną część parnasu polskiego, zresztą zgodnie z prawdą, wywodzi z Galicji Wschodniej. Do cudów gleby polskiej należały takie zjawiska, że syn starosty Vincenta Pohla pisał z czasem: „Pieśni Janusza”, że Vencel Shejnoha Vtelensky, K. K. Mandatar, wychował dziejopisa Karola Szajnochę, że pruski magazynier solny w Kałuszu doczekał się pociechy w synu Franciszku Smolcu, albo że urzędnik skarbowy z nad Renu dochował się Jana Lama, a p. Verwalter Dietl wychował słynnego lekarza odkrywcy Krynicy Józefa Dietla. Ziemia ta co przerabiała z gruntu cudze kultury, tem ci żyźniej rozdziła własne sily. Przykłady: Fredro; tu się rodzili: Mochnacki, Korzeniowski, Jachowicz; tu się uczy Kurpiński, tu debiutuje Modrzejewska. Tutaj wyszły w owe czasy pierwsze zbiory pieśni ludowych: Wacława z Olesza (Zaleskiego) i Żegoty Paulego, tutaj wydany słownik Lindego, tu Skarbek, tu Romanowski, Ujejski.

Cały ten świat, który wówczas musiał sobie wystarczać, noszący w sercu idealny obraz Polski, mało sobie znanej, garnał się do progów jej wolności. My wiemy, do jakiego rozkwitu doszedł Lwów na początku wieku XX., a potem jak bohaterstwo zdał egzamin rycerski w obronie Rzeczypospolitej. Czytając książkę Wasylewskiego, musimy patrzeć na tamte czasy z przed stu lat poprzecz Lwów dzisiejszy i przez ten, który pamiętamy z lat przedwojennych. Mimowoli naturalna przeczutnia wyobraźni i wiary daje nam widzieć Lwów przyszły, który przewyższyłby czasy niepewności obecnej. Jest to nie tylko miasto „przyjemne”, — to strażnica nasza, to węgiel domu polskiego.

Wrómy jednak do książki i autora. Autor zapowiada na okładce, że przygotowuje książkę: „Cuda Polski: Lwów”. Będzie to Lwów malowniczy. Ale gdy na ponętę wiele takich książek beletrystycznych napisze i przyzwyczai do czytania rzeczy historycznych, to potem — nieprawda? — weźmie się do szkiców historycznych źródłowych. To musi nastąpić, skoro nad stolikiem jego pochylają się tak bliscy z tradycji lwowskich W. Łoziński, K. Chłędowski, K. Szajnocha, L. Kubala, historycy artyści.

Zygmunt Wasilewski.

Warszawa.

*) Niepokoje mnie używany przez autora w nazwie innej góry lwowskiej — „Kaleczka góra”. („Kaleczej góry”). Mnie uczono, że nazwa pochodzi od nazwiska Kalecz.

PISMA NADESLANE

„Nowiny Społeczno - Lekarskie”. Nr. 21. Treść: „Przed konferencją nad usprawnieniem lecznictwa w kasach chorych”. — Prof. dr. S. Ciechanowski: „Henryk Jordan”. — Dr. W. Zydłowicz: „Działalność H. Jordana”. — „Błędy i grzechy w lecznictwie kasowym zagłębia naftowego”. — Z życia Związku Lekarzy. — „Dni przeciwigruźlicze”. — Kronika.

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Oddział Poznański odbędzie posiedzenie jutro dn. 14. b. m., o godz. 3 m. 30 w Seminarjum Matematycznym U. P., sala 6, Coll. Maius. Na porządku dziennym wykład prof. Słobodzińskiego p. t.: „O pewnym układzie równań różniczkowych”.

50-lecie Zachodniopruskiego Tow. Naukowego. Z Gdańska piszą nam: W początku bieżącego miesiąca obchodziło tutaj 50-letni jubileusz swego istnienia zachodniopruskie tow naukowe Powstało ono w roku 1878. Pierwszym prezesem był tajny radca rejencyjny dr. Kruse Do towarzystwa należeli wybitni przedstawiciele nauki, przemysłu, handlu i rolnictwa. Z przemówień na obchodzie jubileuszowym widocznym było, że towarzystwo to pracuje w duchu pruskim, a wybitnie nacjonalistycznym.

Tow. Przyrodników im. Kopernika. Oddział Lwowski odbył posiedzenie naukowe z referatem prof. dr. St. Kulczyckiego n. t. „Użytkowanie torfowisk i gospodarka wodna w Holandji”. (nl)

Krakowskie Towarzystwo Lekarskie odbyło posiedzenie naukowe z odczytem dr. E. Szczeklika p. t.: „W sprawie etjologii i patogenezy dychawicy oskrzelowej”. (nk)

MUZYKA

Z konserwatorium krakowskiego. Piszą nam z Krakowa: W nowym roku szkolnym rozszerzyło znacznie swój zakres nasze Konserwatorium, istniejące przy Towarzystwie Muzycznym Dyrektorem jest p. M. J. Piotrowski, który uczy kontrapunktu, harmonji i form muzycznych; profesorami są między innymi: dyr. B. Wallek - Walewski, wykładający kompozycję, ks. dr. Feicht (historja muzyki), p. F. Macalik i A. Malawski (harmonja, zasady), prof. K. Garbusiński (śpiew choralny), prof. Z. Dymmek (klasa muzyki kameralnej). Na kurs koncertowy fortepianu będzie dojeżdżał z Warszawy prof. Z. Drzewiecki, nadto otwarto klasy instrumentalne, dając do tego, aby utworzyć z uczniów orkiestrę symfoniczną. (km)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Najnowszy „Mestwin”. Numer 7—9 (z dnia 8 bm.) tego dodatku naukowo-literackiego „Słowa Pomorskiego” przynosi artykuł p. J. Karnowskiego o rodzinie Jezierskich na Wielkich Chelmach i Leśnie, oparty na toruńskich „Fontes” a w znacznej części na materiale z dawnych akt hipotecznych (od początków XVIII stulecia), przechowanych w Sądzie Grodzkim w Chojnicach. Dalej znajdujemy tylko recenzję z I tomu publikacji Instytutu Bałtyckiego w Toruniu pt.: „Polskie Pomorze” (pióra p. T. Pietrykowskiego) z rozprawy Tad. Seweryna „Kaszubskie zlotoglowie i nowe hafty wdzydzkie” (pióra p. St. Dąbrowskiego oraz dwa wiersze p. St. Wilczyńskiego („WGdańsku” i „Jagiello pod Malborgiem w roku 1411). Prawie dwie trzecie numeru zajmuje dokończenie „Zarysu Bibliografji pomorsko-pruskiej za I kwartał roku 1929” w zestawieniu p. J. Spychalskiego i obszerny dział „Kroniki Pomorskiej” o charakterze bibliograficznym (A. Muennich).

OCHRONA ZABYTEKÓW

Cela Łukasińskiego. Z Lublina piszą nam: Na naszych terenach pofortyfikacyjnych znajduje się historyczna cela więzienna, w której cierpiał Walerjan Łukasiński. Zrazu zamierzano ją odrestaurować i zachować jako pamiątkę historyczną, potem roboty wstrzymano i rozesła się wieść, że cela ma być zburzona, albowiem rzekomo potrzeba miejsca na rozbudowę miasta Przeciw burzymurkom wystąpiła wszakże energicznie opinja i ostatecznie cela będzie ocalona i zakonserwowana. (lo)

VARIA

Nosorożec w wosku ziemnym. Ze Stanisławowa piszą nam: W kopalni wosku ziemnego, Staruni pod Stanisławowem, odkopano ciekawy egzemplarz nosorożca z epoki przedlodowcowej. Podobnie, on jest do nosorożców afrykańskich a nie większy i skórę ma owłosioną. Zachował się w wosku ziemnym doskonale a przeleżał tam około 10 tysięcy lat. Prof. Goetel z Krakowa dokonał fotograficznych zdjęć wykopanego okazu, który zostanie przewieziony do Krakowa do Akademii Umiejętności. Szczątki zwierząt z okresu lodowcowego znajdowano w kopalni Staruni już poprzednio. (oz)

Sekretarjat Akademji żyje z restauracją. Szwedzka Akademia Umiejętności otrzymała przed dziesięciu laty zapis od słynnego artysty malarza Andersa Zorna. Ofiarował on nabyty przez siebie, stary dom zajezdny, egzystujący od roku 1650. Budynek odnowiono a restaurację prowadzi się ciągle „w dawnym stylu” np jako oświetlenie używane są świece. Restauracja, dzięki swej oryginalności, cieszy się dużym powodzeniem. Jej dochody służą na pokrycie pensji sekretarza Akademji, Erika Axela Karfeldta i na koszty prowadzenia sekretarjatu. (zo)

W sprawie Radja Poznańskiego

W odpowiedzi na memoriał Zrzeszenia Przedsiębiorstw Radjotechnicznych w Wielkopolsce, przysłało nam Radio Poznańskie obszernie wyjaśnienia. Skreśliwszy z nich zdania wstępne, obraźliwe dla Zrzeszenia, podajemy pismo poniżej:

Dotychczasowa działalność Radja Poznańskiego świadczy niedwuznacznie o tem, że Radio Poznańskie w poczuciu swej odpowiedzialności społecznej, dawało chętnie posłuch głosom krytycznym radjostuchaczy, o ile oczywiście były rzeczowe i bezstronne.

Nad działalnością stacji czuwa kuratorium złożone z najpoważniejszych osobistości naszego społeczeństwa i jest nie do pomyślenia, aby mogło ono tolerować takie stosunki, jakie wymienione pismo tendencyjnie przedstawia w swoich zarzutach.

Autorzy listu twierdzą bezkrytycznie, że Radio Poznańskie hamuje rozwój radjofonii. Ktokolwiek orientuje się nieco w tem komplikowanym zagadnieniu, z którym nie mogą uporać się najlepsze organizacje broad castingowe całego świata, uśmiechnie się na ten zarzut z pobłażaniem. Tak prymitywnie postawić mogą sprawę tylko ludzie, którzy zgola się nie orientują w organizmie radjofonii, przez co wykazali oczywiście w tej dziedzinie niekompetencję.

Jest jednak faktem niewątpliwym, że rozwojowi radjofonii stoi często na zawadzie niewyrobiony przemysł radjotechniczny, który przez wytwórczość mało czułych aparatów zniechęca ludność do radjofonii. W jednym z kantonów szwajcarskich przypuszczenie to znalazło zupełnie potwierdzenie. Gdy zaczęto dociekać przyczyn zastój liczby radjoabonentów, stwierdzono, że firmy tamtejsze sprowadziły z zagranicy liche radjosprzęty i w ten sposób odstraszyły skutecznie społeczeństwo od zakładania radja. Sprawa ta była swego czasu głośna na łamach światowej prasy radjotechnicznej. Wszyscy wiedzą, że w Polsce radjosprzęt jest bardzo drogi i niezawsze czuły na odbiór i dlatego niedostępny i niezachęcający dla szerokich warstw społeczeństwa.

Spędzanie więc winy na stację radjową świadczy o braku chęci ze strony firm radjotechnicznych do ulepszenia swej wytwórczości i obniżenia cen radjooborników. Tani i dobry radjoobornik natychmiast wyjaśniłby dzisiejszą trudną sytuację, dającą się we znaki we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego.

Jak donosiła jest ta sprawa, świadczy ponadto ta okoliczność, że stacja w Belgradzie zorganizowała znacznym kosztem swoją własną wytwórnię, by zapewnić społeczeństwu tanie i dobre odborniki.

A teraz, jak przedstawiają się poszczególne zarzuty wymienionego pisma w oświetleniu bezstronnem:

1) Nierzeczowy jest zarzut, że stacja poznańska nie posiada własnej orkiestry. Utrzymanie dobrej orkiestry radjowej, złożonej choćby z 20 członków, kosztowałoby poważne sumy przerastające znacznie możność finansową stacji Radio Poznańskie posiadało w pierwszym roku istnienia orkiestrę, złożoną z członków orkiestry operowej, lecz było zmuszone odstąpić od tych koncertów, gdyż muzycy żądali wyższej płacy, tak, że jedna audycja kosztowałaby 600.— złotych. Z podobnych powodów żądna ze stacji polskich (prócz warszawskiej), której dochody na to pozwalają, nie posiada stałej orkiestry, a nawet radjostacja wiedeńska, jak wiadomo jedna z najwzrostszych w Europie, odstąpiła od zwyczajnego utrzymywania stałej orkiestry, zapraszając podobnie jak Radio Poznańskie rozmaite zespoły orkiestrowe. W tym duchu również postanowiono działać na międzynarodowej konferencji w Warszawie w roku 1927.

2) Zarzut, że audycje muzyczne stoją „na niezwykle niskim poziomie” i są zniechęcające przez słuchaczy, pozostaje w rażącej sprzeczności z uznaniem tychże audycji w całej Polsce oraz z licznymi głosami prasy krajowej i zagranicznej. W opinii nieuprzedzonych słuchaczy uchodzą audycje muzyczne R. P. za jedne z najlepszych i najciekawszych w Polsce. Nieprawdą jest, że stacja nasza faworyzuje poszczególnych artystów, gdyż przegląd programów naszych wskazuje na to, iż wszyscy wybitni artyści poznańscy występują stale przed mikrofonem naszym, ze kierownictwo stacji w angażowaniu sił stosuje kryteria ściśle rzeczowe, nie mające nic wspólnego z insynuowanym nam systemem protekcyjnym.

3) Audycje gramofonowe nie osiągnęły u nas co prawda poziomu wielkich stacji zagranicznych Berlina, Londynu itp. Na tysiąc płyt, jakie nadaje się co miesiąc, repertuar płyt gramofonowych tutejszych firm jest zaszczepny i dlatego obok bezprzecznie znakomych płyt, muszą być nadawane, celem uniknięcia częstych powtarzań, również płyty drugorzędnej jakości.

4) Autorzy listu zarzucają Radju Poznańskiemu, że transmisje z innych stacji stoją na niskim poziomie. Jest to gest demagogiczny, albowiem fachowcy „Zrzeszenia” powinni wiedzieć, że jakość transmisji zależna jest od ubocznych czynników, jak kable pocztowe, przeszkody atmosferyczne itp., a nie od woli Radja Poznańskiego.

5) Pismo twierdzi, jakoby audycje mówione mało były urozmaicone i rzadko interesujące ogół radjostuchaczy, oraz, że za małym wyjątkiem słyszą radjoabonenci stale tych samych prelegentów,

których część już dawno wyczerpała zapas rzeczy istotnie ciekawych. Poza tem potępia się to, że w niedzielę wygłasza się odczyty rolnicze.

Każdy program radjowy ma swoich stałych prelegentów do pewnych działów audycji. Radio Poznańskie nie wykazuje w tym kierunku żadnej anormalnej nadwyżki. Stali prelegenci obsługują zasadniczo działy: rozmaitości, audycje dla dzieci, komunikaty sportowe, audycje regionalne, pogadanki radjotechniczne, kronika tygodniowa, audycje dla żołnierzy.

Natomiast podkreślić tutaj wypada, że kierownictwo programowe, w trosce o najwyższy możliwie poziom oraz konieczną popularność wykładów, zmobilizowało poważny szereg prelegentów, który w roku bieżącym przesunął się przed mikrofonem stacji poznańskiej. Wymienimy choćby tylko pp.: Wasylewskiego, dr. Kleczkowskiego, prof. Lutostawskiego, dr. St. Papée, prof. Klingera, St. Szpotniańskiego, dr. St. Wachowiaka, Ronald Bujańskiego, T. Szantrocha, E. Wyrobka, J. E. Skińskiego, dr. Z. Wojciechowskiego, dr. M. Jedlickiego, dr. A. Tomaszewskiego, J. Kilarskiego, St. Grabowskiego H. Hohendlingerównę, prof. Ign. Ilanusa, dr. Surzyńskiego, J. Kuglina, dr. B. Dembińskiego, konsula Matouska, St. Wysocka, dr. St. Essmanowskiego oraz wielu innych.

Niechże te nazwiska mówią za siebie. Twierdzenie, że w niedzielę nie powinno wygłaszać się odczytów rolniczych, świadczy o charakterystycznej jednostronności zarzutów. Autorzy zapominają, że Radio Poznańskie musi pamiętać również o licznych słuchaczach na wsi i o wysokiem postannictwie społecznem, jakie R. P. spełnia w stosunku do naszego rolnictwa. Odczyty rolnicze wygłasza się dlatego w niedzielę, ponieważ w niedzielę po sumie gromadzą się włościanie na posiedzeniach kółek rolniczych, gdzie wysłuchują naszych pouczających odczytów. Zresztą poświęca się tygodniowo w sumie tylko jedną godzinę na wykłady rolnicze, co chyba nie jest za wiele.

6) Musimy odrzucić z całą stanowczością twierdzenie, dotyczące „Tygodnia Radjowego”. Zarzuty, jakoby artykuły techniczne nie miały nic wspólnego z rzeczywistym postępem techniki są bezpodstawne i tendencyjne. Redakcja działu technicznego spoczywa od półtora roku w rękach fachowców, a poza tem nadchodzą artykuły techniczne, zawierające najnowsze zdobycze, z wielkich światowych agencji radjotechnicznych. Poza tem współpracownikami są wybitni fachowcy zagraniczni i krajowi, jak np. prof. Uniw. Jagiellońskiego dr. Wilkosz, dr. Noack z Berlina i sławny hr. Arno. O wysokim poziomie działu technicznego świadczą liczne listy dziękczynne czytelników, którym „Tydzień Radjowy” swojemi poradami pomógł do naprawy odborników, a także listy podziękowań, zakupionych u niemieckich handlarzy.

Z oburzeniem należy zdementować twierdzenie, jakoby „Tydzień Radjowy” propagował świadomie niemiecki przemysł. Te tak zwane „panegiryki” dla Telefunken polegają na tem, że poza jedną skąpą informacyjną wzmianką w korespondencji Berlina, zawierał „Tydzień Radjowy” platne ogłoszenie, jakie zamieszczają bez zastrzeżeń również inne pisma lokalne i radjowe, których o świadomą propagandę niemieckiego przemysłu posądzać nie można. Twierdzić można wobec tego, że „T. R.” nie popiera niemieckiego przemysłu, lecz naodwrot raczej przemysł niemiecki dopomaga przez swoje ogłoszenia „Tygodniowi Radjowemu”.

O stosunku do polskiego przemysłu radjotechnicznego świadczy fakt, że „Tydzień Radjowy” mimo trudności finansowych zamieszczał bezpłatnie ogłoszenia i artykuły, propagujące polski handel radjotechniczny.

Skąd autorzy listu z taką pewnością siebie mogą twierdzić, że „Tydzień Radjowy” jest pismem nieuczciwym, pozostanie chyba na zawsze zagadką. Rozchodzi się bowiem o w poważniejszym nakładzie po całej Polsce, a tendencja wzrostu abonentów wzmaga się z dnia na dzień. Takie twierdzenie jest więc chyba podkopywane jedynie chęcią szkolenia pismu, które stoi i stać będzie na straży dobra polskiej radjofonii, broniąc przedewszystkiem radjostuchaczy przed niesumieniami handlarzami radjosprzętem.

7) Twierdzenie, jakoby rozkład poszczególnych programów był nie odpowiedni do por dnia, świadczy o zupełnej nieznanności rzeczy. Rozkład programów nie jest zależny od woli R. P., lecz jest rezultatem konferencji międzystacyjnych w Warszawie, które w długich dyskusjach i na podstawie mozolnie zbieranych doświadczeń ustalają zasady podziału. Zarzut ten jest jednym z licznych dowodów lekkomyślności autorów w stawianiu pochopnych zarzutów.

8) Dalszym dowodem tej lekkomyślności i niekompetencji jest zarzut, jakoby R. P. nie prowadziło dostatecznie energicznej walki z radjopajęczarstwem. Gdyby autorzy zechcieli się najprzód w Radju Poznańskiem poinformować, dowiedzieli by się, że walka z radjopajęczarstwem należy wyłącznie do kompetencji dyrekcji Poczty i Telegrafów i że R. P. może najwyższą walkę tę popierać, co też stale czyni, jak świadczy o tem np. ostatnio wydany w tej sprawie okólnik do samorządów oraz plakaty, podpisane przez przedstawiciela rządu do Radja Poznańskiego, p. naczelnika dr. Hempowicza.

Natomiast firmy radjotechniczne po-

winny walczyć z radjopajęczarstwem, wykonując skrupulatnie przepisy ustaw, nakazujących, by firmy przy sprzedawaniu radjosprzętu żądały od kupujących przedłożenia dokumentu rejestracyjnego poczty. Jak ustawy te bywają wykonywane, świadczy groteskowy fakt, że trzy firmy radjotechniczne przychycono na radjopajęczarstwie.

9) Podobną wartość posiada propozycja, by wzmóc propagandę radjofonii przez związki komunalne. Jest to wybijaniem otwartych drzwi. Każdy starosta i każdy burmistrz miasta Województwa Poznańskiego mógłby autorów poinformować, że 1) istnieje intensywna korespondencja w tej sprawie z R. P., 2) że w miastach odbywają się pokazy odbiorów radjowych, urządzone przez ekspedycję propagandową R. P. wespół z światową firmą PHILIPS, 3) że Wojewoda Poznański wydał z inicjatywy R. P. okólnik do samorządów, nakazujący przeprowadzenie intensywnej propagandy radjofonii.

10) Autorzy skarżą się, że R. P. nie starało się nawiązać kontaktu z kupiectwem branży radjotechnicznej. Otóż wbrew tym twierdzeniom oświadczamy stanowczo, że o ten kontakt starało się R. P. kilkakrotnie, ale zawsze naraziło na niezrozumiały opór ze strony niektórych członków „Zrzeszenia”.

11) Nie będziemy oczywiście poruszali tu kwestji budżetowej i personalnej, którą poruszają autorzy swobodnie i dumnie, mieszając się w wewnętrzne sprawy instytucji i w kompetencje Kuratorium oraz nadając swoim twierdzeniom znamiona prawie że denuncjacji. Co do Kurjera Światelnego na Esplanadzie wypada wspomnieć, że z powodu wadliwie zmontowanej instalacji nie był przyjęty przez zaprzysiężonego rzeczoznawcę, a więc wogóle nie był czynny, na skutek czego R. P. zażądało odszkodowania. Mowa więc o deficytach w tej sprawie jest zgola bezprzedmiotowa.

Tyle wyjaśnienia Radja Poznańskiego. Do sprawy Radja powrócimy.

Diarjusz człowieka jaskiniowego

Amerikanin Burt Mc Connell, dziennikarz i poszukiwacz przygód, który brał udział w ekspedycji podbiegunowej Stefansona, a podczas wojny odbywał służbę lotniczą na froncie francuskim, postanowił odbyć ciekawą próbę: przeżyć dwa miesiące życiem człowieka przedhistorycznego w jednej z najbliższych okolic wschodniej Kanady. Nawpół nagi musi własnymi rękami wyrabiać dla siebie potrzebne narzędzia, odzież, zabezpieczać się przed burzą i zimnem, obmyślać i wykonywać broń do zdobywania pożywienia. Owe dwa miesiące rozpoczęły się dla niego w końcu września, obecnie więc dobiega już ich kresu.

Kontrolę nad ciekawym jego eksperymentem objęły amerykańskie instytucje naukowe, mianowicie „American Museum of Natural History”, „Chicago Field Museum” i „Russell Sage Foundation”. Rząd kanadyjski, dając Mc Connellowi zezwolenie na jego imprezę, zarazem wydał zakaz odbywania polowań w zamieszkałej przez niego okolicy. Komitet wykonawczy eksportował go na wybrane miejsce i tutaj odebrał mu wszystko, co miał on na sobie i przy sobie, pozostawiając mu jako jedyną nabytki cywilizacji — aparat fotograficzny i maszynę do pisania. Miejscowy inspektor leśny co dziesięć dni wielce skomplikowaną drogą, samochodem, wózkami i ostatnie siedemdziesiąt kilometrów łódką po rzece Washimeska dociera do skały, w której wydrążonem ukryciu Mc Connell składa własny swój pisany na maszynie diarjusz człowieka jaskiniowego. Towarzystwo wydawnicze „King Features Syndicate” nabyło wyłączne prawo publikowania arcyciekawego tego diarjusza, który wykaże do jakiego stopnia człowiek z 1929 r. potrafi współzawodniczyć z przodkiem swoim z przed tysiący lat.

Pokojowa inwazja Afryki na Paryż

Statystyka wykazuje, że w stolicy Francji mieszka 50 000 Algierczyków, 20 000 Marokańczyków i 30 000 Murzynów. Ta pół dzika, napływowa ludność, daje się niejednokrotnie we znaki miastu i przyczynia wiele pracy policji.

Najwięcej temperamentu zdradzają Algierczycy. W ojczyźnie swojej trzymają się przepisów Mahometa i nie używają wcale alkoholu, inaczej jednak postępują w Europie, gdyż piją bez żadnych skrpułów, a mając dosyć słabe głowy, dwoma lub trzema kieliszkami upijają się kompletnie i awanturują aż do krwi rozlewu.

Arabowie zapijają się absyntem i uprawiają hazard, który także jest źródłem awantur i bijatyk, przyczem używają ulubionej swej broni: szyltetu i brzytwy. Gdy Arab pokocha białą kobietę, staje się podejrzliwym, szpieguje ją i strzeże na każdym kroku. Wystarczy najniewinniejsze siewo, nieraz spojrzenie obcego człowieka, by zazdrosny Arab przysięgł zemstę rywalowi i zemsty tej dokonał.

Stosunkowo najspokojniejsi są Marokańczycy i Murzyni. A to z tej prostej przyczyny, że policja może im zawsze zagrozić wydaleniem z Francji, czego nie można zastosować względem Algierczyków, jako obywateli francuskich.

Cała ta kolorowa ludność kryje się w niedostępnych spelunkach Paryża, tak, że policji trudno jest pilnować i śledzić ich, nie mówiąc już o tem, że wyprawy policyjne są bardzo groźne i niebezpieczne.

Synowie Afryki są solidarni i nie zdradzają jeden drugiego, przeciwnie, wszystko robią, by po zbrodni zatrzyć wszystkie ślady, a nie cofają się nawet i przed zabiciem natrętnego policjanta lub agenta.

Klub stuletnich

Istnieje od niedawna w Londynie klub stuletnich. Nie znaczy to, by jego członkowie byli stuletnimi. Sto lat życia jest tylko celem, do którego zdążają. Długowieczność nie należy do rzadkości w Anglii. Jednak poważna ankieta nowego klubu wykazała, że o ile ludzie obecnie naogół dłużej żyją niż dawniej, liczba stuletnich osobników w państwie brytyjskiem zmniejsza się i żyje ich wszystkich razem około 200, a żaden nie ma więcej lat, niż 105. Ankieta badała też warunki, w jakich doczekali się stuletni starcy wieku matuzalekowego. Wynikiem jest nawoływanie do umiarkowania. Chęć do życia podszedłego wieku jest wielka, sądząc z mnóstwa listów pisanych do klubu i proszących o wskazówki, jak żyć należy, by doczekać lat stu. Chęć długiego życia rozpowszechniona jest bardziej między mężczyznami.

Strajk krawców konfekcyjnych trwa dalej...

Strajk członków Polskiego Związku Krawców i Krawców Konfekcyjnych Męskiej, nie został dotąd jeszcze zlikwidowany. Pracownicy trwają na stanowisku, dając do złagodzenia wywołanego zatargu, lecz jak dotąd do porozumienia nie doszło.

Onegdaj udała się delegacja strajkujących do cechmistrza Wolnego Cechu Krawieckiego p. Fr. Drabętowicza, przedkładając mu jako niezainteresowanemu w strajku, taryfę oraz książkę wyplat.

Jak się dowiadujemy, cechmistrz p. Drabętowicz, po dokładnem zbadaniu położenia strajkujących, przyszedł do przekonania, że żądania krawców są słuszne i niewygórowane. Według przedłożonej taryfy, otrzymuje krawiec za wykonanie pierwszej klasy marynarki 830, ale musi jeszcze dokupić z tych pieniędzy różne dodatki, co wynosi 15 proc. od zapłaconej sumy. Pozostaje mu więc po odciążeniu jeszcze 10 proc. na zużycie warsztatu 6,22 gr. Na tem się jeszcze nie kończy. Od 6,22 zł odlicza się jeszcze 2 proc. podatku obrotowego, który jako niesprawiedliwiony, jest zupełnie niesłuszny.

Za uszycie marynarki drugiej klasy otrzymuje krawiec 540 zł. Po odliczeniu wszelkich wykładów i podatku obrotowego pozostaje mu zaledwie 4,15 zł. Za uszycie spodni pierwszej klasy pracodawca płaci 2,65, a po odciążeniu wydatków jak wyżej pozostaje mu tylko 1,98 zł, zaś za spodnie drugiej klasy, otrzymuje 1,85 zł, gdy w rzeczywistości pozostaje mu tylko 1,38 zł.

Wczoraj zwołali strajkujący konferencję informacyjną. Na zebraniu tem poruszono liczne bolączki — w rezultacie uchwalono w dalszym ciągu wytrwać i odczekać zwycięskiego końca zatargu. (z)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Wanda Nowakowa z d. Neymanówna, wdowa. 63 l. Janina Łyskawa, uczennica szkolna. 7 l. Wincenty Tulisza, mistrz obuwniczy. 86 l. Konstancja Szumińska z d. Mroziakiewiczówna, wdowa. 77 l. Feliks Losiak 1 r. 23 d. Andrzej Świdzki, robotnik rolny. 52 l. Franciszka Wiśniewska, służąca. 31 l. Stanisław Treszko 1 m. 1 dzień. Felicja Kuhlmejerowa z d. Wesołowska. 41 l. Marta Wyrembecka z d. Szczepanowska. 59 l. Jan Piątek, budowniczy młnow. 58 l. Roman Urbański, robotnik. 25 l. Kazimierz Budzyński, porucznik. 32 l. Marianna Hoene z d. Gąsiorowska. 67 l. Gertruda Peisertowa z d. Papke. 45 l. Janina Plackowska z d. Piłbichówna. 36 l. Marianna Kujawska 1 r. 11 m 4 d. Witalia Małacka z d. Kutznarówna. wdowa. 79 l. Stanisław Erene 1 m 5 d. Jan Hirsch brukarz. 54 l. Jadwiga Urbanowska z d. Gocówna. wdowa. 82 l. Józef Popiołek 10 l. Stanisław Macioła, robotnik. 46 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. Z. 20 zł; — ks. prof. Julian Janicki 100 zł; — Degler, Goślinowo 5 zł; — H. S. 2 zł; — M. Zygalscy, Poznań 25 zł; — Janina Światalska 2 zł; — J. M. A. Koźmin 5 zł; — A. H. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 50 zł; — Żurowski 10 zł; — I. M. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 50 zł; — A. W. z Grabowa z podziękowaniem za odzyskane zdrowie 10 zł; — Marja Wysocka, Lwów z podziękowaniem za stanowisko brata Mieczysława 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 2214,95 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitank: Degler, Goślinowo 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 96,50 zł.

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek, dnia 14 listopada 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gimnastyka poranna (prof. Waxman); godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.30 koncert dla młodzieży szkolnej (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp., rolniczy, PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godzina 16.55 pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa” (wygl. p. kpt. Mickiewicz); godz. 17.10 „Żywe iskry” recytacje (wygl. prof. Oskar Zawrocki); godz. 17.30 kwadrans gospodarczy (wygl. p. red. Roman Fengler); godz. 17.45 koncert gramofonowy; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 audycja dla żołnierzy (wygl. p. kpt. Gustaw Baumfeld); godzina 19.20 odczyt roln. p. t. „Międzynarodowy Zjazd gleboznawczy w Królewcu” (wygl. dr. Gabriela Karłowska); godz. 19.40 rolnicza skrzynka radjowa (wygl. p. Józef Rządowski); godz. 20.00 kurs elem. języka francuskiego (wygl. p. Omer Neveux); godz. 20.30 recital fortepianowy p. Nadzieji Padlewskiej; godz. 21.10 arje operetkowe w wykonaniu p. Ireny Felickiej; przy fortepianie: Jadwiga Komorowska; godzina 22.15 sygnał czasu — komunikaty PAT; godzina 22.30 radiografja (syst. Fultona).

Warszawa (1412 m) godz. 12.30 koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej; godzina 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 komunikaty L. O. P. P.; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Wśród książek”; godz. 17.15 koncert solistów. Halina Balińska (skrzypce), Gustaw Iwo (śpiew), Aleksander Wielhorski (fort.) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); godzina 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.15 feljton p. t. „Polowanie w dżungli na grubego zwierza” — wygl. p. J. Makarczyk; godz. 20.30 muzyka lekka. Orkiestra P. R. pod dyr. Jana Dworakowskiego, Kazimierz Szerszyński (śpiew) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); godzina 21.30 słuchowisko z Krakowa; godz. 22.15 komunikaty; godz. 22.25 „Z dymkiem papierosa”; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 muzyka taneczna z „Oazy”.

Katowice (409 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 12.30 koncert dla młodzieży szkolnej z Filharmonji Warszawskiej; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 prof. Władysław Dzięgiel: Mieszczanie śląscy przed kilkuset laty; godz. 17.45 koncert solistów z Warszawy; godz. 19.30 dr. Kazimierz Załuski: „Grań lodowego w listopadzie”; godz. 20.05 transmi-

sja koncertu wieczornego z Krakowa: godzina 21.30 audycja literacka: „Ze wspomnień cyklisty”; godz. 22.15 komunikaty; godzina 23.00 muzyka taneczna.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Młodych Destylatorów.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek dnia 14 bm. o godzinie 9.30 wieczorem w restauracji ratuszowej w Poznaniu.

— **Tow. Młodych Przemysłowców, wydział metalowy.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 14 bm. o godzinie 19.30 w lokalu p. Jarockiego, ul. Maształarska nr. 8. Rozpoczęcie cyklu wykładów o elektrotechnice.

— **Stow. b. żołnierzy 57 p. p.** Dnia 14 bm. o godz. 20 odbędzie się zebranie Stowarzyszenia w kasynie podoficerskim 57 p. p. Wilkp. Na porządku obrad ciekawy wykład p. generała Serda Teodorskiego: „Nowy francuski regulamin piechoty a nasze przepisy”. Ze względu na aktualny temat uprasza się o jaknajliczniejsze przybycie członków.

— **Żeńskie Tow. Przemysł.** Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek dnia 14 bm. o godzinie 19.30 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad wykład patrona ks. radcy Jęska „O Rzymie” z obrazami świetlnymi.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 15 bm. o godz. 20 na sali „Restauracji Zamkowej” św. Marcin nr. 40 (wejście przez restaurację). Na porządku obrad m. i. odczyt kol. Stolskiego Henryka p. t. „Co to jest prawo i jakie ma znaczenie”.

— **Tow. Uczestników Powstania Poznań - Wilda.** Zbiórka w sobotę dnia 16 bm. o godzinie 7 wieczorem w lokalu posiedzeń p. Zawadkowej, Górna Wilda 75. celem wzięcia udziału w obchodzie listopadowym.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Im. gen. J. Hallera w Jeźcach.** Zabawa odbędzie się w sobotę, dnia 16 bm. w sali „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim nr. 5. W programie popis artystyczny i różne niespodzianki. Bilety nabyć można u gospodarza zabawy druha Przybylskiego, ulica Dąbrowskiego 96.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **P. P.** Gospodarz ma prawo nie zgodzić się na odnajmowanie pokoiów. (K)
— **P. J. Matyla.** Widoki na osiągnięcie odszkodowania, wobec zawarcia u-

kładu likwidacyjnego z Niemcami, znacznie zmalały. W każdym razie pretensje należy zgłosić do Ministerstwa Spraw Zagranicznych, wydział prawno-rewindykacyjny — referat pretensyj i odszkodowań, Warszawa, ul. Wierzbowa 1 (K)
— **Zaremba.** Imię germańskie; odpowiedniki słowiańskie Włodzimierz (14 listopada) lub Władimir (19 kwietnia). — **Urząd Emigracyjny,** wydział wychodźstwa zamorskiego, Warszawa, ul. Królewska nr. 23. (K)

Dlaczego pragnął być minister Waldemaras zająć Wileńszczyznę?

Chciał ten znany Waldemaras Wileńszczyznę zdobyć zaraz, Gdyż ten świetny ser „Wileński” Chwałt więcej niż Kowieński.

Więc dla sera „Wileńskiego” Chciał do państwa litewskiego Zgarnąć całą Wileńszczyznę I ją przybrać za ojczyznę.

Ser „Wileński” zwany także „Litewski” zadać w pierwszorzędnych handlach delikatesów, lecz tylko pod marką „Wilser”.

Generalne przedstawicielstwo i skład konsygnacyjny:

W. Misiek, Poznań,
św. Marcin nr. 21.

Tw 651

Chodzież

posiada codzienne pismo

»Kresy Zachodnie«

Polecamy się wszystkim interesentom

Administracja
Chodzież, ul. Krótka 1.

KAWA

codzienne świeżo palona po zł 10,—, 12,—, 14,—, 16,—, 18,— za eden kilogram. Wysyłka odwrotnie za pobraniem pocztowym. Przy wysyłce 4 1/2 kg opakowania i porta nie zalicza się.

EDMUND RIEDL

Import herbaty, kawy i wina.
Rok zał. 1880. Lwów, Rutowskiego 3.

Kosmetyki

Dr. J. Świtalskiej

Instytut piękności i zdrowia poleca

Perfumerja J. Domicz
Poznań, pl. Wolności 7.

Broszurki wysyłam na żądanie gratis.
Pw 7044-45,46

Jan Bilski

porucznik - pilot 3 pułku lotniczego
i ś. p.

Feliks Lipiński

podporucznik - obserwator 3 pułku lotniczego

poległ śmiercią lotnika w dniu 12 listopada 1929 r., w czasie wykonywania lotu ćwiczebnego. W poległych stracił pułk wybitnych oficerów i wzorowych kolegów. zw 20 191

Wyprowadzenie zwłok ś. p. por. Bilskiego z kostnicy Szpitala Wojskowego, odbędzie się w dniu 14 b. m., o godz. 14 na cmentarz parafjalny w Jeźcach.

Wyprowadzenie zwłok ś. p. ppor. Lipińskiego z kostnicy Szpitala Wojskowego, odbędzie się w dniu 15 b. m., o godz. 9 na cmentarz garnizonowy.

Nabożeństwo żałobne za spójność duszy obu Poległych, odbędzie się w dniu 15 b. m., o godz. 9.30 w kościele Garnizonowym.
Cześć Ich pamięci!

Dowódca, Korpus Oficerski i Podoficerski
3 pułku lotniczego.

Dnia 11 b. m., o godz. 5.30 po poł., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa żona, najtrojskniejsza matuchna, nasza ukochana córka, siostra, szwagierka i ciocia, ś. p. zw 20 182

z Białeckich

Wanda Szyllerowa

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 14 b. m., o godz. 14, z domu żaloby.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z córką, matka i rodzina.
Jarocin, Poznań.

Dnia 12 listopada 1929 r., zginął tragiczną śmiercią lotnika, nasz najdroższy syn i brat, ś. p. zw 20 190

Jan Bilski

porucznik-pilot 3 pułku lotniczego w Poznaniu

przeżywszy lat 28. Pogrzeb odbędzie się w dniu 14 b. m., o godz. 14, z kostnicy Szpitala Wojskowego na cmentarz jeżycki.

W głębokim smutku pogrążeni
rodzice, rodzeństwo i szwagier.

Dnia 12 listopada 1929 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich cierpieniach, nasza ukochana matka, teściowa i babka, ś. p.

**z Goliniewiczów
Marja Polcynowa**

przeżywszy lat 82. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 15 b. m., o godz. 15.30, z kostnicy cmentarza Farnego. zw 20 176

W ciężkim smutku pogrążeni
córka, zięć i wauki.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Za tak liczne dowody współczucia, okazane nam z powodu zgonu kochanego męża i dobrego ojca, ś. p. Tw 655

Wilhelma Brauna

składamy tą drogą wszystkim Krewnym i Znajomym, w szczególności towarzystwom: Ruder-Club „Neptun”, Poznań E. V., Radfahrer Verein Poznań, Männer-Turnverein Poznań Tow. zap. I. Schwimmverein Poznań 1910, Kaufmännischer Verein zu Poznań E. V., Posener Handwerkerverein, Cechowi Cukierników w Poznaniu, Związku Pomocników Gastronomicznych; za podniosły śpiew towarzystwu Verein Deutscher Sanger i orkiestrze Posener Posauenchor oraz Rady kon. syst. p. D. Staemmlerowi za słowa pełne stuchy wypowiedziane przy drogich nam zwłokach

serdeczne podziękowanie!

**Joanna Braun,
Gerhard i Ruth Erhorn.**

Poznań, dnia 13 listopada 1929 r.

STARY

NIE IDŹ

za głosem kieszeni,
nie staraj się na gwałt
z małżeństwa zrobić interes,
— bo miłości nie kupisz,

a szczęścia

małżeńskiego tak łatwo
nie zaznasz!

Żeń się z tą, do której
ciągnie Cię serce i po
obrączki przyjdźcie na
Nową 11 do W. Mayera
ul. L. Nalaskowski.

Pw 613-621

Okazyjna sprzedaż

domu z placem

cirka 1800 kw metr na dobieć miejscu, przystanek trzech tamwan tano. wpłaty 30 tysięcy, bez długu, wprost od właściciela informację

ul. Dąbrowskiego 36.
Cukiernia JW 2995

Przyzwyczajenie to druga natura

Dziś to jeszcze igraszka dla waszego młodościwa wlewać do kąpieli "4711". Ale w przyszłości ta woda stanie się częścią niezbędnym — przyzwyczajeniem. Bo wtedy z dziecka wyrosnie człowiek dojrzały, który zrozumie, jak dobroczynnie i ożywczo działa na nerwy "4711".

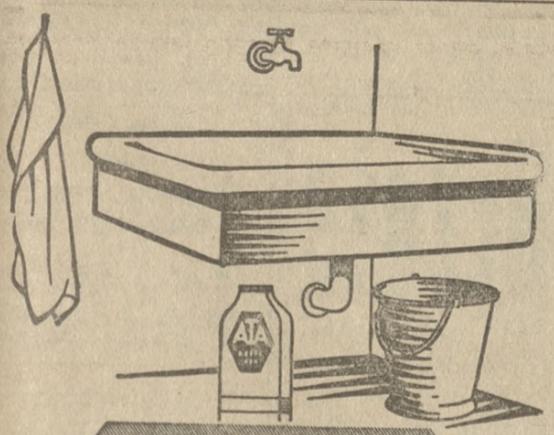
4711 Eau de Cologne

Wytwarzana całowicie w kraju przez generalnego zastępcę — firmę Z. BOCHNER i S-ka, Dziedzice.

nw 5333

PARCELE

budowlaną na Wildzie sprzeda:
„Materiał Budowlany“, Sp. Akc.
 w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 23.
 Pw 47-45, 20

Maszynki do mięsa.
 Maszynki do mleka.
 Maszynki do czyszczenia noży.
 Maszynki do czyszczenia dywanów,
Wagi kuchenne,
 Żelazka do prasowania,
 na dusze, węgiel i elektr.
Sprzęty kuchenne,
 alumini. i emaliow.
 poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze

Ed. Karge,
 Poznań, ul. Nowa 7.
 Założ. 1878 r. Tel. nr. 50-18
 Pw 705-48 51

ATA

Henkla
proszek do szorowania
 Ata czyści i glansuje wszystko

Motor „BENZ“ 6 P. S.
 Motor „DEUTZ“ 3. P. S.
 Motor „URSUS“ 50/55 P. S.
 Traktor „URSUS“ 20 P. S.
 Maszynę parową 6 P. S.
 Maszynę parową 8 P. S.
 Maszynę parową 10 P. S.
 mam tani do oddania i na mojej składnicy do obejrzenia.
Hugo Chodan, dawn. Paul Seler, Poznań, ul. Przemysłowa 23.
 dw 2852

Dywany
 Pomosty
 Dywaniki
 Chodniki

Poznański
 Dom Dywanów

M. Mindykowski
 Poznań, ul. Żydowska 33.
 Pw 4277 0-147

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH,
 inżynier dyplomowany
 rzecznik patentowy
 Poznań, Przecznica 9.
 Pw 6040-89, 245

POLSKA WYTWÓRNIA

TASMY KALKI

szŁON
 MARKA FABRYCZNA

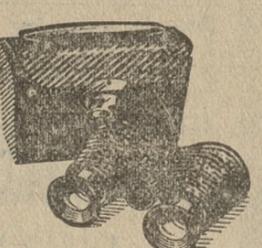

DO MASZYŃ DO PIŚMIANA

WARSZAWA KACZA 4
 TEL. 330-44

Zastępstwo
inż. St. Zdrojewski
 Poznań, Romana Szymańskiego 4
 Telef. 37-48, 60-96

ZEISS GALAN

Lornetka teatralna z optyką Zeiss'a

Niebywale duże pole widzenia / Nadzwyczajna ostrość obrazu, równomierna płaszczyzna / Niezwykła siła światła / Nadzwyczaj wygodna / Łatwe i pewne nastawienie na każdą odległość.

Sprzedaż w składach optycznych

CARL ZEISS JENA

JII prospekt „Galan“ na żądanie wysyła CARL ZEISS. JENA lub pierwszorzędne składy optyczne.
 nw 5071

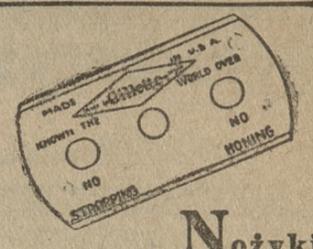
Dobre i tanie
Śniadania
Obiady
Kolacje

wydaje staropolska kuchnia
 Restauracji „TIVOLI“
 Obywatelskiej „
 Szkolna 3 — Wrocławska 35
 Telefon 25-68
 abinety! bpw 877 Koncert

Sprzedam
 lub odnam zaraz obszerne ubikacje i tereny fabryczne tylko poważnemu przedsiębiorstwu. Gdzie? wskaże Kurjer Poznański zw 20183

Poszukuję dzierżawy
młyna gospodarczego
 przemiał 2 0-300 ctr. na dobę, dobra okolica z odpowiednimi zabudowaniami i mieszkaniem. Oferty z dokładnym opisem maszyn i budynków oraz podaniem tenuty dzierżawnej i bliższych warunków proszę kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20184

Poszukuje się
10-12 pokojowego mieszkania
 na parterze, przy Botanicznej lub za Operą. Zgłoszenia Kurjer zw 20148

Nożyki Gillette wyrabia się tylko jednej jakości — **najlepszej**

Najlepszy gatunek stali, najdokładniejsze maszyny, szczegółowa i bezwzględna kontrola jakości każdego nożyka wychodzącego z fabryki tómaczy przyzwyczajeni do doskonałości nożyków Gillette. Żądać wyraźnie nożyków Gillette.

Gillette

zw 3508

Codziennie godzina radości!

Godzina radia to godzina wypoczynku i radości!

Już bardzo bliskim jest czas, gdzie dom bez radioaparatu uważać się będzie za dom małej kultury.

Skoro wydatek na radio może nie przekraczać 40,— zł, — to niema tak biednego domu, któryby nie mógł w ciągu roku uskładać tej sumki! —
Doskonale radioaparaty lampowe oraz detektorowe od 13,— zł poleca: Pw 7056-48, 54

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO TELEFONÓW

Centrala ul. Jasna nr. 9, filja ul. Ratajczaka nr. 30
 Oddział w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 65/66, tel. 738.

CHODNIKI
 od najtańszych jutowych do najwzrostszych gatunków pluszowych i t. p. również materiały do wykładania ciętych pokoi, po cenach bezkonkurencyjnych w największym wyborze tylko w Centrali Dywanów

KAZIMIERZ KUŻAJ
 Poznań, ul. 27 Grudnia 9.
 Pw 6 803/4-44.145/6

Dla czego?

grają wszyscy w najstarszej kolekturze Loterii Państwowej, u Antoniego Kędziory w Poznaniu? Ponieważ tam się najczęściej wygrywa. Jeszcze tylko kilka dni sprzedaży losów 1-szej klasy. Czwartka 10,— zł, połowka 20,— zł.

A. Kędziora, Poznań, Sieroca 5/6 nar. Nowej

F-a P. Szadkowski
 Plac Wolności 11
 poleca
 najkorzystniej jako specjalny skład towarów gumowych **śniegowce i kałosze.**
 zw 20123

HEMOROIDY!
 CZOPKI HEMOROIDALNE GĄSEKIEGO
„VARICOL“
 (z KOGUTKIEM)
 USUWAJĄ BÓL, KRWAWIENIE, SWĘDZENIE, PIECZENIE, ZMNIEJSZAJĄ GUZY (ŻYLAKI).
 ŻĄDĄCIE ORYGINALNYCH CZOPKÓW „VARICOL“ z PLOMBĄ.

Okazyjnie na sprzedaż
 aparat do piwa na 4 kurki do zakładania w sklepie kompl. z przewodami.

Kasa registracyjna National
 normalna wielkość z 9 tastrami dla personelu
wózek bufetowy
 nadający się specjalnie na dworzec, z którym można po peronie rozwozić. Zgłoszenia proszę skierować W. T. 330. Kuklinów, pow. Krotoszyn, „Konsum“, zw 20 154

Szukasz szczęścia?
 kup ćwiartkę losu za 10 zł a możesz za kilka dni być właścicielem 80 000, 40 000, 20 000, 10 000 zł W piątej klasie przez wygranie u mnie 150 000 zł kilka osób się z bogaciło.
 zpw 20 17.

A. KĘDZIORA
 Najstarsza kolektura w Poznaniu, Sieroca 5/6 róg Nowej

LUKSUSOWE MIESZKANIE
 niedaleko Parku Wilsona, 6 obszernych, pięknie rozłożonych pokoi, wielki przedpokój, dużo ubikacyj pomocnych, wszelkie wygody, oddam korzystnie z częścią b. eleg. urządzenia. Zgłoszenia do Kurj. zw 20 172

Oryginalne piece stałe i przenośne oraz kuchnie opancerzone

znane na rynku pod nazwą

„PATENT SZRAIBER“

dla ogrzewania mieszkań, biur, szkół, koszar itp. od wykwintnych majolikowych, z gruntu emalierskiego, do najprostszyc krytych lakierem ogniotrwałym.

Piece te przewyższają zaletami piece kaflowe i innych systemów. **głównie dzięki prostocie i mocy swej konstrukcji, trwałości, stałej hermetyczności, oszczędności na opale i taniości.**

Piece opancerzone „patent Szaiber“ zostały zbadane protokularynie, polecane okólnikami i skutkiem tego szeroko stosowane przez: Ministerstwa Robót Publicznych — Spraw Wojskowych — Komunikacji — Pocht i Telegrafów oraz cały szereg instytucyj rządowych, samorządowych i prywatnych, jakoteż nagrodzone srebrnymi i złotymi medalami.

Wynalazek polski.

Opatentowane we wszystkich krajach.

Wyrób krajowy.

Sprzedaje i ustawia

Wyłączne
Przedstawicielstwo

Materiał Budowlany

Spółka Akcyjna Centrala w Poznaniu,
ul. Sew. Mielżyńskiego 23 Tel. 29-76 i 38-74.

Oddziały: w Toruniu, ul. Żeglarska 27 — w Grudziądzu, ul. Łakowa 11 — w Bydgoszczy, ul. Florjana 8.

Szczegółowe oferty i prospekty na żądanie.

Pw 6885-45,90

Nowocześnie urządzone

Zakłady Galwanizacyjne

Przyjmuję wszelkie przedmioty jak: części samochodowe, stołowiznę itd. do niklowania. Także odnawiam i bronzuję wszelkie żyrandole. Zapewniam skorą i fachową obsługę.

WL. CZERNIAK

Zakłady Elektrotechniczne i Galwanizacyjne
POZNAŃ

27 Grudnia 19. Tel. 55-11 Mickiewicza 18.

Niniejszem donoszę uprzejmie Szan. Publiczności, że z dniem 14 listopada r. b., otwieram przy ulicy Półwiejskiej 20

SALON FRYZJERSKI

dla pań i panów

urządzony wykwintnie, higienicznie, zaopatrzony w najnowsze aparaty do masażu

Polecam się łaskawym względem Szan. Publiczności.

zw 20-81

SALON FRYZJERSKI

ul. Półwiejska 20, tel. 50-63.

Obsługa rzetelna! Ceny przystępne!

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj z 12.—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 108.
Pw 6936-46,27

Bardzo piękny majątek

w Poznańskim, kupno okolicznościowe, ca 1700 mg. pszennej ziemi, systematycznie drenowanej, szacunek gruntowy 4.— mk. z morgi. pełne inwentarze i żniwo, blisko dworca, szosa na miejscu, bardzo dobrze odbudowany, natychmiast do nabycia. Oprócz powyższego, dzierżawa 1000 morg i rozmaite inne majątki na sprzedaż.

K. SWINARSKI

rok założ. 1888 zw 20 187

Poznań — Działynskich 3 — Telefon 31-43.

Osady

z parcelacji prywatnej folw. Karmin, pow. Szamotuły Osady o obszarze od 7 i pół do 20 ha. z częściami budynkami do rozbiórki. Ziemia pszenno-buraczana drenowana i łąki.

Stacja kolejowa Nojewo wzgl. Pniewy odległe 5 klm Termin sprzedaży na miejscu odbędzie się w dniu 22 listopada r. b. Sprzedaż przeprowadza i wszelkich informacji udziela: P 7045-46,48

Stanisław Juracki

upoważniony do przeprowadzenia parcelacji na terenie województw Poznańskiego i Pomorskiego
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 26 — Telefon 25-47.

HOTEL pierwszorządny w Poznaniu na sprzedaż. Zgłoś do Kurjera Pozn zw 20167

Piękna duża nieruchomości

w Poznaniu, z bardzo dobrym oprocentowaniem sprzedam korzystnie zaraz. Wpłaty najmniej 250 tys. złotych. Oferty Kurjer Tw 647

Rządca

pod ogólną dyspozycją, tylko pierwszorządna siła, znajdzie w większym majątku w Poznańskim stałą posadę Panowie, którzy mają długoletnią praktykę poza sobą i posiadają znajomość w hodowli inwentarza i mogą się okazać, że prowadzili samodzielnie większe majątki, zechcą nadesłać podania z odpisami świadectw i referencjami do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 175

Donoszę uprzejmie, iż w czwartek, dnia 14 listopada r. b. urządzam

wieczór wieprzobicia

na który Szan. Gości oraz Sympatyków uprzejmie zapraszam

Z poważaniem

Z. Jankowski

Restauracja Boulevard

Plac Nowomiejski 5. Tel. 29-08.

Pw 7056-46,59

Rozkład jazdy autobusów

Autobusy odchodzą z Poznania:

do Kórnik, Srody, Zaniemyśla: 13,10 i 19,30

do Kórnik, Srody, Miłosławia: 9,40 i 18,10

do Swarzędza, Kostrzyna, Nekli, Wrześni: 11,50 i 19,00

do Mur. Gośliny Skoków, Wągrowca: 12,20 i 19,20

Autokomunikacja Sp. z o. o. Poznań

Informacje telefony: 35-95 i 41-20.

Uwaga: Autobus wychodzący dotychczas z Wągrowca przez Skoki, Mur. Goślinę, do Poznania o godz. 16-tej, wychodzi teraz o godz. 15-tej t. j. o godzinę wcześniej. zw 20129

Ucznia

syna ucziwych rodziców poszukują natychmiast. Zgłoszenia przyjmuje:

J. Ebertowski,

ul. Nowa 10.

Pw 7041-46,15

300 złotych nagrody!

tej osobie, która dopomoże nam do odnalezienia skradzionych w naszej firmie opon samoch. Michelin oraz dynamoszyn Bosch i Ford. — Wartości 300 złotych.

Franpol, Grobla 27.

Tel. 32-65.

zw 201-5

To jest

nowe opakowanie papierowe znanej

Musztardy „PALMO“

1/8 kg 0,35, 1/4 kg 0,65, 1/2 kg 1,25 zł.

nr 128

Mieszkanie

komfortowe 5-pokojowe w śródmieściu, możliwie w okolicy ulicy Jasnej poszukuję najchętniej wprost od gospodarza. Oferty pod 4311 do Reklamy Polskiej, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 6 Kw 1-58

Panienska

z lepszej rodziny, znająca doskonale gospodarstwo domowe, poszukuje posady u starszej samotnej osoby. Oferty Kurjer adw 72 000

! Strzeżonego Pan Bóg strzeże!

Zaden automobilista nie powinien wyjeżdżać bez podręcznej apteczki. O nieszczęście lub przelotną niemoc nietrudno, a natychmiastowa pomoc chroni od poważnych następstw. nw 5358

Prosimy żądać naszych cenników, w których podajemy skład w miejscu.

Fabryka „SANATOR“ w Bydgoszczy.

Drzewa i krzewy owocowe strasznie ucierpiały od mrozów ubiegłej zimy. Osłabione rośliny łatwiej, aniżeli silne ulegną pasorzytom. To też posiadacz chociażby kilku drzewek oraz władze, którym powierzona jest piecza nad drzewostanem, winny już w listopadzie dokonać pierwszego spryskiwania

ARBOSALUSEM

Nasze Arbosal - Karbolineum niszczy dwukrotnym spryskiwaniem, w listopadzie i w lutym doszczętnie wszystkie zimujące pasorzyty tak bakterje grzybowe, jak jajka, larwy, chrząszcze i gąsienice.

Ostrzegając przed mało wartościowymi naśladowaniami stwierdzamy, iż o działalności naszego fabrykatu wypowiedziały się pochlebnie Polskie Stacje Doświadczalne, Izby Rolnicze, liczni powiatowi i prywatni ogrodnicy posiadacze ogródków działkowych etc. Pw 6794-45,39

Oryginały uznań i podziękowań wyłożone są w biurze naszym do wglądu Sz. interesentów. Cena zł 2,— za 1 kg., przy beczce zł 1,75 wyłącznie opakowania loco Poznań. — Bezpłatne prospekty wysyłamy odwrotnie.

Fabryka środków do zwalczania szkodników

„UNIVERSUM“, POZNAŃ, ul. Franciszka Ratajczaka 38

Oglądajcie
naszą
niedzielną
wystawę

PALTA damskie - SUKNIE - FUTRA

Najpiękniejsze modele Największy wybór Znane najniższe ceny Kw 1146
KONFEKCJA DAMSKA BRACIA KOZŁOWSCY, Poznań, Wroniecka 1-2, Kramarska 21-22.

Oglądajcie
naszą
niedzielną
wystawę

Wróciłem

Dr. med. Heider

lekarz, specjalista w chorobach skóry i dróg moczowych.
Poznań, ulica Wielka 7. zw 201045

Fabryka konfekcji damskiej poszukuje zaraz

przedstawiciela - konfeksjonera

Reflektujemy tylko na siłę pierwszorzędna o dobrej prezencji, znającą doskonale rynek pozn. - pomorski, mogącą się wykazać prima referencjami, oraz złożyć odpowiednio gwarancje. Spieszne oferty z podaniem curriculum vitae, fotografią, referencjami oraz wysokości żądanego wynagrodzenia skierować do „PAR” Al. Marcinkowskiego 11 pod 46,64 Pw 7058-46,64

Kupiec

żonaty, lat 32, posiadający własne mieszkanie z telefonem w Poznaniu, poszukuje jakiegokolwiek zatrudnienia w mieście lub na prowincji. Na żądanie mieszkanie wraz z umeblowaniem (3 pokoje i kuchnia z przynależnościami) stawia do dyspozycji jako gwarancję. Branża obojętna. Spieszne propozycje uprasza się do eksped. Kurjera Pozn pod zw 20 067

Komercjalista

kawaler, z wyższym wykształceniem, praktyką handlową w kraju i zagranicą, zdolny organizator, pierwszorzędne referencje, poszukuje posady kierownika handlowego lub administracyjnego. Zgłoszenia R a w i c z, skrytka pocztowa nr. 23, zw 20 134

Kupiec

w średnim wieku (żonaty i dziecko), poszukuje posady jako kierownik do składu towarów kolonialnych lub do młyna w Poznańskim. Zabezpieczenie na życzenie można stawić. Łaskawe szybkie zgłoszenia uprasza się złożyć do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 068

Przedstawiciela

stałego na Poznań i okolice, dobrze wprowadzonego w eleganckich magazynach konfekcji damskiej i męskiej, poszukuje fabryka Pasków i getrów. Łaskawe oferty do Wegbreit, Warszawa, Nalewki 17. zw 20 178

Rutynowanego przedstawiciela

na m. Poznań i bliższą okolicę do sprzedaży win krajowych i zagranicznych oraz soków i do kasowania naleźności, mogącego złożyć kaucję 10 000,— zł, poszukuje znana fabryka wódek i likierów — hurtownia win w Poznaniu. Pierwszeństwo mają osoby, posiadające długoletnią praktykę w tej branży. Zgłoszenia z odpisem świadectw, polecań uprasza się skierować do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 180

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Młyn i fabryka pszennej krochmal

obszaru ca 6 000 m, z kompletną maszyną i urządzeniem, gotowa do uruchomienia, w miejscowości z stacją kolejową jest na sprzedaż na korzystnych warunkach lub na zamianę na inną nieruchomość. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 20 189

Handlowiec

rzutki energiczny organizator z kaucją kilkudziesięciu tysięcy, poszukuje stanowiska kierowniczego w zdrowym przedsiębiorstwie lub udziału zagwarantowanego. Solidne propozycje do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 133

Wystawowy Hotel

„POLONJA“

w POZNANIU
wydzierżawia

pokoje umeblowane

jedno, dwu i trzyłóżkowe, na dłuższe okresy, na dogodnych warunkach. Pokoje są czyste, gustownie umeblowane, zaopatrzone w telefony, bieżącą ciepłą i zimną wodę, sygnalizację, centralne ogrzewanie, światło elektryczne itp. W gmachu znajduje się: 2 windy osobowe, restauracja, parowa pralnia, łazienki, fryzjerna, warsztat krawiecki itp. Wszelkich informacji udziela: Administracja Hotelu „POLONIA“, Poznań, ul. Grunwaldzka 18. Telefon 77-52, 77-53, 77-54. Kw 1150

Stodoły drewniane

każdej wielkości dostarcza szybko G. WILKE, handel drzewem. Poznań, Sew. Mielżyńskiego 6. dw243-

W sprawie zapobiegawczej firmy P. Jankowska, właśc. Stanisław Wyrwa Wernicki, Poznań, ul. Podgórna 10, odmawia się wnioskowi z 12 października 1929 o udzielenie odroczenia wypłat na koszt wnioskującej firmy. Poznań, dnia 7 listopada 1929 r. Sąd Grodzki 2a. nw 4945

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Na podstawie uchwały Walnego Zebrania Akcjonariuszów z dnia 22. 12. 1928 (w myśl Rozp. Prez. Rzeczp. z dnia 20. 3. 1928 — o przerechnowaniu bilansów) podwyższony został kapitał akcyjny niższej podpisanej Spółki Akcyjnej o zł 150 000 przez wydanie II. emisji akcji 100-złotowych brzmiących na okaziciela.

Dotychczasowi akcjonariusze otrzymają na 4 stare akcje 100-złotowe 1 nową akcję 100-złotową II. emisji bez jakichkolwiek dopłat. Odcinków się nie wydaje. dw 2844

Szanownych akcjonariuszów upraszamy o odbiór akcji nowej emisji i przedłożenie w tym celu piaszczy I. emisji do ostemplowania codziennie w biurach naszych przy ul. Stolarskiej nr. 7, pomiędzy godzinami 9—13 i 16—18, najpóźniej do końca grudnia r. b.

Celem przeprowadzenia ostatecznej likwidacji odcinków na akcje I. emisji proponujemy Szanownym Akcjonariuszom skup wzgl. sprzedaż odnośnych odcinków, dając możliwość załatwienia wymiany na pełne akcje 100-złotowe.

SPÓŁKA STOLARSKA Sp. Akc.
w Poznaniu.

L. 2063/29.

Państwowy Magazyn Wyrobów Tytoniowych w Poznaniu, ul. Matejki 9, ogłasza niniejszem publiczny

Przetarg ofertowy

na zwózkę lokalną towarów Monopolu Tytoniowego w roku 1930 t. j. na czas od 1 stycznia 1930 do 31 grudnia 1930 r.

Blizsze warunki przetargu i obowiązki kontrahenta zawarte w „Ogólnych postanowieniach co do przewozu towarów monopolowych”, przejrzeć można w Biurze Państwowego Magazynu Wyrobów Tytoniowych, Poznań — Matejki 9, gdzie też należy wnieść oferty w zamkniętych kopertach, w terminie do dnia 30 listopada 1929 r.

Kaucja ofertowa (wadjum) w wysokości 500,— zł, wyrażnie pięćset złotych, winna być złożona w miejscowej Kasie Skarbowej na rachunek sum depozytowych do dyspozycji Państwowego Magazynu Wyrobów Tytoniowych w Poznaniu, a poświadczenie złożenia wadjum winno być dołączone do oferty. dw 2851

W ofercie należy zaznaczyć, że „Ogólne postanowienia” co do przewozów towarów monopolowych są oferentowi znane.

Państwowemu Magazynowi Wyrobów Tytoniowych przysługuje prawo swobodnego wyboru ofert, mających być zatwierdzonymi, bez względu na cenę, jak też unieważnienie całego przetargu bez podania powodów, o czym ostatecznie decyduje Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego. Oferty nie odpowiadające warunkom niniejszego przetargu, nie będą rozpatrywane.

KIEROWNIK P. M. W. T.
Zbigniew Kilarski

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Koldry
puchowe i watowe, materace wiosienne, wełniane i włókna polca po najniższych cenach Nowa Wytwórnia Pościeli Maria Gnoińska, Poznań, plac Świętokrzyski 1. Surowy wólcian przyszywane koldry i materace używane do przetróbki i pokrycia. Zamówienia z prowincji załatwia odwrotnie. zw 72 551

Pianino
jak nowe za gotówkę sprzedam. Obejrzeć codziennie między 2—3. Gdzie? wskaze Kurjer zw 72 661

Wózeczki
zabawek wybór. „Świątek dziecięcy”, Kraszewskiego 11, zw 72 536

Piece
żelazne, jeden mniejszy, drugi większy korzystnie sprzedam. — Skarbowska 14, parter, lewo, telefon 56 07. zw 72 952

Dwa
pokoje słoneczne, frontowe, balkon od piętnastego za trzymiesięcznym wynagrodzeniem. W. Garbary 18, II, Binek, zw 72 991

Motor - Diesla
Dziut 12 K M. Motor Ursus 10 K. M. tanio sprzedam. M. Broński, Poznań, Nowa 6, tel. 7-64. zw 72 363

Salon
Ludwika XVI doskonale utrzymany fabrykat. Sroczyńskiego. Oferty Kurjer zdw 72 336

Płaszczki
dziecięce tania! hurtownia Rybaki 10, II, lewo. Pw 6043-44 12

2 parcele
na Winiarach sprzedam. Murawski, Gen. Kosińskiego 17 a. zw 71 554

Skład
przy ul. Wodnej sprzeda Matejki, Poznań, Rybaki 20a. zw 72 889

Młyn
parowy IV. piętrowy, przemiaru 100 ctr., zabudowania gospodarskie masyw, murowane, willa 9 pokoi kuchnia, do tego 18 morgów pszennej ziemi, od miasta powiatowego 2 klm., bogata okolica, Poznańskie. Cena 60 000, wpłaty 15 000 zł, reszta do 5 lat. Spieszne osobiste zgłoszenia „Pawilon”, Poznań, Marszałka Focha 15, tel. 62-80. zw 72 895

Sprzedam
2 piece żelazne, 2 łóżka żelazne, 2 stoły Zakrzewska, Gajowa 4. Pw 7049 59,71

Dem
o dwóch pokojach kuchni, ogród jedna stacja od Poznania, cena 8 000 zł, wpłaty 4 000, sprzeda „Krakus”, Poznań, Pocztowa 30, zw 72 964-4

Autobus
jak nowy koncesjonowany, dobra linja sprzedam korzystnie. Poważne oferty Kurjer zdw 73 043

Willę
12 pokojową z ogrodem za 85.000 wpłaty 40—50.000 sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 73 054

Skład
przy Starym Ryнку nadający się na każdą branżę na sprzedaż. — Kurjer zdw 72 983

Olej
codziennie świeży, znany od dziesiątek lat ze swej jakości poleca hurtownie i detal, po cenach bezkonkurencyjnych. Pierwsza Poznańska Olejarnia W. Wadzyński, ul. Niska 24 (Jeżyce), zw 72 988

Pokojową
skrzynkę muzyczną sprzedam za 65 zł. Dominikańska 5, I, lewo. dw 2 802

Rower
na sprzedaż. Osieki, Pocztowa 27. zw 73 018

Nowy
elegancki czarny płaszcz damski (model) futrzaniem kołnierzem sprzedam za 200 zł. Zgłoszenia od 16—18 godz. Cieszkowskiego 7, II, wprost. zw 73 022

Fortepian
skrzydło. Młyńska 3, III, zw 69 792

Gospodarstwo
24 hektary, rola średnia, inwentarz kompletny, cena 50 000, wpłaty do 30 000, spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 72 722/3.

Parcele
budowlane przy dworcu a Łwicy i szosie berlińskiej 2 zł za 1 m² na sprzedaż. Adres wskaże filja St. Rynek rw 7 050/51.

Tanio
się ubierziesz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a. Pw 6 630-1

Kanapy
leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka 81. zw 72 925-6

Niebywała okazja
4 morgi ziemi przy Poznaniu sprzedam lub cześćlowo. Łaska, we zgłoszenia do Kurjera zw 73 046

Anodówkę
akumulatorka 120 volt okazynie 100 złotych sprzedam. Górna Wille 21, parter, lewo, zw 73 011-2

Skład
2 pok. kuchnie, towarem, magłem 6 000 wielki wybór innych wskaze „Poznańska Informacja”, Fredry 1, II. zw 73 035-6

Szory
półszorki nowe i używane na składowie. Razer, Szewska 11. bpw 990-1

Z powodu
zwinięcia hodowli kur rasy zielononóżek oddaje tegoroczne kurki i koguty. Cena za 9 kur i koguta 100 zł włącznie opakowania. — Kurki i koguty są z różnych hodowli, nie spokrewnione. kurki nieśd będą w początkach listopada. Zgłoszenia: Majatek Unisław dw 2612

Mebie
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanisławski, Woźna 12 (Butelska), bpw 925

Mebie
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, tel. 64-25. Pw 6180 41,75

Do „Primusów“
części zapasowe jak: palniki, obraczkę, igły itd poleca E. Karłowicz, ul. Nowa 7. Pw 6 636-43,07

Samochody ciężarowe
wszelkiego rodzaju nowe i używane tanio i na dogodnych warunkach „Komna” Sp. z o. p. Automobile, Poznań, Dąbrowskiego 83/85, telefon 77 67 i 54-78, nw 5134

Mebie
w wielkim wyborze na dogodnie spłaty poleca K. Bakos, ul. Wielka 12. Odstawiam własnym samochodem. zw 71 185

Płaszcz
zimowy damski sprzedam. Młyńska 3, III. zw 69 397

Futra
posiadam na składzie wielki wybór futer karakulowych z całych skór. Zrebraki francuskie, nutria, piżmowcowe, senlowe różnego rodzaju futra. Najprzedniejszych gatunków oraz skóry każdego rodzaju wydry wirsyjskie, brazywe, fokowe. Blamy polecam bardzo tanio. Łajewski, Poznań, Fredry 1. Kw 1 134

Zegarki
zegary, biżuteria, oraz budziki w wielkim wyborze poleca K. Ostrowski, ul. Wielka 15, bpw 820

Mebie
tanio poleca Kalkus, Wrocławska 19. zw 71 131

Wózki
dziecięce dla lalki, rowerki tanio Gumy, 27 Grudnia 15, podwórze zw 71 283

Pianino
sprzedam Fabryczna 34, parter, lewo. zw 72 897

Sypialnia
biała, dobrze utrzymana, tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zw 72 844.

Kapelusze
krawaty, koszule najkorzystniej w firmie „Elegant”, Wrocławska 30. zw 72 842

Parcele
budowlane w Puszczykówku m²
od 2 począwszy do sprzed. „Tekstyl”. Kantaka 6.
zdw 72 214

Plac
narożny, 5 500 metrów, częściowo
zabudowany przy kościele Je-
życim oraz parcie 3/5 morski
krawiec Jeżycki. Cena 100 000.
warunki dogodne. Kurjer
zdw 72 841

Fierścionek
brylantowy damski. Zgłoszenia
Kurjer zdw 72 852

Motocykl
bieg, sprzęt, starter 600 zł —
sprzedam. Ciernka, Mostowa 30,
III. pr., prawo. zdw 72 858

Dom
5 pokoi, kuchnia, stajnia garaż,
6 morg. ogrodu, stacja od Pozna-
nia, komunikacja autobusowa w
miejscu. Cena 30 000. Wpłaty 20
tys., reszta podług umowy. Zgło-
szenia Kurjer zdw 72 785.

Futro
damskie, nie sezonowe, czarne ży-
rasy, kołnier szalowy kangury,
okazyjnie za 850.— sprzedam.
Młyńska 6, pracownia „Strój”.
zdw 72 772

Dom
piętrowy przy ruchliwej ulicy,
nadający się dla rzeźnika lub in-
ny interes, korzystnie na sprze-
daz. Zgłoszenia Cichy, Grodzki,
Zielona 3. zdw 72 771

Samochód
osobowy N. A. G. nadający się
do przeróbki na autobus albo na
ciężarówkę, tania na sprzedaż.
Wiadomość we firmie samocho-
dowej: Warsztat mechaniczny i
automobilowy, Poznań, ul. Skoś-
na 16/17. zdw 72 800

Pianino
elektr. tania sprzedam. Dąbrow-
skiego 45, podw. parter, prawo.
zdw 72 804

Okazyjnie
futro sepalowe, ładne, korzystnie
sprzedam. Przecznic 4. II. lewo.
zdw 72 802

Sprzedam
75 kg. bułki mielonej po cenie
bardzo przystępnej. Zgłoszenia
Agencja Kurjera, Kostrzyzna,
nr 5 350

Szery
wyjazdowe para i jedynka dobre,
sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
zdw 72 791

Kuchnia
na sprzedaż. Ul. Młyńska 17. II.
piętro, wprost. zdw 72 714

Damskie futro!
okazyjnie, obszerne, brązowe
fronce, nowe, wysoka figura —
sprzedam. Adama Focha 27,
front, wejście I. IV. piętro.
zdw 72 822

Restauracja
jadłodajnia przy ruchliwej ulicy
zaraz na sprzedaż. Oferty Kur-
jer zdw 72 741.

Futro
mieskie sprzedam tania. Tyra-
bowska, Mielżyńskiego 22. 4.
wejście, I. p. zdw 72 781

Ogródek
działkowy sprzedam. Szamarz-
skiego 13. Chwaliszewo, zdw 72 755

Stół
2,20 m. długość, regaly, płyty do
stołów. Anfilnik, Chwaliszewo 76,
zdw 72 750

Fabrykę cukierków
w pełnym ruchu, wyrabiała
niezawodny towar z bardzo
dużą klientelą, w dużym mie-
ście zamieszkanym, na dogod-
nych warunkach wydzierżawie.
Zgłosz. do Kurjera zdw 72 769.

Futro
damskie karakul, skunksem,
prawie nowe, cena 800, sprze-
dam. Ogrodowczyk, Wielkie Gar-
bary 53. zdw 72 768

Meble
sprzedaje najtaniej ratami. Sto-
farnia, Wielkie Garbary 41.
zdw 72 874

8 1/2 złotego
kosztuje nadal serwis do kawy
porcelanowy, 39 złotych serwis
obiad., porcel. 6 osob., 55 złotych
serwis obiad., porcel., 12 osob., 28
złotych 1/2 tuzina noży i widełek
Alpaka, Piecze żelazne wyjątko-
wo tania lecz tylko w Hurtowni
Porcelany, Wroniecka 24, w pod-
wórzu. zdw 72 873

Wózek
rowerówkowy z zabawką wybór —
„Świątek dziecięcy” Kraszew-
skiego 11 zdw 60 591 2

Pianino
tania sprzedam. Ul. Strzelecka
26, III. pr., prawo. zdw 72 835

Kanarki
parkę oraz samice zaraz sprze-
dam. Staszica 7. I. lewo.
jw 2 990

Suknie
wielozarowa jasna, na średnią fi-
gurę sprzedam tania, od 4—7.
— Aleje Marcinkowskiego 25, wy-
soki parter, lewo. Kw 1 150

Jadalnię
ciemno dębową z zegarem sprze-
dam. Śniadania, Grochowe Łąki
4. rw 7 567

Samochód ciężarowy
Benz Gageau, nośność 2 tony na
kardania, pęty gumach, re-
jestrowany, gotowy do jazdy, —
sprzedam natychmiast bardzo ta-
nio. Spieszne zgłoszenia przyjmu-
je Kurjer zdw 72 978

Pianino
czarne sprzedam 800 zł. Wiśniew-
ski, Prusa 18. zdw 72 882

Fortepian
(Spinnagel — skrzydło), bardzo
dobrze utrzymane, okazjnie na
sprzedaz. Blizsze informacje św.
Marcin 61, u portjera. zdw 72 951

Frakowe ubranie
mało używane na sprzedaż (na
średnią figurę). Informacja: plac
Działowy 8, parter, podwórze, na
prawo. Kowalski. zdw 72 950

Sygnety
z herbem w kamie-
niu. Gasiorowski i
Frankowski — św.
Marcin 34. Telefon
55 28. bpw 949

Pluszowy
plaszcz dobry, ciężkie palto,
średnia figura tania. Zaczęte 2,
parter, róg Jasnej. zdw 73 068

Z powodu
kupna samochodu ciężarowego
sprzedam jedynką platformę
oraz konia z zaprzęgiem. Hugo
Chodan dawn. Paul Seler, Poz-
nań, ul. Przemysłowa 23.
zdw 73 079

Motory elektryczne
10 KM, 220 volt 5 KM 440 volt
sprzedam bardzo korzystnie z gwa-
rancją Franpol. Grobla 27, tele-
fon 32 65. zdw 72 987

Fabrykę
masowego artykułu wartości 25
tys. zł w Poznaniu sprzedam lub
zamienię na mniejszą nieruchom.
parcele budl. autobus lub skład
detaliczny, branży obrotowej itp.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 72 974

Drukarnia
na prowincji, skład papieru, mie-
szkanie za 32 000. Świecna ezyst-
stancja, sprzedaż dla chorob. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 72 972

Sprzedamy
natychmiast za niską cenę skład-
nice o powierzchni 110 m² z bocz-
nicą kolejową w Poznaniu. Przy
składnicy ubikacja biurowa, tele-
fon, światło elektr. Zgłoszenia
uprasza Kurjer zdw 72 977

Pies
na szczyry u portjera, Jasna 19.
zdw 73 000

Lokomobila Fiöthera
7 atmosfer, 12 konna, 15 m²
ogrzewanie, jak nowa, gotowa do
użyciu, oraz mały garnitur na-
rowy 6 konny, lokomobila Mar-
schalla, m'ocarnia bembn na
kulkach, 60 szeroka, podwójne
czyszczenie, kompl. z pasami i
narzędziami sprzedam tania na
spłacie Roman Kotliński, Kórnik,
nr 5 354

Gdynia
plac budowlany 1 000 m² bardzo
przystępnie sprzedam. Oferty do
„Par”, Toruń, pod „Gdynia”.
Pw 7 051-64.430

5 KUPNA

Karakul
kołnierz meski, czapka i skórka
duża kupie. Cena, adres Kurjer
zdw 72 783

Kupię
rzeźnictwo na wsi lub skład na-
dający się. Zgłoszenia Agencja
Kurjera Poznańskiego, Gniezno
502. nr 5 344

Wosk
kupuję każdą ilość. Drogerja
Piatkowski, Półwiejska 4.
zdw 72 744

Orzechy
 włoskie i łaskowe, prima gat.
kupie. Oferty do Kurjera
zdw 72 760

Poszukuje
składu przy ruchliwej ulicy w
Poznaniu, najchętniej takiego,
który się nadaje na krótkie to-
wary i artykuły mieskie. Oferty
Kurjer zdw 72 756.

Kupię
futro używane, nadające się dla
szefera Oferty z podaniem ceny
oraz krótkim opisem upraszam
do Kurjera zdw 72 748.

Kołnierz
meski wydra lub skórka dobrze
utrzymana kupie. Oferty Kurjer
zdw 72 910

Wózki
używane kupuje Razer, Szewska
11. bpw 954-5

Kunuje
za gotówkę meble wszelkiego ro-
dzaju rzezy. Dom Komisowy,
Podgórna 2. Pw 4 946

Dentyst. - techniczne
maszyny używane kupie. Zgło-
szenia Kurjer zdw 72 933

Uwaga!
zakupujemy używane akumula-
tory samochodowe oraz napra-
wiamy takowe z roczną gwaran-
cją. Franpol, Grobla 27, tel. 32 65
zdw 72 968

6 KAMIENICE

Kamienica
cena 75 000, wpłaty 35 000 dochód
7 000 sprzedam, Zielke, Gen. U-
mińskiego 7 a. zdw 72 849

Korzystnie
sprzedam dom w Rogoźnie Wiel-
kopolska, w Starym Ryнку, w
ścisłym zblizeniu z ogrodem
przez rzecę. Miaso gimnazjalne,
za 25 tys. zł, wpłaty 15 tys. zł,
za gotówkę taniej. Pośrednicy
pożądani Zgłoszenia Dabkiewicz,
Poznań, Kościelna 3. zdw 72 834

Kamienicę
centrum Poznania z wpłata 300
tysięcy kupię. Oferty Kurjer
zdw 72 819

Kamienica
czynsz roczny 6 000 55 000 wpła-
ty 30 000, sprzedam Baumgartner.
Plac Sapiężyński 2 a
zdw 72 426

Kamienice
Poznaniu, ulica handlowa, do-
chód rocznie 7 400 zł, za 5 000
korzystnie sprzedam Tomczak, Poz-
nań, Wierzbicice 31. zdw 72 912

7 PIENIADZ

Kto
wypożyczy na dwa miesiące 100
zł? Procent obiadu. Oferty Ku-
rjer dw 2848

2.000 dolarów
po 15% dam na hipoteke kamieni-
cy. Oferty Kurjer zdw 72 183

80.000 zł
poszukuje na I. hipoteke majątku
ziemskiego wartości 500 000 zł. —
Tylko poważne oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 72 234

List hipoteczny
użyczyt późno platny kupię z
drobnym damnem Oferty Kurjer
zdw 65 887

Wstąpię
jako wspólnik gotówka 1.000 zł
do cukierni lub jakiego handlu.
Oferty Kurjer zdw 72 855

300 zł
pożyczki zagwarantowanej pos-
zukuję. Oferty Kurjer
zdw 72 823

15 000
lub więcej poszukuje na kupno
gospodarstwa, najchętniej od
mleczarza. Osoba poważna. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
zdw 72 754

Pożyczki
2 500—3 000 zł na gospodarstwo 80
morg. prywatne bez dugu, war-
tości 50 000 zł. Zgłoszenia Kurjer
zdw 73 039-40

Za 1.200 zł
dam 1.500 po 6 tygodniach. Zgło-
szenia Kurjer zdw 72 971

Wspólnika
z kapitałem do 25 000 zł poszuku-
je. Posiadam we własnym domu
w centrum m. Poznania wolne
ubikacje handlowe. Spieszne zgło-
szenia uprasza Kurjer
zdw 72 976

Wspólnika
z kapitałem 25—30 tys. zł do za-
łożenia składu bławatów i kon-
fekcji w Poznaniu od 1 stycznia
1930, poszukuję. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 73 003

3 DO WYNAJĘCIA

Wynajmę
zaraz śliczne mieszkanie 4 poko-
jowe w centrum Poznania w no-
wobudowanej kamienicy. Po-
trzebne sa 20 000 zł na wykończe-
nie. Agenci wykluczeni. Oferty
piśmienne uprasza się tylko od
osób dysponujących odpowiednią
gotówką do „Par”. Aleje Marcin-
kowskiego 11, pod 56 475
Pw 70 86 56.475

Mieszkania
1 2 1 3 pokojowe w Luboniu przy
dworcu do wynajęcia Oferty
Kurjer zdw 72 836.

Mieszkanie
4 pokojowe kompletnie umeblowa-
ne. Matejki, sprzedam z powodu
wyjazdu. Oferty Kurjer
zdw 72 859

Trzy
pokoje kuchnia 10 minut od dwor-
ca Puszczykowo wynajmie gospo-
darz czynsz podług umowy. Of-
erty Kurjer zdw 72 917

2 pokoje
kuchnię odda gospodarz za u-
dzielenie pożyczki 10.000 zł, gwa-
rancja hipoteczna. — Zgłoszenia
Kurjer zdw 72 915

Mieszkanie
3 pokojowe komfortowe Słowack-
kiego 1. pr., częściowo umeblowa-
ne. Zgłoszenia Kurjer
zdw 73 047

Mieszkania
każdej wielkości do dzierżawie i
meblami Zgłoszenia Poznańska
Informacja, Fredry 1. II.
zdw 75 038

Mieszkanie
pokój kuchnia 1 300. 2 pokojowe
2 600 rok dzierżawy odda „Komis”.
Sew. Mielżyńskiego 25 a.
zdw 73 027

Pokój
kuchnie od gospodarza za dzier-
żawę wskaże Nowosi, św. Woj-
ciech 2. zdw 72 939-40

Umeblowane
2 pokoje kuchnia w Puszczyków-
ku za dzierżawę miesieczna 100
zł do wynajęcia. Willa Rybar-
czyk. zdw 72 989

Mieszkanie
4 pokojowe kuchnia, ogród wy-
dzierżawie Oborniki. Zgłoszenia
Kurjer zdw 72 995

Małżeństwo
bezdzielne szuka pokoju, dzielni-
ca obojczna, do 60 zł. Oferty Ku-
rjer zdw 72 953

7 pokojowe
komfortowe mieszkanie Matejki.
Wiedomość Czarnecki, Ratajcz-
ka 13, parter zdw 78 057

Mieszkanie
pokój, kuchnia, komplet umeblowa-
ne, „Osadopol”, Rzeczypospoli-
kiej 3. zdw 72 909

9 SZUKA MIESZK

Bezdzielne
małżeństwo poszukuje pokoju z
kuchnią od gospodarza. Oferty
Kurjer zdw 72 814.

Poszukuje
Mieszkania 2. 3 lub 4 pokojowego
z komfortem w śródmieściu. Zap-
lace czynsz dwuletni Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 72 686

Pokoju z kuchnią
poszukuje, zaplace czynsz zżory.
Zgłosz. do Kurjera zdw 72 758.

Mieszkania
2—3 pokojowego w Debcu, Staro-
lece, Poznań Wschód poszukuje
ewentl. zamienię na mieszkanie
w Ostrowie. Oferty Kurjer
zdw 72 875

Mieszkania
jakiegokolwiek poszukuje wprost
od gospodarza za 1 roczną dzier-
żawą. Zgłoszenia Kurjer
zdw 72 908

3—5
pokojowego mieszkania poszuku-
je obywatel z emki, placę gotów-
ką. Zgłoszenia Kurjer
zdw 73 046

Starsze
bezdzielne małżeństwo poszukuje
próżnego pokoju lub stróżowa-
za wynagrodzeniem. Oferty Ku-
rjer zdw 72 751/2.

11 ZAMIANA MIESZKANIA

3 pokojowe
mieszkanie 1 pr. wszelki kom-
fort, zamienię na 5 do 6 pokojo-
we. Oferty do Kureira
zdw 71 161

Zamiana
5 pokoi, I. w Gnieźnie zamie-
nię na takie same lub mniejsze
w Poznaniu Oferty Kurjer
zdw 72 811

8 pokojowe
pokoje mieszkanie na I. pię-
trze, przy Parku Wilsona, do za-
miany na 4 pokojowe mieszkanie
słoneczne bez wzajemnej dopła-
ty. Oferty Kurjer zdw 72 950

11 POKOJ* UMEBL.

Dwa
pokoje 2—3 paniom, elektrycz-
ność telefon Grotgera 5 III.
zdw 71 904

Miesieczne
pokoje wynajmuje hotel Francu-
ski. zdw 72 228

Centrum
frontowy ładny pokój panu wy-
najmie. Mielżyński 22 I.
zdw 72 430

Pokój
na biuro urzędowy, telefon, wy-
dzierżawie. Sebelowa, Sew. Miel-
żyńskiego 4. zdw 72 674

Pokój
umeblowany wynajmie panu inte-
ligentnemu. Kosińskiego 10, par-
ter, prawo. zdw 72 982

Wydzierżawie
pokój dwóm panom od 15. II. —
Pocztowa 20. II. lewo.
zdw 73 002

Pokój
od 15. II. wynajmie. Skarbowska
6. III. lewo. zdw 73 001

Pokój
dla pań do wynajęcia. Stroma 6,
parter. zdw 73 006

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój.
Przecznic 6. IV. p. Jankowska.
zdw 73 007

Pokój
na dwie panienki. Kreta 6, wy-
soki parter, prawo. zdw 73 000

Dobrze
umeblowany pokój dla 1—2 lep-
szych panów zaraz lub 1. 12. wy-
najmie. Bukowska 33, parter, le-
wo, dom frontowy. zdw 72 966

Dla
pana pokój Mostowa 14. Łasz-
czewska. zdw 72 986

Pokój
wspólny parter dla pana. Weg-
ner, Wodna 6. zdw 72 981

Pokój
umeblowany, czysty (elektrycz-
ność) zaraz do wynajęcia Pięka-
ry 9, parter lewo. zdw 72 975

Pokój
niekrepujący, elektryka, central-
ne ogrzewanie, utrzymanie. Ró-
żana 25. II zdw 72 970

Pokoje
dla panów, pań, małżeństw po-
lega, poszukuje Czarnecki, Rataj-
czka 13, parter. zdw 73 056

Pokój
elegancki umeblowany, spokojny,
czysty wynajmie niedrogo solid-
nemu panu, światło elektr. ogrze-
wanie centralne Wojterska ul.
Chelmońskiego 2 zdw 73 062

Pokój
umeblowany tani dla panienki.
Adres wskaże Kurjer
zdw 73 059

Pokój
wspólny panu Kwiatowa 9. I.
podwórze. zdw 73 058

Pokój
wynajmie panu od 15 listopada.
Ul. Łakowa 7, parter, prawo.
zdw 72 960

Sołacz
pokoje umeblowane wolne. Mazo-
wiecka 5. zdw 72 762

Pokój
elegancki, elektryczność (utrzy-
manie), Wyspańskiego 9. I. lewo.
zdw 72 749

Pokój
frontowy od 15. Kopernika 9. I.
prawo. zdw 72 870

Pokój
wynajmie zaraz. Ul. Krasieński-
ego 14, III. prawo. zdw 72 868

Przyjmę
2 panienki na pokój. Rynek Je-
życki 2. I. lewo. zdw 72 878

Pokój
dla 2 panów zaraz. Zupańskiego
20. II. p. lewo. zdw 72 877

Pokój
wspólny spokojnemu panu, po-
ściel pożądana. Piękary 4. III.
zdw 72 876

Parterowy
sympatyczny pokój w spokojnym
domu dla dwóch ewentl. jednego
solidnego pana. Adres wskaże
Kurjer zdw 72 981

Pokój
paniom lub prnom. Wrocławska
2. II., Drykarz. zdw 72 888

Pokój
umeblowany dla 2 do wynajęcia.
Dąbrowskiego 36. III. I.
zdw 72 880

Umeblowany
bez pościeli panu. Strzelecka 11.
III., prawo. zdw 72 894

Pokój
frontowy wynajmie od 15 listopa-
da 2 panom z własną pościelą.
Ul. Dąbrowskiego 56. II. p. pra-
wo. jw 2 997

Wynajmę
2 pokoje słoneczne. Ul

Pokój
solidnemu panu Wielkie Garbary 46. I. prawo. r/w 7 652

Wspólny
pokój dla panienki od 15.11. Kozia 15. III. lewo. z/dw 72 704

Śródmieście
pokój umebłowany wynajme panu. Mielżyńskiego 3. II. lewo. z/dw 72 820

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
trzech pokoi umebłowanych sypialni gabinetu i pokoju gościnnego od 1.11. Oferty do Kurjera Poznańskiego z/dw 72 005

Kupiec
(żonaty) poszukuje zaraz pokoju umebłowanego z urządzeniem kuchni. o ile możliwości łazienka. telefon. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 532

Skromnego
pokoju poszukuje pan. Oferty Kurjer z/dw 72 843.

Pokój
dla 2 ludzi starszych z śniadaniem i kolacją poszukuje się. Zgłoszenia do Kurjera z podaniem ceny. z/dw 72 833

Pani
poszukuje pokoju komfortowego z ortepejanem u starszej samotnej pani. Oferty Kurjer z/dw 72 782

Szukam
pokoju próżnego śnieśnie. Oferty Kurjer z/dw 72 805

Poszukuję
próżnego pokoju w cenie 25.— od 15.11. Oferty Kurjer z/dw 72 801

Młode
spokojne małżeństwo poszukuje od 1.1.30 r. na 9 miesięcy pokoju umebłowanego w cenie 50 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 702.

Poszukuję
się od 1.1.30. pokoju umebłowanego możliwie z obiadem dla dwóch osób. pościel własna. — Zgłoszenia z podaniem pretensji do Kurjera z/dw 72 701

Pokój
umebłowanego z niekrepującym wejściem poszukuje pan. Oferty z podaniem ceny do Kurjera z/dw 72 828

2 pokoi
umebłowanych. możliwie oddzielnie. poszukuje 2 panów. Bielizna własna. Warunki uprasza się do Kurjera z/dw 72 812.

Pokój
umebłowanego. czystego. poszukuje. Oferty Kurjer z/dw 72 765

Pokój
skromnego. niekrepującego od 15 listopada poszukuje pani. Oferty Kurjer z/dw 72 747.

Małżeństwo
z dzieckiem poszukuje pokoju umebłowanego bez pościeli lub próżnego. Oferty Kurjer z/dw 72 730

Małżeństwo
bezdzietne w całodziennym zajęciu poszukuje pokoju umebłowanego w centrum. Pościel, bielizna własna. Oferty z ceną Kurjer z/dw 72 700

Inżynier
poszukuje dwóch pokoi u samotnej osoby blisko tramwaju. Dokładne oferty podaniem ceny Kurjer z/dw 72 757.

Studentka
poszukuje pokoju od 15.11. Oferty Kurjer z/dw 72 764.

Młode
małżeństwo poszukuje próżnego lub umebłowanego pokoju z urządzeniem kuchni. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 706.

Pokoju
niekrepującego na Jeźcach. możliwe z urządzeniem łazienki. telefon poszukuje zaraz lub 1.11. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 923

Dwóch
inteligentnych panów poszukuje od 1.12.29. bez pościeli. Zgłoszenia do Kurjera z/dw 72 829

Pokoju
młode małżeństwo poszukuje zaraz. najchętniej próżnego z urządzeniem kuchni. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera z/dw 73 055

Pokój
duży umebłowany dla jednego lub dwóch panów do wynajęcia. Młyńska 9. I. prawo. z/dw 72 997

Pokój
starszym panom. Małckiego 31. III. z/dw 72 906

2 pokoi
umebłowanych z telefonem poszukuje rodzina z 3 osob. Oferty Kurjer z/dw 73 005

2 panie
poszukują pokoju w centrum zaraz. Zgłoszenia do Kurjera z/dw 73 014

Próżnego pokoju
osobiniej wejściem w śródmieściu poszukuje poważne towarzyszy na sekretariat. Zgłoszenia z podaniem dzierżawy do Kurjera z/dw 72 957

14 DZIERŻAWY

Skład
20 m² długi w Bydgoszczy. Długa 47 z przynależnościami zaraz do wynajęcia. Czynsz za rok zgóry z/dw 71 411

Skład
wraz 3 pokoi mieszcz. (40 lat był skład obuwia i tow. krótkich) przy rynku zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia M. Banaśzyk, Koronowo. z/dw 72 894

Warsztat
elektrotechniczny suterena. 2 ubikacje. Jezyce do oddania. Dzierżawa 100 mies. 2 lata naprzód. Kurjer z/dw 72 645

Poszukuję
dzierżawy małego młyn wodnego lub motorowego na wsi. rzetelny fachowiec. Oferty Kurjer z/dw 2387

Rzeźnictwo - kolonjalka
wielkiej wsi kościelnej z całym urządzeniem zaraz do wydzierżawienia. Blizszych wiadomości o działy Noska, Gniezno. Zielony Rynek 5. n/w 5 343

Wydzierżawię
plac nadający się na składnice węgla drzewa itp. przy Tamie Garbarskiej z boczną Kolejową. Wiadomość telefon 20 01 z/dw 72 738

15 UZDROWISKA

Rekonwalescentów
nerwowo chorych przyjmie Morimówko. stacja. poczta Ostrołęk. Kuchnia dietetyczna. Prospekty. z/dw 69 640

Zakopane
„Januszek” ul. Chałubińskiego pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Dzielnica will. parków. Dom ciepły. Wodociąg elektryczność. łazienka. Pokój łazienki z utrzymaniem 8,50 zł. od 15 grudnia 10 do 12,50 zł. z/dw 71 898

Zakopane
pokoje wygodnie umebłowane. łazienka. woda zimna i gorąca w każdym pokoju. Z całodziennym utrzymaniem 10 zł. Ul. Kaszewska. „Niespodzianka” (poniżej kościoła Jezuitów). Małczyńska. z/dw 72 049

16 OSOBISTE

Kazina
Za list serdecznie dziękuje. Proszę wybaczyć odebrałem dzisiaj. Nazwa dobra. Czas odpowiedni. Proponuję mała, cicha cukierkę od piątku do wtorku. Poczekam cierpliwie na miłą odpowiedź. Cautle raczki. Łaskawe odp. odbiorę w piątek z rana w Kurjerze Pozn. z/dw 73 015

21 ZGUBY

Zgubiona
książeczka wojskowa unieważniam. Mieczysław Widal. z/dw 71 975

Unieważniam
skradzione mi w Poznaniu dnia 28.9.29. duplikaty karty lożewiczej i noszenia broni. wydane przez Starostwo Wadowice. Jan Janosz. Targanice, poczta Andrychów. z/dw 72 540

Zaginęły książeczki:
1) rach. wkładu A. 3962 Sołdecki Franciszek. Oborniki na 3 907.94 zł. 2) rach. wkładu C. 2816 Holender Maria. w/m. na zł 1 280.26 3) rach. wkładu A. 4922 Sztaradkiewicz Władysław w/m. na zł 1 000. O ile książeczki powyższe nie zostaną przedłożone w terminie do dnia 12.12.1929 r. wystawimy nowe. Bank Przemysłowców Sp. Akc. w Poznaniu. n/w 2842

Pieczętkę
Tow. Oszadzi Krawieckiej zgubiłem. proszę o zwrot. Kurjer z/dw 72 770

Zaubiono
świadectwa dnia 11.11.29. uczelniczego znalazłem proszę o zwrot. Wanda Maćkiewicz ul. Przemysłowa 33. III. ptt. z/dw 72 524

Zgubiona
książeczka wojskowa na nazwisko Koliccki Marjan unieważniam. z/dw 72 703

Zagubiono
książeczka wojskowa i świadectwo mistrzowskie na nazwisko Leon Leśniak unieważniam. z/dw 72 922

22 ROZMAITE

Robótki ręczne
rysuje po cenach umi. kowanych. Jankowska. Stary Rynek 48. II. bpw 948

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Tarłowska plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

2 studentów
lub panów solidnych przyjmie całodziennym bardzo dobrym utrzymaniem. kuchnia małopolska. Adres wskaże Kurjer z/dw 72 222

Obiady
małopolskie smaczne na czystym maśle wydaje 1iano. Adres wskaże Kurjer z/dw 72 221

Koldry
z dostarczonego materiału wykonuje i używane przerabia. Smołyńska, Kwiatowa 8. z/dw 71 991

Obiady
wyborowe 1 i 2 daniove mięsne oraz kolacje wydaje Jadłodajnia. Konopnickiej 8. z/dw 70 618

Piękny
obraz do nabycia. Zygmunt Morawski. Półwiejska 7. z/dw 72 625

Radjo!
Zakładam anteny, odbiorniki. uskuteczam am. fachowo, tania, solidnie. Kazimierz Matuszewski, Łukaszewicza 35 z/dw 72 800

Dziecko
na wychowanie. lub oddam za własne. dziewczynka jeden rok. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z/dw 72 759.

Kuśnierka
modernizuje i naprawia futra damskie tania. Wierzbicice 39 a. I. wprost. z/dw 72 789

Niniejszem
podaje do wiadomości że z dn. 31 października 1929 r. przestał pracować u mnie p. Czesław Jankowski. wobec czego wszelki stosunek służbowy upadł. Ekspedycja Towarów. w/ Stefan Kaczmarek. Poznań. Tama Garbarska 18 telefon 20 01. z/dw 72 787

Przyjmuję
haft kolorowy św. Marcina 76. I. piętro. z/dw 72 751

Okna
żel. kute wszystkich rozmiarów wykonuje Siwka i S-ka, fabryka okien. Środa. z/dw 72 871

Telefon 15-60
Posłańcy Miejscy wykonują następujące zlecenia jak: ekspedycja listów paczek i bagażów. Elektroizolacja odkurzaczy czyszczące i froterowanie parkietów i linoleum. Biuro ul. Woźna nr. 11. Kw 1 160

Herby
polskie i obce w onyksie, krwawniku i t. d. poleca w pierwszorzędnym wykonaniu od 40 zł. — Kompletne sygnety wraz z rytowaniem od 80 zł. W. Kruk, jubiler. ul. 27. Grudnia 6. Kw 1 157

Nowo
otworzona pracownia futer wykonuje wszelkie prace w zakresie kuśnierstwa wchodzące tania. pod gwarancją. Zamoyski, Poznań, Grochowe Łaki 3. III. front. z/dw 72 914

Nikluje
części do radjo apar. „Galwanizacja”. ul. Wyspińskiego 11 z/dw 73 052

Wózki
dziecięce i lalkowe naprawe i odnawia Razer. Szewska 11. bpw 952-3

Witold Leworski
Wrocławska 36
najtaniej obrazy i oprawa obrazów Pw 6 037-8-43.121/2

Tysiące
chorych na katar żołądka, wzdęcia, kurcze, bóle, niestrawność, brak apetytu, ogólne osłabienie etc., odzyskało zdrowie, używając zioła sławnego na cały świat Dr. Dietla, Profesora Uniwersytetu Jawiellońskiego. Zadajcie bezpłatnej broszury pouczającej. — Adres: Liszki — Anteka. n/w 5239/40

Sierotę
z Poznania 6-7 lat zapraszam na wieczór wilejny. Zgłoszenia Kurjer z/dw 71 560

Parowa Pralnia
Bielizny „Polonia”
ul. Grunwaldzka 18. telefon 79-56. Wykonania pierwszorządne, ceny konkurencyjne, dostawa punktualnie w dom. również odbiór na telefoniczne zawezwanie. z/dw 72 987

23 OŻENKI

Pani
przystojna, samotna, posiadająca mieszkanie poszukuje przyjaźni inteligentnego, zamożnego pana od lat 38. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 348

Żony
z dobrej rodziny, inteligentnej, mającej poszukuje dla mego kuzyna kupca właściciela bardzo dobrze prosperującego przedsiębiorstwa mającego, przystojnego oficera rezerwy Pośrednictwo krewnych w dyskretnej formie pożądanę. Zgłoszenia pod z/dw 59 092

Trzy
panny lat 30-32-33. poszukują inteligentnych panów na dobrem stanowisku Cel matrymonialny. Oferty możliwe z fotografią Kurjer z/dw 72 851

Przystojna
inteligentna panna lat 26. posagu 25 000 wyjdzie zamąż za samodzielnego kupca lub wyższego urzędnika. Zgłoszenia „Wanda”. Fabryczna 35a. IV. z/dw 73 016

Kto
szuka żony lub meza niech się zgłosi do biura „Rekord”, najpoważniejsze biuro matrymonialne. Poznań, Skarbowska 15, tel 40-18. z/dw 72 948

24 NAUKA

Vala Jennings
przyjmie kilka inteligentnych pań do akademickiego kompletu tańców. Lekcje prywatne o każdej porze. Katarzyna 29. III. lewo. Pw 6 924-45-76

Kursy
kroju i szycia damskiego. Wpisz przyjmują Amelia Klawiterowa Marji Magdalen-1 III na rożnik Raczyńskich dw 2 649-51

Kursy kroju
szycia. Zgłoszenia przyjmuje codziennie św. Marcina 18. z/dw 71 275

Szkoła Tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 tel. 33-29. 14. 11. kurs uzupełniający. Do kursu prywatnego od 7-8 przyjmie jeszcze kilka zgłoszeń. Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 6 802-56.441

Księgowość
stenografia, pisanie maszyną. — Ogrodowa 16. II. z/dw 72 100

Kursy
pomoce języka francuskiego zakresu szkół średnich. Kreta 22. parter, Kosko. z/dw 72 857

Student
matura gimnazjalna i seminaryjna poszukuje posady lub korepetycji. Oferty Kurjer z/dw 72 743

Francuzka
20 letnia poszukuje demi-placu do konwersacji. Oferty Kurjer z/dw 72 726

Student
udzieli korepetycji. Oferty Kurjer z/dw 72 717

Tańców
najmłodniejszych
Tango, Boston diagonal, Quikstep Blus wyucza pod gwarancją uproszczoną metodą. Szkoła Baletmistra Szczepka asystentki Szczorkówna, Karabasz, Plac Wolności 14 a III n 4-9. z/dw 72 555

Student
udziela tania lekcji z przedmiotów gimnazjalnych. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 755.

2 MUZYKA

Rutynowany
jazzbandzista wolny Kurjer z/dw 72 446

Lekcyj
fortepianu udzielam początkującym. Długa 4 II prawo. z/dw 70 478

Potrzebny
pianista (stka) od 15 Strusia 8. Wienicki. z/dw 72 779

Wynajmę
fortepian do przegrywania na godziny. Śródmieście. Zgłoszenia Kurjer z/dw 73 050

Lekcje
muzyki ćwiczenia Młyńska 3 III z/dw 64 659-60

Trio
młode sily muzyczne, śpiew, humor. Proszę o oferty z całkowitym utrzymaniem bez pokoju. Poszukuje się kupa jazzbandu. Kawiarnia. Rawicz. Rynek 8. n/w 5 355

27 SZUKA PRACY

Ugłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenę drobnych

Początkująca
z ukończoną szkołą handlową, znająca stenografię i pisanie na maszynie poszukuje posady. — Oferty Kurjer z/dw 72 034

Stenotypistka
maszynistka
polsko-niemiecka pod dyktando, bardzo biegła, poszukuje popołudniowego zajęcia na 2-3 godziny. Zgłoszenia Kurjer z/dw 71 419

Młynarz
kilkuletnia praktyka dobrimi świadectwami, obeznany z maszyną młynarską, naprawa kamieni i motorem ssącą gazowym poszukuje samodzielnej posady w większym lub mniejszym młynie. Mroczyski Wonna, poczta Szwarcnowo, pow. Lubawa. z/dw 72 591

Uzdolniona
wychowawczyni była nauczycielką szkół powszechnych poszukuje odpowiedniej posady w kulturalnym, chrześcijańskim domu, ewentualnie zarząd lub pomoc pani domu najchętniej na prowincji. Adresować: Szarkowa, Warszawa, Chłodna 40, mieszcz. 27. z/dw 72 078

1.500—3.000
złoty miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i substępcy przy sprzedaży ratalnej obliczają — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja zdolnym pensja, patent, koleje djeży. Uwaga! — Ulatwiona sprzedaż, najniższe ceny! Skrupulatnie obliczenia prowizyj. Początkujących pouczamy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. np 5304

Chcesz otrzymać
posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korepondencyjne profesora Sekulowicza, Warszawa, Żórawia 42n. Kursy wyuczają listownie buchalterji, rachunkowości kupieckiej korepondencyji handlowej, stenografji, nauki handlu prawa kaligrafji pisania na maszynach twaroznawstwa angielskiego francuskiego, niemieckiego pisowni oraz gra matki polskiej. Po ukończeniu świadectwa. Żadajcie prospektów. n/w 5201

Pewna egzystencja

Staly zarobek w wysokości 70 zł tygodniowo otrzyma młode wzo ro w czystości, uczciwe, pracowite małżeństwo na podstawie kontraktu. Rodzaj zajęcia: roznoszenie środków spożywczych pod adresem przez nas wskazanym. Ubezpieczający się zobowiązani są do bezpłatnego oddania nam suchej przewiewnej piwnicy z oknem. Gwarancja wymagana — Zgłoszenia pisemne do ekspedycji Kurjera Poznańskiego z/dw 71 450

Panienska
inteligentna, przystojna poszukuje posady w cukierni lub piekarni, ewent. z kaucją. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 051

Szofer
obejmie posadę w Poznaniu za skromnym wynagrodzeniem na kilka godzin dziennie. Zgłoszenia do Kurjera z/dw 72 389

Ślifierz
szkła, kawaler, z dobrą długoletnią praktyką, poszukuje posady, miejscowości obojetna. Oferty Kurjer z/dw 72 424

Aptekarska
elewka z 1 1/2 roczną praktyką, dobrze obeznana z wszystkimi pracami aptecznymi, poszukuje posady od 1.12. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod z/dw 72 546

Młynarz
samodzielny żonaty, lat 27, poszukuje posady kierownika znam się na maszynach nowoczesnych i świetle elektrycznym małe reparacje. Zgłoszenia do Kurjera z/dw 71 978

Poszukuję
posady jako ekspedient do sklepu rowerów lub hurtowni. Oferty Kurjer z/dw 72 041

Samodzielna
buchalterka ksiązkowa poszukuje posady w większym przedsiębiorstwie od zaraz lub później. Oferty do Kurjera z/dw 72 346

Osoba
lat 27, z wykształceniem maturalnym, szkołą handlową, szybko się orientująca z kilkoletnią praktyką biurową, dobrimi świadectwami, z szybkim i ładnym charakterem pisma, pisząca na maszynie język polski, francuski i niemiecki w słowie i piśmie, poszukuje posady zaraz lub później sekretarza rachmistrza, ksiązkowego kasjera lub innej (także) na majątku, zna dokładnie księgowość gospodarczą, prowadzenie sołectwa i t. d. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego z/dw 72 559

Młodszy
zbożowiec lat 21 obeznany z ksiązkowością z dobrimi referencjami zmienić posadę od 1.11. wzniednie 1.12.29 Oferty Kurjer z/dw 72 593

Żelazniak
lat 23, dobre polecenia, dłuższa praktyka zmianie posadę od 15.11. wzniednie 1.12. w charakterze ekspedienta zastępcy szefa magazyniera lub też podróżniacego. Wymagania skromne. Oferty Kurjer z/dw 72 592

Ekspedjentka
sumienna i uczciwa poszukuje posady do cukierni kawiarni. Oferty Kurjer z/dw 72 574

Panienska
poszukuje posady jako samodzielna gospośnia u 1 lub 2 osob. Oferty Kurjer z/dw 72 573

Przyjmę
posadę w gospodarstwie domowym zaraz lub 1.12. Znam gotowanie, prasowanie sztywnej bielizny i szycie. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 627

Handlowiec
branży włókienniczej poszukuje posady ewtl. z podróżowaniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer z/dw 72 280

Drogerzysta
młodszy dzielny ekspedient poszukuje posady. Oferty Kurjer z/dw 72 417

Elektryczny
spawacz poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer z/dw 72 448

Szofer
wykwalifikowany, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer z/dw 2 989

Ksiązkowy
pierwszorzędnym przyjmie posadę zakładu, reguluje księgi. Zgłoszenia Kurjer z/dw 71 289

Dziewczyna
uczciwa, umiejąca dobrze gotować poszukuje posady od 15.11. Oferty Kurjer z/dw 72 845.

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do dzieci albo dwóch osob od 15.11.12. Oferty Kurjer z/dw 72 845

Pokojowa
poszukuje posady z szyciem od 15.11. z własną pościelą. Oferty Kurjer z/dw 72 838.

Wychowawczyni
z dobrem francuskim zajmie się dziećmi przed lub po południu. Zgłoszenia Kurjer z/dw 72 835.

Maszynistka
polsko-niemiecka poszukuje zajęcie ewent. poza godzinami. Oferty Kurjer z/dw 72 832.

Panna
poszukuje posady u samotnej krawcowej jako początkująca. Łaskawe zgłoszenia Kurjer z/dw 72 840

Kupiec

zbożowiec z branży młyńskiej. Średni wiek i a referencje poszukuje posady kierownika, buchaltera lub zastępcy szefa. Oferty Kurjer z/dw 2386

Dziewczyna
szuka posady, zna obsługę i sprzątanie. Kurjer z/dw 72 865

Posługaczka
poszukuje posady z praniem i gotowaniem. Oferty Kurjer z/dw 72 868

Służąca
lat 21 szuka posady do wszystkiego. Frieda Keller, Chartowo pod Poznaniem. z/dw 72 776

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady bez gotowania. Oferty Kurjer z/dw 72 775

Dziewczyna
ucz

Początkująca
biuralistka z lepszym wykształceniem poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 72 784.

Gospośnia
kucharka restauracyjna samodzielna, z dobrymi poleceniami, poszukuje stałej posady lub jakiegoś przychodnia. Polecam się także na wszelkie uroczystości rodzinne. Marta Pausz, Wąły Jana III nr. 12. zdw 72 127

Student
III. roku, prawnik-ekonomista, poszukuje zajęcia Oferty Kurjer zdw 72 724

Posługaczka
do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 72 720

Techniczka dentystka
pracująca samodzielnie w złości i kauczuku, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 72 719.

Destylator podróżujący
przyjmie posadę w branży lub pokrewnej zaraz, względnie od 1. 12. 29. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 72 759.

Bufetowa
lat 19, z dobrymi świadectwami, poszukuje zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 72 884

Inteligentna
panna przyjmie posadę jako towarzyszkę u samotnej osoby, zajmując się pielęgnowaniem i naprawą bielizny. Oferty Kurjer zdw 72 916

Krawcowa
działa szuka pracy poza dom i w dom. Kopernika 5, IV, front. zdw 72 921

Młody
czeladnik piekarski, pracował w cukiernictwie, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 72 930

Szanowni Pracodawcy!
Ochotnik z wojen światowych, finansowo wyczerpany, obecnie bez pracy, znajdujący się w krytycznym położeniu z rodziną (2 małych synków), zwraca się z prośbą o pracę stałą, najchętniej w konfekcji albo manufakturze, lub też na woźnego; może złożyć kaucję 500 zł. Łaskawe oferty Kurjer zdw 72 927

Panna
krawcowa poszukuje posady jako początkująca. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 931

Krawcowa
rutynowana dziennie 3.50. Oferty Kurjer zdw 72 897

Praczką
poszukuje prania lub posługi. Oferty Kurjer zdw 72 908

Samotna
inteligentna panna, lat 23, która pracowała przy różnym kupiectwie jako ekspedientka, biurowa, kasjerka, poszukuje posady, chętnie przyjmie posadę w cukierni lub t. p. Miejsce obywatela. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 901

Dzielną
krawcowa domowa poleca się. Dziennie 3 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 904

Pokojowa
przyjmie posadę w Poznaniu 15. 11. sumienna, uczciwa, zna szyć. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 902

Dziewczyna
uczciwa, pracowita z dobrymi świadectwami, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 905

Panienska
(wychowanka klasztoru) przyjmie posadę w charakterze bony do dzieci do lat sześciu, najchętniej w Poznaniu, może dochodzić. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 73 042

Uczciwa
sierota poszukuje posady lekkiej na przed południe. Oferty Kurjer zdw 73 041

Kowal
mechanik motorowy poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 73 052

Gospodyni
młoda zamieszkała poszukuje posady samodzielnej w skromnym domu. Oferty Kurjer zdw 73 033

Polecam
osobę inteligentną, znaną do zarządu domem, opieki nad starszą osobą, lub dziećmi również z szyć. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 049

Zagraniczna firma poszukuje w centrum

lokalu
złożonego z 2-3 pokoi frontowych, parter lub i piętro. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 20152

Szofer
kował - ślusarz, dobrymi świadectwami, trzeźwy, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 72 990

Panienska
uczciwa z dobrej rodziny poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 72 985

Prośba
inteligentna, młoda wdowa po oficerze prosi o jakakolwiek posadę gospodyni lub do składu. — Kurjer zdw 73 023

Posady
w charakterze niani lub do wszystkiego obejme, świadectwa dobre. Kurjer zdw 72 944

Sierota
lat 16, do dzieci. Oferty Kurjer zdw 72 947

Inteligentna
panienka, znająca szyć i gospodarstwo domowe, poszukuje posady także w charakterze wychowawczynie. Oferty Kurjer zdw 72 946

Panienska
zajmie się dziećmi, udzieli lekcji, wyreczy paniu domu. Oferty Kurjer zdw 72 958

Wdowa
starsza, zaufana, zna dobre gotowanie i wszelkie prace, poszukuje posady gospodyni zaraz. — Wymagania skromne. — Oferty Kurjer zdw 72 962

Ogrodnik
kawaler dzielny w swym zawdzie z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 1. 1930 r. Zgłoszenia pod adresem M. Czerniak, Nowawie Królewska, powiat Września. zdw 72 973

Dziewczyna
do wszystkiego, bez gotowania, młoda, uczciwa, dobrze polecona szuka posady od 15. 11. Zgłoszenia: Rynek Łazarski 8, III, pr., lewo, Poznań. zdw 72 980

Posługaczka
młodsza, sumienna, uczciwa, czysta poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 72 979

Panienska
biegła w rachunkach poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 013

Biuralistka-fakturzystka
z lepszym wykształceniem i praktyką, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 72 908

Zdolnych handlowców
do opracowania klienteli na pensje i premie poszukujemy zaraz. Oferty Kurjer zdw 71 993

Do Apteki
poszukuje się laboranta dobrze poleconego, z kilkuletnią praktyką w Aptece od 1 grudnia lub 1. 1. 1930. Zgłoszenia Zielona Apteka, Wejherowo, Pomorze. dw 2825

Służąca
z gotowaniem potrzebna od 15. Piekarnia, Strzelecka 21 zdw 72 420

Zadajcie
WATEP przeciw KATAROWI tylko z marką ochronną „Chemergon“ w opakowaniu jak poniżej.

Fryzjerka
pierwszorzędna może się zgłosić „Garsonka“, Aleje Marcinkowskiego 20 zdw 73 045

Kucharka
restauracyjna biegle w zawodzie możliwie z własną pościelą potrzebna od 1 grudnia 1929. Zgłoszenia z podaniem warunków: Restauracja „Oaza“ St. Górczyński, Ostrów (Wlkp.) nw 5329

100 zł
dziennie mogą zarobić akwizytorzy. Okazja dla agentów losowych i assekuracyjnych. Zgłoszenia: Śniadeckich 30, II, 4-7. zdw 71 461

700 zł
i więcej miesięcznie zarobić mogą inteligentni panowie, mający szerokie znajomości przez odwiedzanie prywatnej klienteli w Poznaniu i na prowincji, kaucja 150 zł konieczna. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 161

Dziewczyna
do wszystkiego z samodzielnym gotowaniem potrzebna. Adres Kurjer zdw 72 808.

Młodszej
maszynistki do kancelarii adwokackiej poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 72 900

Dentysta reg.
z egzaminem jako kierownik tylko w operatywie, do wielkiej praktyki na dobrych warunkach zaraz lub 1. 12. 29. potrzebny — Zgłoszenia Kurjer zdw 72 352

Handlowiec
obeznany z branżą wyrobów stalowych oraz narzędzi pneumatycznych do pomocy kierownika oddziału potrzebny. Znajomość języka niemieckiego konieczna. — Oferty pod: „Samodzielny“, do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 646

Polecona
młoda posługaczka przed południem. Orzeszkowej 16, II. zdw 72 837

Fryzjerka
kursistka potrzebna. Matejki 7. zdw 72 861

Stolarz
Starszego czeladnika stolarskiego na prace budowlane i meble sosnowe (kuchnie) jako pierwszego potrzebuje zaraz. A. Dereziński, Steszew, telefon 47, tartak i stolarnia. zdw 72 866

Rysownik
reklamowych, siły młodszej, zdolne. Zgłoszenia z wzorami 11-1. Skrzypczak, Al. Marcinkowskiego 2. zdw 72 781

Potrzebny
zaraz potrzebny. Zgłoszenia przyjmie Stanisław Hartman, mistrz malarski, Poznań, ulica Marsz. Focha 47. zdw 72 784

Służąca
na cały dzień do wszystkiego. — Kolejowa 41, I, lewo. zdw 72 891

Kino „Polonia“ Górczyn, Marszałka Focha 177
wyświetla od dziś 13 b. m. najpotężniejszy film świata! „BURZA“ z genialną parą kochanków: Camilla Horn, John Barrymore 7 i 9, niedzielę 5, 7, 9.

Krawcowa rutynowana
dobrą prezentacją potrzebna. „Femina“, Fredry 3. zdw 72 794

Krawcowa
oraz uczenia potrzebne zaraz. Kiwała, Chwaliszewo 57. rw 7 649

Ekspedientka
z branży cukierniczej potrzebna od 15. 11. 29. Cukiernia Poznańska, Plac św. Krzyski 2. zdw 72 790

Szofera
robotnika poszukuje do rozwożenia towaru, kaucja do 1200 zł. Oferty Kurjer zdw 72 711.

Służąca
do samotnej nani od 15. 11. 29. Genslerowa, Wrzesławska 36. zdw 72 824

Poszukuję
zaraz dzielnego szofera na autobus z kaucją 2000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 72 813

Dzielny ogrodnik
z dobrymi świadectwami i referencjami, mający swoich pomocników, znajdzie na większej majątności w Poznaniu stala posadę. Zgłoszenia z odpisami świadectw uprasza się nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 72 746

Ucznia
przyjmie Drogeria Piątkowski, Półwiejska 4. zdw 72 745

Parafia wojskowa
w Inowrocławiu poszukuje kościelnego. Warunki: reflektanci winni wykazać się dowodem odbytej służby wojskowej, kawalerowie pierwszeństwo, wynagrodzenie miesięczne ca 150 zł. zdw 72 718

Dziewczyna
tylko samodzielną potrzebna. Ul. Stroma 22, Łaciński. zdw 72 872

Za
wypożyczenie 2000 złotych na hipotekę dam posadę woźnego. Oferty Kurjer zdw 72 602-3

Służąca
do wszelkiej pracy może się zgłosić. Szamarzewskiego 47, II, p., lewo, front. zdw 72 887

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Kasprovicz, plac Wolności 14. zdw 72 893

Ucznia
do składu żelaza przyjmie Lucjan Wojciechowski, Dąbrowskiego 54. jw 2 905

Służąca
do wszystkiego wraz z gotowaniem potrzebna od 15. 11. 29. Formalski, Kramarska 22, rw 7 661

Młodsza
dziewczyna na posługę potrzebna zaraz. Niewiecka, Aleje Marcinkowskiego 18. zdw 72 909

Uczenie
starszą przyjme. Polski Skład Obuwia, Golebia 6. zdw 72 920

Ekspedientka
działa młodsza do składu towarów krótkich i robotek potrzebna zaraz. Gdzie? wskaże Kurjer Poznański St. Rynek rw 7 662

Polecam
gospodynie, kucharki, dziewczyny z gotowaniem. A. Lewandowska, Aleje Marcinkowskiego 16. zdw 72 932

Dziewczyna
sumienna do pomocy w składzie kolonialnym potrzebna. Szkolna 3 zdw 72 879

Piekarnię
składem, dwupokojowym mieszkaniami i kuchnią, z powodu choroby oddam za przystępną cenę. Adres wskaże Kurjer zdw 72 934

6 inteligentnych panów
poszukuje spółka akcyjna do łatwej pracy akwizycyjnej. Posady stałe. Zarobek wysoki. Dla uzdolnionych awans. Tylko poważni reflektanci mogą się zgłosić osobicie w dniu 14. 15. od godz. 9-1 i od 3-6. Poznań, Kierownictwo Okręgu, Pocztowa 31a, I, lewo. Pw 7 043-46.43

Studentki-korepetytorki
poszukuje się do francuskiego i matematyki. Zakres 6 klas gimn. Zgłoszenia „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11, pod 46.44. Pw 7 042-46.44

Inkasent
wymowny do odwiedzania klienteli potrzebny z kaucją 2-3000 zł. Kurjer zdw 72 984

Dziewczyna
czysta, sumienna, pracowita, z gotowaniem od 15. Dom lepszy. Fr. Ratajczaka 28, III, lewo. zdw 73 044

Majstra ślusarskiego
obeznanego z pracą na kasy i kasceki poszukuje. Tylko pierwszorzędne świadectwa i referencje zostaną uwzględnione. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera zdw 78 028

Posługaczka
lat 18-20 mieszkająca u rodziców potrzebna zaraz. Fr. Ratajczaka 11a, 2 wejście, III, pr zdw 73 026

Służąca
samodzielną, dobrymi świadectwami może się zgłosić od zaraz do 5 pokoi i gotowania. Mickiewicza 9, parter, strona lewa. zdw 72 994

Radjomechanik
zaraz potrzebny. A. Kachlicki, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 1, zdw 72 992

Służąca
młodsza z własną pościelą potrzebna zaraz. Siaszica 25, drugie piętro, prawo. zdw 72 992

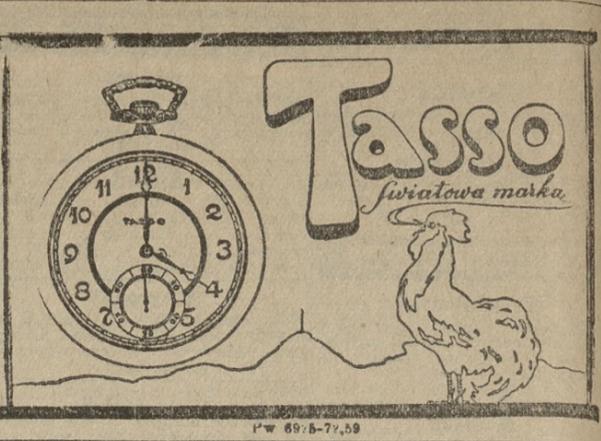
Potrzebny
kucharz i kucharki restauracyjne od 1. 12. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 019

Dziewczyna
do wszelkiej pracy potrzebna od 15. 11. A. Ogórkiewicz, cukiernia, św. Marcin 31. zdw 73 021

Fotograf
do wszelkich prac w zakresie fotogr. za dobrem wynagrodzeniem, poszukuje W. Pilarczyk, Tarnowskie Góry. dw 2 845

Kuchmistrzyni
młodsza, z dobrymi świadectwami z hoteli, pensjonatów lub kasy potrzebna zaraz do pierwszorzędnego hotelu na prowincji 1/2 godziny od Poznania, kuchnia nowoczesnie urządzona. Reflektujcie się na osobę znającą się na dobrej polskiej kuchni. Zgłoszenia do „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11, pod 46.52. Pw 7 052-46.52

Dobrze
zaprowadzone i znane przedsiębiorstwo w Poznaniu poszukuje młodszego podróżującego wymownego, o okazalych figurze, celem odwiedzania biur. Zgłoszenia możliwe z fotografacją i odpisami świadectw prosimy kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego nw 5 358

Apteka
Skarszewy (Pomorze) poszukuje od 1. 1. 30 lub wcześniej poleca, siły fachowej lub rutynowanej technicznej z znajomością języka niemieckiego Oferty z podaniem referencji i warunków. dw 2850

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz potrzebna. Wejman, Poznańska 58a. zdw 73 008

Dwie
dzienne ekspedientki z dłuższą praktyką poszukiwane zaraz do składu rzeźniczego. Zgłoszenia 6-8 wieczorem. Syller, Wierzbicice 23. zdw 72 956

Uczeń
inteligentny lub uczenia z dobrego domu potrzebny. Marceli Dziennik, Fr. Ratajczaka 7, Artykuły meskie. bpw 956

Ekspedientka
potrzebna do składu towarów krótkich. Wielkie Garbary 40, Podbielska. zdw 73 060

Młodszy
dzielny pomocnik fryzjerski może się zgłosić. Ul. Szewska 19. zdw 72 936

Ucznica
uczciwa do składu bielizny, towarów krótkich potrzebna zaraz. „Tani sklep“, Kraszewskiego 5. zdw 72 963

Potrzebna
służąca do wszystkiego od 15. 11. Wielkie Garbary 40, skład Podbielska. zdw 73 061

Radjomonterów
pierwszorzędne siły zaraz poszukuje „Radjoelektor“, Ratajczaka 38. zdw 72 955

KONKURS
Przy Wydziale Powiatowym w Śremie wakuje z dniem 1. 12. 1929 r. posada kierownika wału parowego (maszynisty). Od kierownika wymaga się znajomości obsługi wałka parowego firmy H. Cegielski, oraz kilkuletnia praktyka w walowaniu. Pierwszeństwo mają maszyniści, którzy również mogą się wykazać zdolnością samodzielnego przeprowadzania remontu wałka. dw 2847
Oferty należy przedłożyć piśmiennie z własnoręcznie pisany życiorysem i z dołączeniem posiadanych świadectw do dnia 25 listopada 1929 r.
Przewodniczący: Starosta Powiatowy.

WYWOŁANIE
Rolnik Józef Andrzejczak w Kruszewie, powiat Czarnków wniósł o wywołanie po myśli §: 1170 k. c. w celu wykluczenia wierzyciela hipoteki, ciężącej na nieruchomości Drawsko, tom XIV, wykaz 517, w dziale III, pod nr. 1, w kwocie 1800,— marek, z tytułu ceny kupna na rzecz Edwarda Nieterta w Gr. Lubs a. d. Ostb. (Niemcy). Zapisany właścicielem wspomnianej nieruchomości jest wnioskodawca i tegoż żona Wiktorja z domu Kaszkowiak, żyjąca z nim w spółności majątkowej. nw 4944
Wzywa się zatem wierzyciela, by najpóźniej w terminie wywoławczym, wyznaczonym na dzień 24 stycznia 1930 r., o godzinie 10 przed niżej podpisanym sądem prawa swę zgłosił, gdyż w przeciwnym razie zostanie ze swoim prawem wykluczony.
Wieleń n/Not., dnia 22 października 1929 r.
Sąd Grodzki.

Dzisiaj poraz ostatni
„Miłość i Łzy Szopena“
w kinach „BAJKA“ i „CASINO“
Od czwartku, dnia 14 listopada i dni następne
„Grzechy rozwódki“
Lya de Putti, Alfons Fryland, L'vio Pavanelli. „Miłość, młodość, awantura.“

— Owszem, przyznaję. Największą moją wadą jest próżność. Spędzam całe godziny przy lustrze, podziwiając moją urodę.
— To już nie jest próżność. To urojenie!
(Humorist London) S. F.

Przedpłata
na grudzień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w kwotę 4.00 w agencjach w mieście 4.50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu 4.70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4.86 kwartalnie 14.58 rocz opaska w Polsce 9.00, pod opaskę w innych krajach 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w wydawni, nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305. w

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznie 240 gr. od 1-lamowego mimin dnia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149